

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

- Optimizarea ciclului recoltare-transport-depozitare
- Posibilități de sporire accelerată a productivității ●
- componentă de bază a ridicării nivelului de trai — creșterea veniturilor populației ● Utilizarea eficientă a personalului auxiliar

integral
ritmic
îndeplinit
planul fizic

planul fizic îndeplinit ritmic integral

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIE

Un moment remarcabil, cu deosebite semnificații
în dezvoltarea legăturilor prietenești,
de colaborare frățească româno-bulgare

La sosire, pe aeroportul internațional din Sofia

Aspect de la primirea șefilor misiunilor diplomatice

„Societatea socialistă multilateral dezvoltată cere muncă, spirit revoluționar, abnegație, cere luptă hotărâtă, la fiecare loc de muncă, pentru îmbunătățirea în continuare a activității și pentru perfecționarea felului de a fi al fiecărui cetățean, al fiecărui muncitor, al fiecărui activist de partid și de stat, al fiecărui membru al partidului nostru. Numai acționind ca revoluționari, luptând cu hotărire în spiritul Programului partidului, al principiilor comuniste, vom înfăptui societatea socialistă multilateral dezvoltată, vom merge ferm spre societatea comunistă în România !”

NICOLAE CEAUȘESCU

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județul Brașov

CUVÎNTUL SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, o cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în fața întregii noastre națiuni

PURTIND profunda semnificație a unității indestructibile dintre partid și popor, a democratismului consecvent ce guvernează conceperea și înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, frecventele vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în județe, în unități, analizele pe care secretarul general le face împreună cu oamenii muncii, cu specialiști, cadre de conducere, cu activul de partid și de stat, asupra problemelor dezvoltării economice și sociale depășesc întotdeauna sfera intereselor și preocupărilor pur locale, integrându-le într-o cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în fața întregii noastre societăți. Manifestările fierbinți de dragoste, stimă, devotament și recunoștință cu care conducătorul partidului și statului este întâmpinat pretutindeni exprimă totodată satisfacția maselor de oameni ai muncii și a se întâlni cu cel mai iubit fiu al poporului, de a-i raporta realizările, de a-i asculta și urma îndemnul, de a participa, și cu prilejul acestor întâlniri, la dezbaterile și soluționarea treburilor obștești.

Vizita de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția sa Elena Ceaușescu, cu alți tovarăși din conducerea partidului și statului, a făcut-o cu o săptămână în urmă în județul Brașov a adăugat noi valențe acestei componente originale a teoriei și practicii construcției noastre sociale.

Cuvântarea rostită la marea adunare populară din municipiul Brașov a constituit un strălucit exemplu al modului în care secretarul general ne învață să gândim și să acționăm, îngemănând dialectic economicul cu politicul, particularul cu generalul, prezentul cu perspectiva. Din ideile de înaltă valoare teoretică și practică, puse în cuvântare, rezultă trăsături definitorii ale devenirii socie-

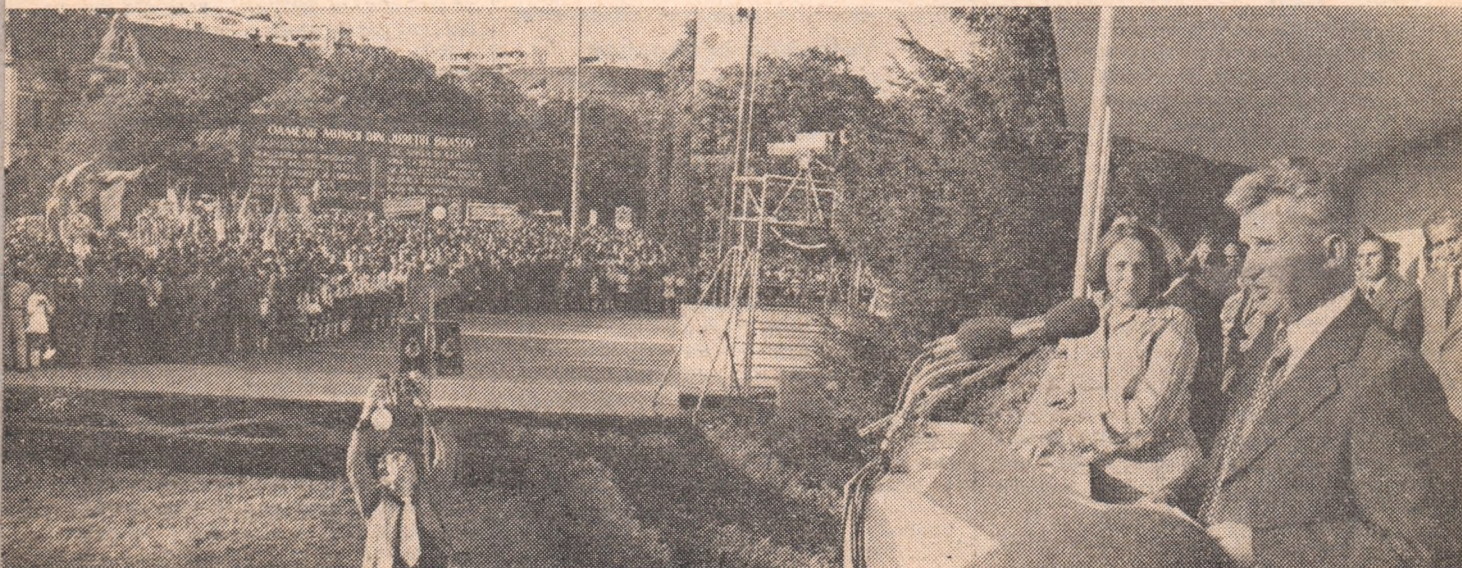
tății noastre socialiste spre stadiul dezvoltării multilaterale, spre orizonturile comunismului. Astfel, sînt relevate pregnant relația de strînsă interdependență care există între dezvoltarea economică accelerată și ridicarea în ritmuri din ce în ce mai înalte a nivelului de trai; relația de intercondiționare între aportul individual, rezultatele colective și creșterea veniturilor; necesitatea afirmării tot mai puternice a principiilor eticii și echității socialiste în conștiința, în felul de a munci al fiecărui cetățean al patriei noastre și dezvoltarea trăsăturilor de bază ale noii societăți.

Experiența țărilor cu o economie avansată, propria noastră practică de trei decenii a construcției socialiste arată în modul cel mai evident că ridicarea standardului de viață nu este posibilă decît pe măsura dezvoltării economice și ca o consecință a acesteia, efectele fiind cu atît mai mari, cu cît această dezvoltare se înfăptuiește în ritmuri mai înalte, în mod echilibrat și călăuzită de criteriile eficienței maxime. Orientările și sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea al partidului în ce privește proporțiile de creștere a diferitelor ramuri ale economiei, accentuarea procesului de industrializare a județelor mai puțin dezvoltate, volumul și structura investițiilor, introducerea pe scară cît mai largă a criteriilor revoluției științifice și tehnice contemporane sînt puse în strînsă legătură cu programul de creștere a bunăstării poporului.

„Nu trebuie să uităm – sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu – că societatea pe care noi o edificăm nu se realizează decît prin

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 3)

În campania agricolă de toamnă MAXIMĂ RAȚIONALIZARE A FLUXULUI: RECOLTARE — TRANSPORT — DEPOZITARE

CA ÎN FIECARE TOAMNĂ la această dată, lucrătorii ogoarelor, cu conștiința înaltei răspunderi ce o au, se găesc angajați din plin în campania de strângere a recoltei, pentru valorificarea ei cât mai deplină și eficientă. Ca un concept economic elementar, ca expresie a spiritului gospodăresc trebuie să se ia toate măsurile menite să evite orice pierdere din recoltă. Ținând seama de volumul mare al lucrărilor de recoltare ce trebuie efectuat, este necesară organizarea exemplară a muncii, disciplina riguroasă, folosirea maximă a mijloacelor tehnice disponibile, repartizarea și dirijarea judicioasă a forțelor pentru ca nici un minut din timpul disponibil de muncă să nu se piardă. Experiența anilor trecuți a arătat că se impune ca pe întregul flux recoltare-transport-depozitare să se asigure o astfel de corelare a capacităților încât în niciunul dintre aceste momente să nu intervină stagnări și timpi morți, care pot să ducă la pierderi de recoltă, la diminuarea calității sau eficienței acesteia.

La recenta vizită de lucru în județul Brașov, felicitând țărănimea și muncitorii agricoli din județ și din întreaga țară pentru rezultatele bune obținute pînă acum, și adresîndu-le chemarea de a face totul pentru strîngerea în bune condițiuni

a recoltei din acest an, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că și în agricultură „avem posibilitatea să îndemnăm sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea și să asigurăm, pe această bază îmbunătățirea continuă a aprovizionării întregului nostru popor cu produse agroalimentare, să crească contribuția agriculturii la dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste”.

La această oră, în marea majoritate a județelor s-a încheiat recoltatul de toamnă la inul pentru ulei și cel pentru fibră, la cînepa pentru fibră și la fasolea boabe. Acum, toate forțele sînt concentrate la recoltarea celor trei mari culturi specifice campaniei agricole de toamnă: floarea soarelui, sfecla de zahăr și porumbul pentru boabe, dar, în același timp nu trebuie neglijată nici recoltarea și depozitarea sau industrializarea legumelor și a fructelor de toamnă. Dimensiunea eforturilor ce trebuie depuse este relevată de faptul că în această toamnă trebuie strînsă recolta de pe o suprafață de 514 000 hectare cultivate cu floarea-soarelui, 255 000 hectare cu sfeclă de zahăr și 3 496 000 hectare cu porumb boabe.

Exigente ale actualei campanii agricole

IATĂ de ce, toate forțele disponibile trebuie să dovedească un înalt spirit de mobilizare, să desfășoare o activitate permanentă, operativă și eficientă, să asigure realizarea unei campanii agricole model, al cărei obiectiv permanent să-l reprezinte obținerea unor rezultate superioare pe întregul flux recoltare-transport-depozitare.

Acest lucru este pe deplin posibil, date fiind condițiile actuale de înzestrare ale agriculturii noastre, competența sporită a personalului său și capacitatea organizatorică existentă. Pentru a caracteriza doar unul din aceste elemente hotărîtoare menționăm că, numai în acest an, forțele tehnice ale stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii au sporit, printre altele, cu: 4 500 tractoare de 65 CP, 1 300 culegătoare de știuleți, 300 echipamente pentru recoltarea integrală a florii-soarelui, 60 seturi pentru recoltarea sfeclei de zahăr, 900 combine de siloz.

Pentru buna desfășurare a campaniei de recoltare, un prim imperativ îl constituie folosirea la capacitatea maximă a tuturor mijloacelor tehnice din dotare. Pregătirea lor din timp, reglarea operativă și întreținerea în permanentă stare de funcționare, asigurarea pieselor de schimb și a necesarului de carburanți, sînt condiții pentru desfășurarea lucrului în flux continuu, pentru eliminarea gîturilor și timpilor morți.

Activitatea combinelor de floarea-soarelui, a celor pentru porumb și sfeclă de zahăr, a dislocatoarelor pentru sfeclă este programată de așa manieră, încît recoltatul pe fiecare tarla și parcelă din fiecare unitate agricolă, să aibă loc în timpul optim necesar pentru culturile respective, reducîndu-se pierderile la minim. În plus, acolo, unde este cazul, ca de exemplu, la cultura florii-soarelui, lucru cu mijloace tehnice respective se desfășoară în două schimburi.

Organizarea cât mai judicioasă a muncii este un alt imperativ de bază al campaniei de recoltare. Astfel, la recoltarea porumbului pentru boabe se recomandă ca toate echipele să acționeze simultan pe o singură tarla, pînă la terminarea completă a acesteia, și abia ulterior să se treacă la tarlă următoare. Lucrările de recoltare pe o tarla (inclusiv transportul producției și eliberarea terenului) nu trebuie să depășească 1—3 zile. La recoltatul florii-soarelui, pentru ca pierderile să se reducă la minim, trebuie acordată o atenție deosebită organizării activității (pe echipe, sau individual) de colectare a capitulelor în urma formațiilor de combine. Pe acele porțiuni de teren unde nu este posibilă recoltarea mecanizată, se impune organizarea recoltării manuale, folosind în acest scop întregul disponibil de forță de muncă. Activitatea echipelor de recoltare manuală trebuie astfel programată și dirijată încît să facă posibilă terminarea strînsului recoltei în timpul optim necesar, ca și în cazul recoltării mecanizate.

Valențele economice ale calității recoltatului

O PROBLEMĂ deosebit de importantă o constituie asigurarea unei calități de înalt nivel a lucrărilor de recoltat. Calitatea lucrărilor respective poate influența în mod hotărîtor calitatea producției obținute. Astfel, trebuie urmărit ca la recoltatul florii-soarelui, reglarea combinelor să se facă chiar de cîteva ori pe zi, pentru evitarea spargerii semințelor. De asemenea, recoltarea porumbului trebuie executată cu respectarea strictă a limitelor maxime admisibile ale procentului de umiditate, care, începîndu 10 septembrie, nu poate depăși 28—30 la sută la recoltatul în știuleți și 24 la sută la recoltatul în boabe.

Încadrarea în timpul optim de strîn-

gere a recoltei reprezintă un comandament fundamental, atît pe linia reducerii pierderilor, cît și pentru asigurarea calității corespunzătoare a producției. Recoltatul porumbului în județele din sudul țării, unde lucrul se desfășoară din plin în aceste zile, trebuie terminat pînă la 20 septembrie. De asemenea, la floarea-soarelui, este necesar ca recoltarea să se termine pînă la 15—20 septembrie, deoarece după această dată se anunță o vreme mai ploioasă. Strîngerea recoltei la sfecla de zahăr a început în luna septembrie, în strînsă corelație cu graficele de intrare directă la prelucrare în fabricile de zahăr.

Așa cum arată experiența anilor trecuți, este necesar să se acorde întreaga atenție respectării acestor grafice, pentru a se evita depozitarea sfeclei de zahăr pe cîmp sau pe rampele gârșilor, fiecare zi de așteptare echivalînd cu o reducere sensibilă a procentului de zahăr din rădăcini, deci și cu o diminuare a producției de zahăr.

Valorificarea deplină a producției agricole impune ca și produselor secundare ce rezultă la recoltat să li se acorde o atenție sporită. Astfel, este necesar să se organizeze formații speciale de recoltare mecanizată a concenilor de porumb, care vor fi transportați și insilozați integral. Unde aceștia nu pot fi recoltați mecanizat, se va recurge la recoltarea manuală. De asemenea, frunzele și coletele rezultate la recoltatul sfeclei de zahăr se vor folosi atît în furajarea directă a animalelor cît și la însilozare, pentru hrana de iarnă a acestora.

Transportul și depozitarea, verigi importante în valorificarea producției

TRANSPORTUL recoltei din cîmp reprezintă al doilea moment important al fluxului campaniei de recoltare. Transportarea cât mai rapidă a producției din cîmp către spa-

țiile de depozitare este o condiție indispensabilă pentru evitarea pierderilor de recoltă și a păstrării calității acesteia. Pregătirea corespunzătoare a mijloacelor de transport din dotare proprie, asigurarea de mijloace adecvate de la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, testarea etanșeității tuturor acestor mijloace, organizarea și programarea judicioasă a operațiunilor de încărcare-descărcare și supravegherea parcursului de transport, reprezintă cerințe de bază pentru buna desfășurare a transportării recoltei. Fiecare combină trebuie servită de un număr corespunzător de mijloace de transport, cu o capacitate precis stabilită, ceea ce este de natură să favorizeze menținerea randamentelor combinelor la nivelul maxim, asigurând totodată economicitatea activității de transport.

Așa cum recomandă specialiștii, în cazul porumbului, întreaga producție strânsă într-o zi trebuie transportată integral, din câmp, în aceeași zi. Același lucru este valabil și pentru producția de floarea-soarelui.

Un rol însemnat în buna desfășurare a transportului și în sporirea eficienței valorificării recoltei îl au bazele de recepție și silozurile, care au obligația de a-și organiza în așa fel activitatea de preluare a produselor, încât să nu se creeze aglomerări și stagnări în activitatea mijloacelor de transport, depozitarea producției agricole, fiind punctul final în fluxul activității de recoltare. Pregătirea din timp a spațiilor de depozitare propriu-zisă, a rampelor de descărcare, verificarea cântarelor-bască sunt factori importanți în buna desfășurare a campaniei de recoltare. Factorii de răspundere din fiecare județ au datoria să stabilească necesarul de spații de depozitare, pe fiecare bază de recepție în parte și să ia măsuri pentru rezolvarea operativă a deficitului, când este cazul. De asemenea, trebuie să fie evaluat precis, pe fiecare unitate agri-

colă, modul de recoltare, în cazul porumbului, raportul dintre recoltatul în știuleți și recoltatul în boabe, în corelație cu posibilitățile de uscare ale bazelor de recepție.

Prezentând mai pe larg unele aspecte privind campania de recoltat din luna septembrie, în special la acele culturi ce concentrează atenția principală în această etapă, nu trebuie uitat că tot în această campanie se înscrie și recoltatul cartofilor (254 000 ha), al legumelor de toamnă, al fructelor, soiei, etc. De asemenea, în această toamnă, vor fi recoltate și însilozate furaje într-un volum de peste 15 milioane tone. Recoltarea acestor produse, începută deja în unele zone și județe, se va intensifica în perioada următoare, ridicând aceleași probleme sau altele specifice, a căror rezolvare trebuie asigurată în același spirit de operativitate și responsabilitate deplină.

Operațiile post-recoltare fac parte din campania de toamnă

STRÎNGÎND recolta anului prezent, pregătim, simultan, recolta anului viitor. Pregătirea terenului, arăturile de toamnă, fertilizarea și însămînțările de toamnă sînt tot atîtea lucrări importante pentru asigurarea recoltei viitoare, lucrări ce aparțin, de asemenea, acestei campanii agricole. În această toamnă se vor executa arături și însămînțări pe o suprafață de 3 066 000 hectare, din care 2 225 000 pentru grâu și seară și 496 000 hectare pentru orz-orzoaică. Totodată, se vor face fertilizări pe o suprafață de 2 509 000 hectare. Unităților agricole le revine obligația ca, imediat după eliberarea terenurilor de pe care s-a strîns recolta, să-și mobilizeze forțele pentru începerea lucrărilor

premergătoare însămînțărilor de toamnă: discuit, fertilizat, arat și nivelat. În același timp, unitățile agricole trebuie să se preocupe intens de problema asigurării semințelor necesare, în cantități și calități corespunzătoare, și de pregătirea mașinilor de semănat.

Direcțiile agricole județene, trusturile I.A.S. și S.M.A., sub conducerea organelor județene de partid și de stat, au datoria de a coordona, conduce și sprijini desfășurarea normală a campaniei agricole de toamnă, pentru încheierea la timp a recoltatului și pentru a se executa corespunzător celelalte lucrări. Modul cum a început activitatea de recoltare din această toamnă ne îndreptățește să considerăm că există toate premisele necesare stringerii unor recolte bogate, în timp optim, pentru transportarea și depozitarea lor în condițiile cele mai corespunzătoare.

Acum cînd se finalizează un an de muncă rodnică în agricultură, trebuie acționat în așa fel încît nici o cantitate, cît de mică, din producția existentă în lan să nu se piardă, ci să fie recoltată, integral, transportată cu grijă și asigurată în adăposturi corespunzătoare.

Dată fiind amploarea eforturilor care trebuie depuse într-un interval scurt de timp, este nevoie de o concentrare maximă a tuturor forțelor (materiale și umane) disponibile pentru a grăbi încheierea cît mai rapidă, și cu rezultate superioare a campaniei de recoltare din această toamnă. În aceste zile, mai mult ca oricînd, trebuie să se manifeste plină capacitatea de organizare și mobilizare a oamenilor muncii, spiritul lor de buni gospodari, capabili să folosească integral și intensiv mijloacele tehnice existente și orice oră bună de lucru.

Pe filiera recoltare-transport-depozitare trebuie prevenită sau eliminată orice piedică ce ar putea afecta, oricît de puțin, rezultatele foarte bune ce se așteaptă de la campania de recoltat din această toamnă.

Ion SOARE

O CUPRINZĂTOARE VIZIUNE ASUPRA OBIECTIVELOR MAJORE

(Urmare din pag. 1)

nuncă, prin eforturile unite ale tuturor oamenilor muncii, fără leosebire de naționalitate, că depinde de felul cum întregul popor a acționa pentru a împlini programul de dezvoltare. Numai în acest fel vom putea asigura și soluționarea diferitelor probleme pe care le avem".

Astfel de probleme rezultă firesc din complexitatea obiectivului pe care ni l-am propus, de a intra mai repede în rîndul țărilor dezvoltate economic, de a asigura pe această cale, în condițiile avantajelor proprii orînduirii socialiste, un înalt nivel de civilizație materială și spirituală pentru întregul popor. Alocarea suplimentară a peste 30 miliarde de lei în actualul cincinal pentru creșterea retribuției și veniturilor oamenilor muncii, a pensiilor, a indemnizațiilor și alocațiilor pentru copii necesită eforturi în continuare pentru crearea resurselor necesare dezvoltării noi puternice a economiei. În toate întreprinderile și în toate sectoarele vieții economice, a arătat secretarul general al partidului, activitatea trebuie organizată în așa fel încît, pe acest cincinal, să obținem o producție suplimentară de 100-120 miliarde de lei.

Printre condițiile ce determină un astfel de rezultat se numără, în primul rînd: realizarea producției nu numai din punct de vedere valoric, dar și fizic, ridicarea continuă a nivelului tehnic al acesteia, creșterea calității, reducerea cheltuielilor materiale și a cheltuielilor

de producție, mărirea în ritmuri tot mai înalte a productivității muncii. Așa cum evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Creșterea venitului național, crearea de noi resurse suplimentare pentru dezvoltarea țării și ridicarea bunăstării întregului popor sînt strîns legate de realizarea unei producții cu cheltuieli cît mai mici, astfel ca partea de venit net să crească cît mai mult. Numai aceasta duce la creșterea venitului național și numai pe această bază vom putea dezvolta mai rapid patria noastră și ridica nivelul de trai al poporului!"

Mărirea generală a bunăstării are loc în conformitate cu principiile unei cît mai depline echități, astfel încît, raportul între veniturile mari și cele mici să fie de 1 la 5,5. Aceasta corespunde deopotrivă echității, democrației economice și sociale, apropierii între caracterul și complexitatea activității diferitelor categorii de oameni ai muncii, reducerii diferențierilor în ce privește necesitățile lor de consum ca urmare a ridicării nivelului de civilizație, a lărgirii de ansamblu a posibilităților de a satisface aceste necesități. „Societatea comunistă presupune să asigurăm pentru toată lumea condiții bune de a se hrăni, de a se îmbrăca, de locuit, de învățatură, de cultură, posibilități egale de muncă". Și, bineînțeles, o participare egală la crearea acestor condiții, în sensul ca fiecare să muncească pe măsura deplină a capacității sale și să facă totul pentru a-și spori această capacitate, să pună umărul unde e mai greu, să-i ajute pe cei mai slabi pentru a putea merge cît mai ferm înainte!

Spiritul revoluționar, comunist înseamnă dăruire, activitate creatoare, disciplină și răspundere, înseamnă combaterea hotărîtă a automulțumirii, a tendinței unora de a trîndăvi în vreme ce alții muncesc, de a cere de la societate mai mult decît îi dau ei înșiși.

Pentru întreaga noastră națiune constituie un puternic și mobilizator imbold aprecierea conducătorului partidului și statului, că „minunatul nostru popor... prin munca sa, poate înfrînge greutățile, poate - așa cum a dovedit în activitatea de pînă acum - să făurească o societate superioară în care să fie pe deplin stăpîn pe destinele sale, să-și făurească viața așa cum o dorește el!"

OBIECTIV PRIORITAR

ÎNDEPLINIREA PLANULUI FIZIC
LA TOATE SORTIMENTELE

MODUL ÎN CARE s-a muncit și rezultatele obținute în primele opt luni ale anului vor marca pregnant îndeplinirea planului producției industriale pe întregul an. Dar, să nu uităm că intensificarea eforturilor din aceste ultime patru luni poate contribui în mod hotărâtor atât la amplificarea bunelor rezultate obținute până în prezent cât și — acolo unde este cazul — la recuperarea restanțelor ce s-au făcut simțite.

Realizarea integrală a producției fizice sortimentale reprezintă criteriul primordial al îndeplinirii planului, știut fiind că economia națională, beneficiarii au nevoie de produse concrete, în cantitățile și sortimentele planificate, și nu de realizări sau depășiri global-valorice, ce pot ascunde, uneori, o serie de nerealizări la unele sortimente de bază.

Gradul de îndeplinire a planului producției fizice la principalele sortimente și unele probleme ridicate de realizarea acestui indicator au făcut obiectul unei analize întreprinse la una din marile unități constructoare de mașini și anume, Întreprinderea de autoturisme din Pitești.

La unele produse — depășiri,
la altele — nerealizări

ANALIZA îndeplinirii planului pe primele 8 luni ale anului oferă o imagine clară a efortului depus de acest important colectiv de oameni aș muncii, efort concretizat în rezultate deosebite în producție. Astfel, planul producției globale și cel al producției marfă au fost depășite cu 1,3 la sută, respectiv 2,5 la sută. De asemenea, la ceilalți indicatori sintetici planul a fost depășit, uneori substanțial (tabelul nr. 1). Fiecare din aceste depășiri valorice

Tabel nr. 1

Îndeplinirea planului pe primele luni,
la principalii indicatori sintetici

	%
Producția globală	101,3
Producția marfă	102,5
Productivitatea muncii	101,4
Export	112,7
Investiții	123,5

s-a concretizat în zeci de milioane de lei peste sarcina planificată. Demne de remarcat sînt și rezultatele bune pe linia creșterii eficienței producției, care se traduc printr-o depășire a productivității muncii pe lucrător cu peste 3 600 lei față de nivelul planificat și o reducere a cheltuielilor de producție la mia de lei producție marfă cu un leu, față de prevederi, ceea ce la volumul producției marfă a întreprinderii reprezintă o economie de câteva milioane de lei.

Analizînd îndeplinirea planului producției fizice pe fiecare sortiment în parte (tabelul nr. 2) constatăm că există o serie de realizări remarcabile, concretizate în sute și mii de bucăți de produse de mare complexitate (autoturisme, autoutilitare, cutii de viteză) ob-

ținute peste plan, ceea ce conduce atît la o mai bună satisfacere a pieței interne cît și la asigurarea deplină a contractelor de export. La alte produse însă (piese de schimb auto, piese de schimb pentru tractoare, punți auto) realizările se situează sub nivelul planificat, cu evidente consecințe negative pentru beneficiarii produselor respective și, implicit, pentru economia națională. Astfel, dacă la produsele de bază (mai ales la autoturisme și cutii de viteză) depășirile de plan sporesc de la o lună la alta, la alte produse (în special, la piesele de schimb pentru tractoare) neîndeplinirea cantităților planificate se acetuează în aceeași măsură.

Realizarea unor depășiri notabile, de 4—5 la sută, la sortimentele de bază ale întreprinderii, nu poate să compenseze, în nici un caz, nerealizările de 10—20 la sută la alte produse care, chiar dacă nu reprezintă ponderea principală în cadrul producției unității producătoare, reprezintă produse de bază pentru întreprinderile beneficiare și pentru economia națională. A realiza și depăși nivelul planificat la producția globală și marfă prin depășiri substanțiale ale planului fizic la produsele „cu pondere” în cadrul acestor indicatori, fapt pozitiv în sine, reprezintă o optică greșită atunci cînd sînt neglijate celelalte produse. Convingerea că lucrurile stau astfel, ne este întărită și de evoluția în

timp (tabelul nr. 2) a realizării planului fizic.

Care sînt cauzele acestei situații ?

Acoperirea cu contracte :
doar 36% din necesarul
de aprovizionat. De ce ?

LA PIESELE de schimb pentru tractoare, nerealizarea planului fizic se localizează concret, la compresoarele pentru tractoare, beneficiarul fiind unitățile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Specialiștii Întreprinderii de autoturisme din Pitești apreciază că neîndeplinirea planului de producție și de livrări la acest produs, se datorește faptului că Întreprinderea de autocamioane din Brașov furnizează doar 36 la sută din cei aproape 150 000 de arbori-compresor necesari producției compresoarelor respective, restul de 64 la sută nefiind încă contractat cu furnizorii, deși după cum arată calendarul, au trecut aproape trei trimestre din acest an. Firesc, Întreprinderea de autoturisme avea obligația să găsească o soluție pentru a-și acoperi cu contracte întregul necesar de aprovizionat, în speță cu arbori-compresor, nu să se mulțumească cu transmiterea comenzii necesarului integral către un singur furnizor ; indiferent dacă acesta, justificat sau nu, nu a acceptat prin contractul încheiat decît o parte din comandă, considerăm că întreprinderea piteșteană nu poate să se considere „acoperită” în răspunderea sa privind îndeplinirea planului la compresoare pentru tractoare. Pe de altă parte, trebuie arătat că și Întreprinderea de autocamioane Brașov, în cadrul contractului încheiat, pe care cantitativ l-a onorat ritmic, nu a furnizat întotdeauna piesele corespunzătoare.

Revenind la răspunderea întreprinderii din Pitești din privința asigurării a-

Tabelul nr. 2

Realizarea planului producției fizice la principalele sortimente

Produse	U.M.	la 31 iulie 1977	la 31 august 1977
Autoturisme de oraș	buc.	+ 1 101	+ 1 850
Autoutilitare 0,4—0,8 tone	"	+ 555	+ 558
Cutii de viteză „Estafette”	"	+ 561	+ 831
Piese de schimb pentru tractoare	mil. lei	— 17,6	— 21,4
Piese de schimb auto	"	— 22,0	— 13,9
Punți auto „Estafette”	"	— 17,0	— 19,5

provizionării sale integrale cu necesarul de arbori-compresor, credem că ea ar fi putut acționa pe cel puțin una, sau mai multe din căile următoare :

- împreună cu beneficiarul compresoarelor ce trebuiau produse (Ministerul Agriculturii) să fi intervenit la Centrala pentru tractoare și mașini agricole, pentru ca una din întreprinderile de tractoare (eventual „Tractorul“ Brașov) să producă arborii respectivi ;

- să-și fi evaluat posibilitățile interne și să fi încercat ca, cel puțin o parte din acești arbori să îi producă ea însăși, încercând să se autoutileze cu linia respectivă ;

- să fi contactat factorii de răspundere ierarhici superiori ai întreprinderii de autocamioane Brașov pentru a stabili dacă, printr-un efort sporit, întreprinderea respectivă ar fi putut suplimenta producția și livrările sale de arbori-compresor, peste cantitățile prevăzute în contractul încheiat inițial.

Dar, din păcate, nu s-a acționat, sau cel puțin nu s-a acționat cu convingere pe nici una din aceste căi, iar rezultatele sînt, de aceea, necorespunzătoare. Ca urmare, în lunile care au mai rămas, din acest an, este necesar să se acționeze mai energic pentru ca o asemenea situație să fie cît mai curînd soluționată.

De la motive aparente, la cauze reale, și de aici la soluționare

REALIZAREA planului de piese de schimb auto are o tendință de ameliorare (nerealizările fiind în scădere de

la 4,6 la sută la 31 iulie a.c. au ajuns la 2,5 la sută la 31 august a.c.) ; există toate premisele ca planul anual să fie îndeplinit integral și chiar depășit. În luna august a.c. producția și livrările la fondul pieței la acest sortiment au depășit prevederile din planul lunar, ceea ce a condus la reducerea nerealizărilor din primele 7 luni ale anului. La analiza restanțelor, se acredita drept cauză a acestora faptul că se montaseră mai multe autoturisme decît prevăzuse planul și astfel nu s-au putut realiza prevederile la piese de schimb, deoarece piesele respective fuseseră folosite la autoturismele fabricate peste plan. Evident, cauza reală nu putea fi aceasta, lucru dovedit în luna august de faptul că s-au montat în continuare autoturisme peste plan, iar volumul pieselor de schimb nici nu a scăzut, nici nu a stagnat ci, dimpotrivă, a crescut. Deci, nu este vorba decît de o aparentă concurență între cele două sortimente, deoarece atunci cînd producția și munca au fost mai judicioș organizate, rezervele interne mai bine folosite și capacitatea de previziune mai bine utilizată (în urma experienței anterioare) planul de producție a fost depășit la fiecare din cele două sortimente. Una din rezervele ce trebuie exploatate în continuare o constituie ritmicitatea decadală a producției, astăzi încă nesatisfăcătoare (26 la sută decada I, 32 la sută decada II, 42 la sută decada III).

O corelare mai adecvată între planul de producție și necesarul pieței

ANALIZÎND rămîinerile în urmă în îndeplinirea planului de producție pen-

tru punțile auto „Estafette“, ne aflăm în prezența unei situații care cere o analiză mai amănunțită :) nerealizarea este reală în raport cu cifra de plan respectivă, dar aceasta din urmă, nu a fost de la început judicios corelată cu cerințele reale ale beneficiarilor. Dat fiind că nici ulterior producătorul nu a reușit să acopere cu contracte nivelul planificat al producției, apare necesar ca Centrala industrială să ajute mai serios, din acest punct de vedere întreprinderea din Pitești să-și îndeplinească complet atribuțiile ce-i revin în asigurarea portofoliului de comenzi al unităților din subordine.

Pe de altă parte, considerăm că, producerea sortimentului respectiv într-o mai adecvată corelare cu posibilitățile reale de desfacere ar fi de natură să dozeze mai bine eforturile producătorului, surplusul putînd fi canalizat spre alte produse, la care necesitățile sînt mai, prezente.

Alături de aspectele semnalate, la întreprinderea de autoturisme apare necesară sporirea eforturilor pentru găsirea în continuare a unor noi mijloace de soluționare prin forțe proprii a neajunsurilor care mai există. Printr-un efort de organizare, rezervele însemnate de care dispune această unitate economică pot fi și trebuie mobilizate operativ și eficient pentru recuperarea grabnică a tuturor rămîinerilor în urmă, pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan.

S. IOAN

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Sporuri de producție prin ridicarea nivelului productivității muncii

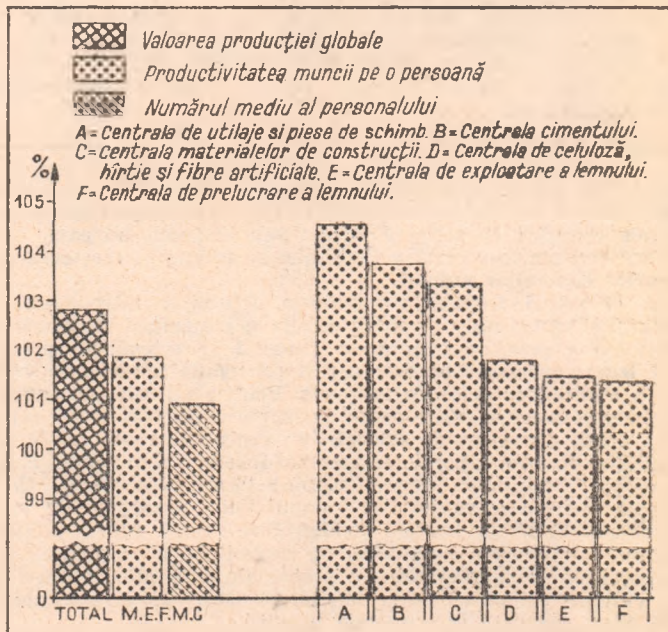
ÎN PRIMA JUMĂTATE a acestui an, întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au realizat și depășit alit planul producției industriale (cu 2,8%), cit și planul productivității muncii (cu 1,8%), obținînd pe această bază o economie relativă de personal de peste 6 400 ucărători. Sporirea productivității muncii a constituit una din premisele care au stat la baza depășirii planului producției industriale cu peste 700 mil. lei, concretizată în produse importanțe ca : cherestea, PAL, uși-ferestre, mobilier, cărămizi și blocuri ceramice, materiale și elemente de construcții din mase plastice etc. Este meritoriu faptul că fiecare centrală din cadrul ministerului a înregistrat rezultate satisfăcătoare și la producție și la productivitate (6 întreprinderi nu au realizat însă planul productivității muncii pe sem. I 1977).

Elementele principale care au contribuit la realizarea și depășirea productivității muncii sînt

cele care derivă din utilizarea judicioasă a forței de muncă atît pe total cît și în structură. La marea majoritate a întreprinderilor, indicatorii care caracterizează utilizarea forței de muncă pe semestrul I a.c. sînt superiori celor din perioada corespunzătoare a anului trecut. S-a îmbunătățit asistența tehnică în schimburile II și III, s-a extins organizarea lucrului în acord global, au fost promovate o serie de tehnologii noi de înalt randament, au fost extinse formele de ridicare a calificării și policalificării cadrelor etc.

O influență favorabilă asupra creșterii nivelului productivității muncii o au și măsurile întreprinse în fiecare unitate pe linia reducerii ponderii muncitorilor indirect productivi, auxiliari și de deservire, precum și a ponderii personalului TESA în totalul personalului, și creșterea în mod corespunzător a ponderii muncitorilor direct productivi.

Pentru ca depășirile de pro-

ducție și de productivitate să fie consolidate și amplificate în perioada următoare, este necesar să se urmărească în permanență atragerea în producție a

noi rezerve interne, extinderea experienței înaintate, valorificarea din plin a condițiilor tehnico-materiale existente în fiecare unitate de producție.

O COMPONENTĂ HOTĂRÎTOARE A RIDICĂRII NIVELULUI DE TRAI ÎN CINCINAL — CREȘTEREA VENITURILOR POPULAȚIEI

● o bază superioară de pornire ● venituri sporite pentru toate categoriile de oameni ai muncii ● accelerarea mării veniturilor directe ● sursa de creștere a retribuițiilor : o muncă rodnică pentru sporirea continuă a producției și îndeplinirea sarcinilor ● creșterea și îmbunătățirea condițiilor de acordare a alocației de stat pentru copii — expresie a grijii partidului față de tinăra generație.

PORNIND de la legătura nemijlocită care există între ridicarea gradului de dezvoltare calitativă și cantitativă a economiei și îmbunătățirea în tot mai mare măsură a vieții oamenilor muncii, apreciind rezultatele actualului cincinal, conducerea partidului și statului nostru a adoptat în acest an măsuri de creștere suplimentară a retribuiției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației. Prin importante sale trăsături, prin prevederile sale, care deja au început să fie transpuse în viață, programul adoptat conferă noi și importante dimensiuni preocupării constante a partidului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, de sporire a gradului de civilizație a societății noastre, de creare a noi condiții pentru afirmarea cât mai deplină a personalității umane.

Vom căuta să adăncim în cele ce urmează unele aspecte ale acestor opțiuni supreme, ce pun, odată mai mult, în lumină viitoarea dezvoltare a economiei românești, caldul umanism al întregii politici de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate

ale țărănimii cooperatiste, precum și creșterea veniturilor reale ale țărănimii din zonele necooperativizate cu 16%. Deasemenea se realizează o importanță majorare a pensiilor de asigurări sociale de stat, cu 23,3%, creșterea pensiilor țăranilor cooperatori cu 20% ca și instituirea unui sistem de pensionare pentru țăranii din zonele necooperativizate. Sint acțiuni ce oglindesc elocvent grija permanentă a partidului și statului nostru pentru ca întregul popor, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării să aibă asigurate venituri mai mari și prin aceasta condiții materiale și spirituale de viață superioare.

În acest cadru de preocupări privind creșterea nivelului de trai al populației se evidențiază în mod deosebit accentuarea, față de prevederile inițiale ale cincinalului, a sporirii retribuițiilor, a veniturilor directe ale celor ce muncesc (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Creșterea mai accelerată a unor venituri directe ale oamenilor muncii

Indicator	Creștere 1980/1975 %	
	nivel cincinal	nivel actual
Retribuția medie netă nominală a personalului	29,5	38
Retribuția medie reală	18—22	30,2
Veniturile reale ale țăranilor pe o persoană activă	20—29	30

- In industria minieră, un miner cu o retribuiție tarifară netă de circa 3 000 lei lunar, primește după prima etapă de majorare a retribuiției un plus de 750 lei, adică o retribuiție lunară de 3 750 lei.
- In industria construcțiilor de mașini un maestru cu un venit net lunar de 2 860 lei primește după prima etapă de majorare a retribuiției un plus de 506 lei, adică o retribuiție lunară de 3 366 lei.
- Pe ansamblul ramurii metalurgiei feroase și cocs-chimice majorările retribuițiilor în prima etapă sint cuprinse între 265 și 504 lei — pentru muncitorii calificați, și între 196 și 280 lei — pentru muncitorii necalificați.

voltate în patria noastră. Ne vom referi cu precădere la o componentă de bază a ridicării nivelului de trai al populației — indicator complex ce reflectă, direct sau indirect, întreaga dezvoltare economico-socială a României și anume la creșterea veniturilor oamenilor muncii.

CA O TRĂSĂTURĂ însemnată a acțiunilor întreprinse de partidul și statul nostru pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a populației în acest cincinal se relevă, în primul rând, baza superioară pe care a fost concepută importanța creșterea a veniturilor celor ce muncesc. Pentru a ilustra dimensiunile acestei baze se poate arăta că în perioada 1951—1975 retribuiția reală a crescut de 4,8 ori, iar veniturile reale totale ale populației de 6,4 ori, ponderea cea mai însemnată în totalul acestor creșteri deținând-o pregnant ultimii 10 ani ai perioadei. Conceperea sporirii a veniturilor populației pornind de la o asemenea bază ridicată evidențiază din plin politica profund științifică a partidului de dezvoltare a economiei, urmărind imbinarea intereselor prezente ale oamenilor muncii cu cele viitoare, relevă valoarea marilor transformări structurale în curs de desfășurare în economia noastră.

Referitor la creșterea veniturilor oamenilor muncii din cincinalul în curs, se distinge deasemenea, caracterul ei atotcuprinzător. Beneficiază astfel de majorarea retribuiției — în medie cu 30% — până la sfârșitul cincinalului — toate categoriile personalului muncitor. S-a prevăzut, totodată, raportat la o persoană activă, o însemnată sporire — cu 33% — a veniturilor medii reale

Modificarea în favoarea veniturilor directe, a raportului dintre acestea și cele provenite din fondurile sociale de consum nu diminuează rolul fondurilor sociale ca o importantă sursă de creștere a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Pornind de la gravele fenomene sociale cu care s-a confruntat vechea Românie — neștiința de carte pentru circa o pătrime din populația țării, lipsa unei asistențe medicale corespunzătoare, boli sociale care făceau ravagii etc. — și a căror eradicare a constituit o grea moștenire în evoluția țării pe drumul noii orânduiri, de la imperativele ridicării pe o treaptă mult superioară a condițiilor umane în socialism, de la imperativele împlinirii multilaterale a personalității omului, fondurile sociale de consum au cunoscut și cunosc o însemnată creștere. Este semnificativă astfel sporirea în perioada 1951—1975 de 11 ori a cheltuielilor social-culturale pe locuitor. În actualul cincinal, în scopul satisfacerii nevoilor sociale ale populației, statul urmează să cheltuiască 316,6 mld. lei, cu circa 44,1% mai mult decât în cincinalul anterior.

Fără îndoială că în condițiile atingerii acestor niveluri ridicate pentru fondurile sociale de consum, accentuarea creșterii retribuițiilor, a veniturilor directe ale oamenilor muncii este echitabilă și stimulatorie. În spiritul eticii și echității socialiste ea leagă mai strâns veniturile obținute din activitatea proprie a fiecăruia, de importanța și specificul muncii depuse, de gradul ei de calificare, ș.a., potențând, deci, preocupările fiecăruia de a-și ridica pregătirea și de a acționa cât mai energic pentru realizarea exemplară și depășirea sarcinilor ce îi revin.

Pe fondul însemnatei creșteri generale a retribuițiilor și veniturilor, în spiritul eticii și echității socialiste, sporirea retribuițiilor personalului muncitor a fost concepută avându-se în vedere necesitatea firească a unei cit mai raționale așezări a retribuiției în raport cu munca, cu contribuția nemijlocită pe care fiecare o aduce la dezvoltarea economiei naționale. S-a prevăzut astfel o sporire mai accentuată a retribuiției tarifare a oamenilor mun-

și din minerit, construcții-montaj, siderurgie, construcții de mașini, chimie, textile, pielărie, precum și a retribuției lucrătorilor în fabricile de ciment, zahăr și ulei, a retribuției montatorilor și producătorilor de utilaje de pe șantierul de construcții, ramuri economice și activități cu condiții mai dificile de lucru, cu o complexitate sporită, cu un aport însemnat la progresul economiei naționale. Ținându-se, totodată, seama de rolul important al maștrilor în producție, aceștia au fost trecuți în rândurile personalului productiv, cu ridicarea respectivă a retribuției tarifare.

INCĂ DE LA 1 IULIE a.c. însemnate detașamente de oameni ai muncii au început să primească retribuții majorate într-o primă etapă. De la 1 august a.c. de pildă, s-au majorat retribuțiile lucrătorilor din industria minieră — cu 20%, cel mai mare procent de creștere a retribuțiilor pe economie, precum și retribuțiile lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor — cu 17,7%. Pe ansamblul cincinalului în aceste două ramuri creșterea totală de retribuție va fi de 5% și respectiv 31%. De la întâi ale acestei luni au fost majorate retribuțiile personalului dintr-o altă importantă ramură a economiei naționale, metalurgia feroasă și cocschimică, la dublarea practic a retribuției medii în această ramură, ca urmare a unor majorări succesive realizate în ultimii 12 ani, urmînd să se aplice în acest cincinal o creștere a retribuției de 18,8% în prima etapă și de 33% pe ansamblul cincinalului. Potrivit calculului, pînă la sfîrșitul acestui an urmează să beneficieze de prima majorare a retribuțiilor circa 3,5 milioane persoane, iar pînă la 1 septembrie anul viitor toate categoriile de personal muncitor vor beneficia de această majorare. Trebuie precizat totodată că în afara majorării, creșterea retribuției se realizează și prin trecerea personalului în trepte și gradații superioare, prin acordarea sporului de vechime, extinderea lucrului în acord global etc.

• Un angajat din mediul urban cu o retribuție netă de 2620 lei, cu trei copii în întreținere primea, pînă la 1 septembrie, 110 lei alocație pentru al treilea copil. În noile condiții primește o alocație de 375 lei, iar după aplicarea întregii majorări va primi o alocație de 420 lei, deci cu 265 și, respectiv, 310 lei mai mult. La acest spor se adaugă creșterea retribuției, ce poate să se ridice pînă la 522 lei. În consecință, numai pe aceste căi se înregistrează majorarea bugetului său de familie cu circa 800 lei lunar.

Sînt înfăptuiri care trebuie să constituie noi și însemnate prilejuri de mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii pentru realizarea integrală a producției, pe fiecare sortiment și produs în parte, pentru a livra economiei naționale producții suplimentare de mare utilitate economică, pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al producției, sporirea calității acesteia, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale și de producție. Pentru că sursa de realizare a creșterilor mai accentuate de retribuții și venituri prevăzute o constituie tocmai obținerea unor importante producții suplimentare, realizarea reducerii preconizate a cheltuielilor de investiții, a diminuării în mai mare măsură a efortului material și financiar necesar pentru obținerea producției. Așa cum arată secretarul general al partidului în cuvîntarea ținută recent la Brașov „Nu trebuie să uităm că societatea pe care noi o edificăm nu se realizează decît prin muncă, prin eforturile unite ale tuturor oamenilor muncii, fără desosebire de naționalitate, că depinde de felul cum întregul nostru popor va acționa pentru a înfăptui programul de dezvoltare”.

GRIJA PENTRU TINĂRA GENERAȚIE, pentru creșterea și dezvoltarea ei străbate pregnant preocupările partidului și statului pentru îmbunătățirea nivelului de trai al poporului. Înlesnirile acordate viitoarelor mame, mii de unități și secții de asistență medicală specializate, sute de mii de locuri mai mult în creșe și grădinițe, un sistem de școlarizare modern, tot mai amplu, cuprinzătoare acțiuni spiritual-educative, constituie expresii grațioase ale politicii partidului pentru a susține bunăstarea familiei, climatul sănătos, material și spiritual, necesar pentru formarea tinerei generații. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, asigurarea creșterii unei noi generații puternice, viitoare, sănătoase din punct de vedere fizic și spiritual constituie „expresia înaltei răspunderi cu care partidul comunist acționează pentru a asigura însuși viitorul națiunii noastre socialiste. dezvoltarea ei ascendentă prin urmași în stare s-o ridice pe culmile înalte ale comunismului”.

În acest cadru de acțiune se înscrie și acordarea alocației de stat pentru copii, a ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii precum și a altor ajutoare, dovadă a grijii manifestate pentru cei mai mici cetățeni ai țării. În 1969, 1971 și 1972 alo-

cația de stat pentru copii a înregistrat majorări succesive, îmbunătățindu-se totodată și regimul ei de acordare. Prin Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980 a fost hotărîtă o nouă și însemnată creștere a acestei alocații, precum și a ajutoarelor menționate, o nouă și însemnată îmbunătățire a condițiilor lor de acordare.

Astfel, alocația de stat pentru copii urmează să crească în medie cu 30% pe cincinal, jumătate din această creștere realizîndu-se de la 1 septembrie a.c., iar cealaltă jumătate în cursul anului 1979. Îmbunătățirea regimului de acordare a alocației se concretizează în aceea că prin prezenta legislație va crește considerabil numărul familiilor ce se vor bucura de acest important sprijin bănesc primit din partea statului (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Modificarea unor condiții de acordare a alocației de stat pentru copii

	Plafonane de venituri nete lunare (în lei)		
	pînă la 2196	2196—2600	2601—3400
Acordarea alocației de stat pentru copii potrivit condițiilor în vigoare pînă la 1 sept. a.c.	se primea alocația cu primul copil	se primea alocația a doua copil*)	se primea alocația a treilea copil
Acordarea alocației de stat pentru copii potrivit noilor condiții	Toate categoriile de personal primesc alocație începînd cu primul copil**)		

*) cu excepția muncitorilor și maștrilor

** se ia în considerare plafonul maxim de venituri lunare de 3400 lei în condițiile personalului cu retribuțiile încă nemajorate în prima etapă și de 4000 lei în condițiile personalului ce beneficiază de majorarea retribuțiilor în etapa I-a.

O imagine asupra dimensiunilor generale ale eforturilor întreprinse de stat pentru susținerea acestor prevederi ne este oferită de cele 3 mld. lei anual alocate suplimentar în acest scop, din care mai mult de două treimi sînt destinate acoperirii majorării generale a alocației pentru copii. Sînt condiții superioare oferite de stat pentru creșterea tinerei generații, care contribuie nemijlocit la sporirea bunăstării familiilor. Realizarea acestor condiții pretinde, la rîndul ei, concentrarea eforturilor pentru înfăptuirea și depășirea sarcinilor la fiecare loc de muncă.

Economia noastră socialistă este o economie planificată care se dezvoltă pe deplin fundamentat, în condițiile unui control riguros și a unei bune aprovizionări în toate sectoarele. Aceasta asigură ca prevederile de creștere accelerată a retribuției și a veniturilor oamenilor muncii să aibă o deplină acoperire materială. Pe de o parte majorarea veniturilor este însoțită de creșterea, cantitativă și calitativă a producției bunurilor de consum, de amplificarea și îmbunătățirea activității serviciilor — sectoare în care se remarcă o accentuare a sarcinilor față de cincinal de la 47,5% la 52,1% și respectiv de la 63,6% la 75,3%. Cu alte cuvinte, prin aceste orientări, atît aprioric cit și pe parcursul realizării planului, cererea solvabilă se echilibrează cu volumul și structura fondului de mărfuri și servicii puse la dispoziția populației. Pe de altă parte se stabilesc sarcini concrete de reducere a costurilor de producție.

Statul asigură astfel menținerea la nivelul stabilit — și chiar situarea sub acesta — a prețurilor bunurilor de consum. Este semnificativ că în anul trecut, față de o sporire prevăzută a indicelui de prețuri de 1,6—2,3% s-a realizat o creștere a acestuia de numai 0,9%; că în 20 de luni din acest cincinal sporirea prețurilor a fost cu aproape un procent mai mică decît fusese prevăzută pentru perioada respectivă. Un asemenea echilibru, o asemenea stabilitate în dezvoltarea țării — trăsături caracteristice ale acestei dezvoltări și nu efecte de conjunctură — permit ca oamenii muncii să simtă nemijlocit în viața lor rezultatele muncii pe care o depun, să beneficieze concret, integral de politica partidului de creștere a nivelului de trai. Cînd în țări ale sistemului capitalist se înregistrează o puternică încetinire a creșterii economice, cînd inflația însoțește endemic recesiunea, diminuînd grav puterea de cumpărare a maselor, cînd în aceste țări se înregistrează, o rată ridicată a șomajului, măsurile adoptate în țara noastră pentru creșterea accelerată a retribuțiilor și a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, cu efecte concrete, de amploare, în îmbunătățirea vieții, evidențiază și mai pregnant superioritatea relațiilor noastre de producție socialiste, viabilitatea dezvoltării socialiste a României, prezentul ei luminos ca bază a unor perspective tot mai înfloritoare.

Dan POPESCU

DEZBATERE „R.E.“

Pentru materializarea programului de ridicare mai accelerată a nivelului de trai

CREȘTEREA ÎN RITM MAI ÎNALT A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII (III)

IMBUNĂȚIREA continuă a rezultatelor obținute în creșterea productivității muncii și ridicarea lor la nivelul pe care-l presupune valorosul potențial tehnic și uman din întreprinderile noastre nu este de conceput fără o mobilizare de proporții a însemnatelor rezerve disponibile. Pentru atragerea lor în circuitul economic, acțiunea de identificare a principalelor probleme-obstacol se cere finalizată cu găsirea unor soluții care, pornind de la cauzele generatoare de neajunsuri să sugereze noi posibilități de creștere a productivității muncii, în principal prin forțe proprii.

Continuăm în acest număr prezentarea unor propuneri, rezultate din dezbaterea ce a avut loc cu cadre de răspundere din principalele întreprinderi industriale din județul Bacău, menite să accelereze și să sporească, printr-un efort creativ și organizațional, posibil și necesar în fiecare unitate, eficiența unor factori „clasici” de creștere a productivității muncii.

7 propuneri de perfecționare a organizării și conducerii producției

1 Inlocuirea mai operativă, pe scară mult mai largă, a metodelor clasice, postoperative, de programare, evidență, control și analiză a activității productive (metoda pe faze, pe comenzi, pe secții, metoda globală etc.) cu cele moderne, previzionale și operative (metoda analizei valorice, P.E.R.T., metoda normativă, sistemul cost-oră-mașină ș.a.). Creșterea productivității muncii este determinată în acest caz de operativitatea sporită a informării preventive a conducerii întreprinderii despre abaterile de la norme, normative și plan; reducerea relativă, substanțială, a personalului însărcinat cu urmărirea desfășurării producției; evidențierea concretă a contribuției fiecărui lucrător la creșterea productivității muncii; posibilitatea efectuării unor comparații reale între nivelurile productivității muncii atinse în întreprinderi sau chiar ramuri diferite ale economiei naționale.

2 În gradarea întreprinderilor, un număr de puncte substanțial sporit față de prezent să fie acordat următoarelor

criterii: ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției realizate, economii realizate din invenții și inovații proprii, nivelul calitativ al produselor, gradul de mecanizare și automatizare ale lucrărilor etc. Efectul economic al unei asemenea măsuri este multiplu: întreprinderea va depune eforturi sporite pentru creșterea productivității muncii deoarece nu vor mai exista posibilități de a i se diminua

Se poate obține un spor considerabil al productivității prin:

- schimbarea ponderii unor criterii în gradarea întreprinderilor
- introducerea sistemului cost-oră-producție în locul metodelor postoperative
- folosirea gradului de tipizare ca indicator de bază în aprecierea activității proiectanților
- îmbunătățirea reglementărilor privind policalificarea

prin aceasta gradul de mărime așa cum se poate întâmpla în prezent când criteriile de bază în gradare sînt: numărul de lucrători și fondul total de retribuiri; la nivelul centralei industriale se va economisi timpul care se pierde acum cu fundamentarea și elaborarea justificărilor necesare pentru a menține gradul de mărime la acele întreprinderi la

care, prin măsurile adoptate pe linia creșterii productivității muncii, a scăzut numărul scriptic de lucrători (deci s-a diminuat criteriul actualmente esențial în gradare).

3 Pentru o eficiență înaltă a activității economice strategia de creștere a productivității muncii în întreprinderi să se bazeze nu pe înlocuirea mașinilor la care se înregistrează opriri accidentale, ci pe repararea și mai ales îmbunătățirea exploatării și întreținerii lor, pe menținerea acestora în stare de funcționare. Rațiunile unei asemenea acțiuni sînt evidente: nu o-rică fel de creștere a productivității este necesară în întreprinderea modernă. Prioritatea trebuie să o dețină utilizarea într-un grad cât mai înalt, pe întreaga durată de funcționare prevăzută, a mașinilor și utilajelor existente, și nu soluția comodă pentru întreprinderi de a apela la noi dotări care să înlocuiască fondurile fixe la care opririle accidentale sînt de fapt generate de preocuparea insuficientă pentru întreținerea exemplară și repararea la vreme a acestora.

4 În aprobarea fondurilor pentru dotări-inlocuiri de utilaje, practica „tîrguieților” dintre unele întreprinderi și centrale industriale să fie înlocuită cu argumentele calculelor științifice de fundamentare a unor necesare reale pentru sporirea eficienței a productivității muncii. Mai multă fermitate din partea centralei industriale în decizia pe care o adoptă, bazată pe un suport bine fundamentat economic, poate determina, de la bun început, o preocupare mai serioasă în întreprindere pentru stabilirea unui necesar cât mai judicios fundamentat.

5 În nici o întreprindere să nu se mai efectueze așa-zise recuperări ale unor rămăneri în urmă în realizarea producției planificate, datorate în general unor lipsuri organizatorice, pe seama scurtării duratei normate de efectuare a reparațiilor mașinilor și utilajelor la termenele prevăzute. De asemenea, este necesar ca, la întocmirea planurilor de producție să se realizeze

întotdeauna o sincronizare perfectă cu prevederile normativelor și planurilor de reparații, în așa fel încât realizarea integrală a sarcinilor de fabricație să nu necesite, reducerea perioadelor normate prevăzute pentru reparații. Orice spor de producție este altfel iluzoriu deoarece ceea ce se câștigă pe termen scurt poate avea consecințe negative — uneori de durată — care depășesc cu mult avantajele temporare obținute prin nerespectarea perioadei de reparații prevăzute.

6 Din conținutul programelor speciale de măsuri pentru creșterea productivității muncii și a gradului de utilizare a capacităților de producție să fie înlăturate „măsurile parazit”, inutile, nefuncționale, fără termene și responsabilitate precise, care prin conținutul lor nu-și justifică prezența.

7 Pentru ca întreprinderile să nu-și diminueze producția ar fi necesar ca, atunci când livrarea produselor fabricate către beneficiari nu se poate efectua din cauze independente de producător (neasigurarea mijloacelor de transport C.F.R. de către regionala respectivă sau a fronturilor de descărcare în porturi) numărul de vagoane prevăzut pentru a efectua transportul în perioada respectivă să nu fie scos din plan și decalat pentru perioada următoare. În felul acesta produsele nu vor fi depozitate vreme îndelungată în condiții necorespunzătoare, iar producătorul nu va trebui să-și blocheze spațiile de producție cu producția nelivrată dintr-o vină care nu îi aparține.

4 soluții de accelerare a introducerii progresului tehnic

1 Extinderea utilizării studiilor de marketing și prognoză în stabilirea din vreme, cu cât mai multă exactitate, a cuantumului și oportunității cheltuielilor necesare pentru automatizarea și mecanizarea lucrărilor. Un asemenea mod de a acționa ar conduce la eliminarea unor situații actuale în care întreprinderile au renunțat la finalizarea diferitelor măsuri adoptate pe parcursul anului de plan pentru creșterea gradului de mecanizare și automatizare a lucrărilor, deoarece costurile aferente ar fi condus la depășirea nivelului cheltuielilor de producție stabilit în anul anterior, fără o fundamentare temeinică, de natură prospectivă. Dacă se apelează din vreme la o previziune științifică a necesităților reale ale producției, cheltuielile necesare pe parcursul anului de plan, pot fi, în covârșitoarea lor majoritate, luate în considerare de la început în stabilirea nivelului planificat al costurilor.

2 Gradul de tipizare al proiectelor este necesar să devină un indicator de bază în aprecierea activității fiecărui proiectant. O asemenea propunere

are o însemnătate de loc neglijabilă în sporirea productivității muncii prin înlăturarea tendinței conform căreia anumiți proiectanți, în loc să acționeze pentru extinderea tipizării, preferă — pentru un câștig material — să aducă proiectelor care s-ar preta foarte bine la tipizare unele modificări nesemnificative pentru a le prezenta apoi drept „concepție originală”. Apare deci necesară întărirea barierelor și exigenței în aprecierea unor asemenea „noutăți” artificiale, proiectantul fiind chemat să conceapă acțiunea de extindere a tipizării ca pe o adevărată probă de competență profesională, de îndeplinire exemplară a îndatoririlor ce-i revin în direcția sporirii productivității muncii încă din faza de proiect.

3 Pentru a facilita introducerea operativă a elementelor tipizate, standardele produselor ar trebui să nu mai cuprindă unele amănunte nesemnificative ci numai elementele esențiale de montaj ale produsului. În prezent, datorită modului în care sînt elaborate unele standarde, introducerea unor modificări de genul tipizării nu poate fi efectuată decît după o lungă perioadă de așteptare care ajunge uneori pînă la 3 ani.

4 În fiecare întreprindere, la stabilirea soluțiilor de înnoire a mașinilor și utilajelor din dotare, în obținerea pieselor de schimb necesare pentru buna lor funcționare să fie luate, de la început și prioritar, în considerare posibilitățile proprii de a le realiza, printr-un efort de creativitate sporit. Trebuie să se renunțe la practica dăunătoare ce mai există în anumite unități economice de a face apel la forțele proprii abia cînd centrala industrială nu le aprobă — justificat — fondurile valutare solicitate — din comoditate — cu mult peste strictul necesar. Faptul că apelul la creativitatea specialiștilor pe care-i avem în întreprinderi s-a soldat cu realizări bune demonstrează că însemnatul potențial creativ disponibil se cere bine explorat și valorificat în mult mai mare măsură, înainte de a apela la importuri.

5 propuneri privind creșterea operativității în calificarea cadrelor

1 Pentru sporirea productivității muncii și reducerea personalului auxiliar se cer create condiții și mai favorabile pentru extinderea policalificării cadrelor. În acest scop este necesar ca forurile competente să analizeze cu atenție reglementarea acțiunii de policalificare în așa fel încît, în noua meserie muncitorul să poată dobîndi o categorie de calificare egală și, în cel mai scurt timp, superioară celei avute în meseria inițială. Desigur la aceasta va trebui să aducă o contribuție sporită și fiecare muncitor care se policalifică, prin intensificarea preocupărilor pentru a învăța, în cel mai scurt timp, toate tainele noii meserii cu concursul mai activ al sistemului de predare a cunoștințelor profesionale.

2 Centrul de perfecționare a pregătirii lucrătorilor din industria constructoare de mașini să generalizeze sprijinul pentru modernizarea sistemului de predare a cunoștințelor profesionale acordat pentru unele specialități și în mod special la acelea (lăcătușerie de exemplu) la care, în diferite întreprinderi se face resimțită lipsa unor scheme, planșe, diapozitive, broșuri etc. Completarea rapidă a documentațiilor neîndestulătoare pentru unele meserii poate contribui la însușirea mai rapidă și mai aprofundată ca pînă în prezent a specialităților care sînt solicitate în mod deosebit în diferite întreprinderi.

3 Eliminarea modificărilor frecvente a prevederilor din programul de perfecționare a pregătirii cadrelor atît în ceea ce privește numărul cursanților cît și perioada de desfășurare a respectivelor cursuri. Institutele de învățămînt superior, centrele de perfecționare a cadrelor din ministere să nu mai efectueze reprogramări ulterioare înțelegerilor inițiale cu întreprinderile, deoarece orice decalare de termene, efectuată în pripă, poate afecta buna desfășurare a procesului de producție. Plecarea neprevăzută a unor cadre într-o perioadă importantă pentru ritmul producției în întregul an (cum e cea de revizie a aparatului tehnologic într-un combinat chimic de exemplu) nu este de natură să favorizeze creșterea productivității muncii.

4 La repartizarea în producție a absolvenților învățămîntului superior cerințele întreprinderilor trebuie satisfăcute cu mai multă atenție în sensul ca acestea să primească nu numai numărul de personal cerut ci și de specialitățile corespunzătoare. Cazul întreprinderii care a cerut un număr de șase specialiști în tehnologia sectoarelor calde și a primit un număr de zece ingineri electroniști trebuie să îndemne la reflecție. Unde și cît de eficient va utiliza întreprinderea inginerii electroniști repartizați, atunci cînd necesitățile sale la această specialitate sînt de mult completate? Rămîne evident faptul că simpla acoperire numerică sau chiar și depășirea necesarului de cadre cu studii superioare solicitat de întreprindere, fără o asigurare corespunzătoare a specializărilor necesare producției, nu este de natură să conducă la o ridicare a productivității muncii ci dimpotrivă.

5 Creșterea calificării muncitorilor în exploatarea și întreținerea utilajelor reprezintă o alternativă pentru diminuarea opririlor accidentale ale mașinilor și utilajelor, care trebuie să primeze față de falsul remediu al creșterii numărului de muncitori în sectorul de întreținere și reparații. Creșterea productivității muncii se obține în acest fel în dublu sens: pe de o parte ridicarea calificării face posibilă obținerea unor cantități sporite de produse într-o unitate de timp, iar, pe de altă parte, determină o reducere a numărului muncitorilor auxiliari, deoarece opririle accidentale sînt substanțial mai puține și ele pot fi înlăturate, în mai mare măsură, chiar de muncitorii care lucrează la respectivele mașini.

Bogdan PĂDURE

SOLUȚII EFICIENTE, ORGANIZARE MAI BUNĂ ÎN REALIZAREA INVESTIȚIILOR AGRICOLE

HOTĂRIRILE Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român au stabilit, în contextul general al dezvoltării armonioase, echilibrate și în ritmuri tot mai înalte a întregii economii naționale, sarcini deosebite și pentru dezvoltarea agriculturii; ele se referă în principal, la sporirea producției din toate subramurile și sectoarele acesteia, pentru mai bună satisfacere a cerințelor mereu crescînde ale populației de produse alimentare și a nevoilor sporite de materii prime pentru industria alimentară și ușoară. Atingerea acestor obiective cantitative implică creșterea concomitentă a productivității muncii și a eficienței economice în întreaga activitate de producție a ramurii.

Măsurile necesare îndeplinirii sarcinilor ce revin agricultu-

rii au fost cuprinse în programe pe culturi, specii și categorii de animale, științific fundamentate, prevăzînd acțiuni complexe referitoare la: crearea de material biologic cu potențial de producție ridicat; perfecționarea tehnologiilor de producție potrivit noilor condiții create prin mecanizare, chimizare și irigații; dezvoltarea și modernizarea bazei materiale; realizarea unei corelații optime între producție, venituri și cheltuieli.

În ansamblul măsurilor ce vizează dezvoltarea și intensificarea agriculturii, un loc prioritar dețin investițiile pentru realizarea capacităților de producție necesare îndeplinirii sarcinilor ce revin agriculturii în perioada 1976—1980 și în perspectiva cincinalelor viitoare.

Direcțiile prioritare în actualul cincinal

PENTRU dezvoltarea bazei materiale, agriculturii i-au fost alocate, în actualul cincinal, investiții din fondurile statului și din fondurile proprii ale unităților agricole socialiste în valoare totală de peste 100 miliarde de lei. Repartizarea volumului total de investiții pe destinații prioritare corespunde nevoilor actuale și de perspectivă ale dezvoltării agriculturii (tabelul nr. 1).

Potrivit indicațiilor conducerii de partid și de stat, realizarea acestui vast program trebuie să se axeze în mod deosebit pe utilizarea unor soluții constructive simple, care să asigure consumuri reduse de materiale, eforturi financiare minime pe unitatea de capacitate ce se creează, în condițiile aplicării unor tehnologii de producție moderne, bazate pe ultimele cuceriri ale științei. În acest domeniu se cer luate în considerare tendințele de perspectivă, deoarece obiectivele de investiții ce se pun în funcțiune în actualul cincinal au o durată de serviciu între 25 și 50 de ani, unele chiar mai mult.

Pentru a răspunde unor asemenea cerințe, la amenajările pentru irigații a fost sporită ponderea suprafețelor irigate prin brazde, procedeu care duce la însemnate economii de forță de muncă; în cazul amenajărilor existente de irigații prin aspersiune, care sînt dotate cu instalații de deplasare a conductelor,

s-a realizat o corelație optimă cu sistematizarea teritoriului, pentru a se realiza exploatarea rațională a tuturor terenurilor, ținînd cont de nivelul de me-

Tabelul nr. 1

Structura investițiilor din agricultură în perioada 1976—1980

	miliarde lei	%
Investiții — total	101,3	100,0
din care :		
— lucrări de îmbunătățiri funciare	30,1	29,7
— mecanizare	29,8	29,4
— sere și solarii	3,5	3,5
— dezvoltarea viticulturii și pomiculturii	6,1	6,0
— dezvoltarea zootehniei	18,7	18,5
— spații de depozitare a produselor agricole	6,5	6,4
— alte investiții	6,6	6,5

canizare și de productivitatea sporită a tractoarelor și mașinilor cu care va continua să fie înzestrată agricultura în viitor.

În pomicultură, noile plantații — de tip intensiv și superintensiv — și încheierea acțiunii de modernizare a plantațiilor existente conduc la crearea unei proporții optime între specii și soiuri, care să permită sporirea producției de fructe valoroase pentru consumul în stare proaspătă și pentru industrializare, totodată, la plantațiile exis-

tente, se va ajunge la densități superioare, ca element esențial al unor producții mari, paralel cu asigurarea condițiilor necesare mecanizării lucrărilor. Orientări similare sînt aplicate și în viticultură.

În zootehnie, realizarea noilor complexe de creștere și îngrășare pune în valoare elementele cele mai pozitive din experiența dobîndită pînă în prezent în unitățile cu acest profil ale agriculturii de stat și cele cooperatiste. În adăposturile ce se vor construi în viitor, condițiile specifice de microclimat (temperatură, luminozitate, umiditate, puritatea aerului), cerute de dezvoltarea biologică normală a fiecărei specii și categorii de animale, sînt asigurate cu un consum minim de energie electrică și termică, recurgîndu-se la resursele mediului natural înconjurător. Totodată, au fost examinate și adoptate soluții ce prevăd renunțarea la combustibili lichizi și la gazele naturale ca surse de energie termică și înlocuirea acestora cu combustibili solizi; de asemenea, se va extinde folosirea încălzirii electrice, însă în condițiile reducerii consumului total de energie electrică, prin limitarea lui exclusivă la acele părți de adăposturi și pentru acele categorii de animale la care este strict necesar.

Studiile ce se elaborează în prezent, pentru determinarea consumului de energie electrică la asigurarea sursei de căldură — atît valoric, cît și sub aspectul cantității de resurse consumate — și al influențelor în exploatarea ulterioară a adăposturilor zootehnice, vor da posibilitatea orientării precise în acest domeniu.

Rezultate și sarcini

ÎN 1976, planul de investiții în agricultură a fost realizat și depășit, ceea ce a permis punerea în funcțiune a unei suprafețe de 236 mii hectare amenajate pentru irigații, 170 mii hectare îndiguiri și desecări, construcții zootehnice cu o capacitate de 51,7 mii locuri pentru vaci cu lapte, 47,8 mii locuri pentru bovine și 47 mii locuri pentru porcine la îngrășat, silozuri și magazii pentru păstrarea cerealelor și fabrici de nutrețuri combinate. S-au intensificat acțiunile pentru realizarea programului de investiții în cel de-al doilea an al cincinalului, atât la obiectivele în continuare din anii anteriori, cât și la numelele obiective noi.

Rezultatele obținute în primul semestru din acest an, ținând seama de condițiile create și baza materială asigurată, scot în evidență existența unor importante rezerve nejustificate atât în cadrul agriculturii, cât și al sectoarelor din economie care participă la realizarea investițiilor în această ramură, în primul rând în domeniul executării lucrărilor de construcții și montaj pentru obiectivele de investiții în continuare. La o serie de importante obiective noi, lucrările nu au început în termenul planificat, iar dintre capacitățile prevăzute a se finaliza în semestrul I, unele nu au fost date în funcțiune. Restanțele înre-

care să contribuie la o mai bună aprovizionare a tuturor localităților cu legume extratimpuri în sortiment variat; în pomicultură mai trebuie realizate plantații noi. Pentru dezvoltarea zootehniei și sporirea producției animaliere, până la sfârșitul actualului cincinal mai trebuie realizat un volum însemnat de investiții, atât în agricultura de stat cât și în cea cooperatistă volum care include construirea unui număr mare de complexe zootehnice, capabile să asigure condiții pentru îngrășarea în sistem intensiv a întregului efectiv de tineret bovin și ovin, obținerea unei producții de 400 mii tone de carne de pasăre, cuprinderea în complexe moderne de tip industrial a aproximativ 8 milioane de porci. Totodată, vor fi modernizate adăposturile existente, potrivit cu cerințele aplicării de tehnologii moderne la toate speciile.

Organizare mai bună, ritmicitate sporită

REALIZAREA acestor investiții este pe deplin posibilă. La amenajările pentru irigații, suprafața rămasă de executat în actualul cincinal este cuprinsă în sisteme mari care au fost începute sau vor începe în acest an; serele și complexele zootehnice se vor construi pe bază de proiecte-tip sau refolosibile,

Tabelul nr. 2

Repartizarea pe executanți a investițiilor din agricultură %

	Plan 1976		Plan 1977	
	Din fondurile statului	Din fondurile unităților agricole	Din fondurile statului	Din fondurile unităților agricole
Volumul total al lucrărilor de investiții din care :	100,0	100,0	100,0	100,0
● În execuția M.A.I.A.	58,1	76,1	57,5	69,8
— prin unități specializate	38,5	36,3	40,7	33,5
— în regia beneficiarilor	19,6	39,8	16,8	36,3
● În execuția altor ministere și organe centrale sau locale :	41,9	23,9	42,5	30,2
— prin unități ale Ministerului Construcțiilor Industriale	26,8	3,4	27,1	5,3
— prin unități ale consiliilor populare	9,7	19,1	10,3	23,3
— prin unități ale altor ministere	5,4	1,4	5,1	1,6

gistrate pe unele șantiere impun măsuri hotărâte care să garanteze recuperarea rămănelor în urmă și îndeplinirea integrală a programului de investiții, atât sub aspect valoric, dar îndeosebi al îndeplinirii planului fizic, cu darea în funcțiune, la termenele fixate, a capacităților prevăzute pe întreaga perioadă 1977—1980.

Dimensiunile acestui program și importanța investițiilor ce trebuie finalizate în perioada ce a rămas din cincinal cer cu mare acuitate sporirea eforturilor conjugate ale beneficiarilor, proiectanților și unităților de execuție pentru realizarea corespunzătoare a tuturor obiectivelor în domeniul irigațiilor, al horticulturii și zootehniei. În domeniul irigațiilor, de exemplu, programul prevede construirea a 1 000 hectare de sere,

în care au fost introduse îmbunătățirile tehnologice și constructive rezultate din experiența ultimilor ani. Situația este asemănătoare și pentru celelalte obiective de investiții importante din perioada 1977—1980.

Factorul hotărâtor al îndeplinirii programelor de investiții din agricultură îl constituie asigurarea unei astfel de organizări și ritmicități a lucrărilor de construcții și a celor de montaj al utilajelor și instalațiilor, care să garanteze terminarea și punerea în funcțiune a fiecărui obiectiv în termenele prevăzute inițial sau chiar în avans.

În ultimii ani, lucrările de construcții-montaj (și cele asimilate acestora) în ramura noastră au fost realizate de unități specializate ale agriculturii, de unități ale Ministerului Construcțiilor Industriale, ale consiliilor populare județene, ale altor ministere, precum și în regia proprie a unităților agricole beneficiare (tabelul nr. 2).

Date fiind amploarea și complexitatea problemelor de construcții pe marile platforme industriale ale țării asupra realizării cărora sînt concentrate eforturile unităților de specialitate ale Ministerului Construcțiilor Industriale, ca și marele volum de locuințe ce trebuie construite de trusturile și întreprinderile consiliilor populare, se impune revizuirea de fond a modului de organizare și desfășurare a execuției investițiilor în agricultură. Aplicînd cu fermitate indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind sporirea rolului și răspunderii beneficiarilor în executarea lucrărilor de construcții și montaj, vor fi luate măsuri ca, paralel cu contribuția unităților Ministerului Construcțiilor Industriale și a altor unități specializate la realizarea unor obiective mari și de tehnicitate deosebită, să se extindă substanțial activitatea întreprinderilor de construcții din rețeaua M.A.I.A., care să realizeze un volum sporit de investiții proprii. În sectorul agriculturii cooperatiste, un aport decisiv la realizarea investițiilor îl vor avea consiliile intercooperatiste; acestea vor trebui să-și organizeze echipe sau, după caz, unități specializate, la care să participe cooperatori din C.A.P.-urile componente ale consiliului, cu ajutorul cărora să se realizeze obiectivele proprii.

Volumul investițiilor agricole ce trebuie realizate în acest cincinal, marea lor diversitate — de la irigații, îndiguiri și desecări, la complexe zootehnice de tip industrial, sere pentru producerea de legume sau răsaduri, plantații de vii și pomi, silozuri etc. — precum și amplasarea lor pe întreg teritoriul țării impun măsuri complexe, operative, care să asigure rezolvarea tuturor problemelor ridicate de practică.

O primă direcție, prioritară, spre care — pe baza indicațiilor conducerii de partid și de stat — au fost concentrate eforturile specialiștilor din cercetare și proiectare o reprezintă elaborarea documentațiilor și stabilirea amplasamentelor pentru fiecare obiectiv în parte, care să permită începerea execuției la termenele sau înainte de termenele avute în vedere în planul cincinal. Pe baza experienței de pînă acum, au fost îmbunătățite și definite tehnologiile de producție pentru toate ramurile, subramurile și sectoarele de activitate din agricultură, precum și soluțiile constructive corelate cu aceste tehnologii. Rezolvarea sub aspect tehnologic și constructiv a problemelor ridicate de investițiile din agricultură a creat premisele necesare pentru elaborarea, începînd cu acest an, de proiecte-tip sau refolosibile pentru marea majoritate a obiectivelor prevăzute în sectorul vegetal și animal, unitățile locale urmînd să asigure numai adaptarea la teren, și pe această bază se vor obține importante economii de timp, de forță de muncă și de mijloace bănești.

Punerea consecventă în practică a tuturor măsurilor amintite, mai buna organizare a activității de îndrumare și control în executarea lucrărilor de investiții, concret, pe fiecare obiectiv în parte, vor crea toate condițiile necesare pentru ca planul de investiții al agriculturii în perioada 1977—1980 să fie îndeplinit integral și la un nivel calitativ superior.

Ion STANCIU

adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

Cheltuieli neeconomicoase

La bazele de aprovizionare, cheltuielile neeconomicoase sînt redată într-o anexă la bilanș intitulată „Cheltuieli neproductive”. În legătură cu aceasta se ridică unele probleme și anume :

— documentul este comun tuturor ramurilor și deci nu este adaptat specificului bazelor de aprovizionare, motiv pentru care el nu corespunde întru totul necesităților de analiză a acestor cheltuieli la nivelul bazelor de aprovizionare ; într-un anumit fel chiar denumirea sa este improprie bazelor de aprovizionare ;

— cheltuielile neeconomicoase nu sînt ordonate în document, dezvoltarea conținutului lor este făcută în unele cazuri numai în partea intitulată „Date de analiză”.

Avînd în vedere aceste aspecte, considerăm că documentul care reflectă cheltuielile neeconomicoase ar trebui adaptat specificului bazelor de aprovizionare, purtînd denumirea de „Cheltuieli neeconomicoase”. În prima parte a acestui document ar trebui trecută întreaga structură a cheltuielilor neeconomicoase din baze, iar în partea a doua să fie trecute analitic numai anumite cheltuieli mai semnificative.

Avînd în vedere că în cheltuielile neeconomicoase se cuprinde o gamă destul de largă de cheltuieli, părerea noastră este că volumul acestor cheltuieli ar trebui să influențeze parțial sau total fondurile de stimulare materială a persoanelor din vîna cărora s-au înregistrat asemenea cheltuieli, în acest fel asigurîndu-se și cointeresarea materială reală în prevenirea și reducerea cheltuielilor neeconomicoase.

Teodor RAȘCU
Cluj-Napoca

Diferențe

Întreprinderea unde lucrez are o secție pentru producția de ambalaje metalice. Recepția cantitativă a materiei prime sosită se face luînd de bună greutatea înscrisă de unitatea furnizoare, deoarece, prin desfacerea baloților de tablă, aceasta s-ar degrada, iar de o rebalotare nu poate fi vorba. Adevărata recepție se face la ridicarea materiei prime de către secția de producție, atunci cînd se desfac baloții și se cîntăresc. Cu această ocazie se constată însă unele diferențe. Pe tichetul de control sînt înscrise două cantități : una în cerneală cu semnătura C.T.C. și alta în creion, și care corespunde cu factura, dar care întotdeauna este mai mare decît prima. Pe cîntarul nostru se constată însă o altă cantitate, apropiată de aceea a C.T.C. din unitatea furnizoare. Cred că în aceste situații ar trebui pus la punct un procedeu ca noi să intrăm în posesia diferentelor constatate ulterior recepției.

Nicușor BĂRBULESCU
Drobeta-Turnu Severin

Constructorii din C.A.P.

Dezvoltarea activității de construcții în comunele și satele noastre, facilitată de sistematizarea localităților rurale, de posibilitățile crescînde ale unităților agricole și ale cooperativelor de a investi, face necesară reconsiderarea cadrului organizatoric în care ea se desfășoară.

Astăzi, spre exemplu, echipele de construcții din mediul rural sînt organizate fie în cadrul cooperativelor, fie pe lângă consiliul popular comunal ; deși lucrările executate au același specific, în funcție de subordonarea acestor echipe diferă retribuirea, stabilirea vechimii în muncă, a alocației de stat pentru copii etc. Atenuarea acestor deosebiri ar înlesni asigurarea forței de muncă necesare realizării investițiilor.

De asemenea, este necesar să se reglementeze mai precis regimul procurării materialelor de construcții de către cooperativele agricole, atît pentru nevoile proprii, cit și pentru cele ale cooperativelor, sau pentru lucrări edilitare.

Se impune și definitivarea unei modalități de calificare și de atestare a calificării cooperativelor constructori. Fac, în acest sens, o propunere : după calificarea la locul de muncă în cadrul cooperativei, constructorii să fie examinați de către o comisie județeană, care să le elibereze un act de atestare.

Aglaia LUPU
președinte C.A.P. ruginoasa,
județul Iași

ECOURI

Cheltuielile materiale și structura sortimentală

În articolul „Reducerea cheltuielilor materiale” (nr. 28) se subliniază efectul negativ asupra nivelului indicatorului cheltuieli la 1 000 lei producție marfă, ca urmare a modificărilor ce intervin în structura sortimentală a producției.

În legătură cu aceasta, este de arătat că modificările ce intervin în structura planificată a aprovizionării cu materii prime, materiale etc. sau în structura sortimentală a producției și care determină creșterea cheltuielilor de producție față de plan, pot conduce la dereglarea echilibrului economic și financiar, avut în vedere la elaborarea planului național unic, cu implicații asupra resurselor ce stau la baza finanțării unor acțiuni prevăzute în plan.

Acest considerent precum și asigurarea principiului stabilității planului, stau la baza actualei metodologii de planificare, potrivit căreia modificările intervenite în structura planificată a producției sau a aprovizionării, nu pot conduce la schimbarea nivelului de cheltuieli stabilit prin plan.

În aceste condiții, colectivele din întreprinderi și centrale trebuie să acționeze cu toată răspunderea și competența pentru a preîntîmpina creșterea costului producției, orientînd structura acesteia către sortimente necesare economiei și cu eficiență ridicată, prin valorificarea superioară a materiilor prime, re proiectarea unor produse învechite din punct de vedere tehnic și economic, prin îmbunătățirea proceselor tehnologice de fabricație, prin eliminarea oricărui fel de pierderi în procesul de producție.

dr. Gh. ȘICĂ
director în C.S.P.

Viteza de rotație

Referitor la articolul „Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficien-

ței economice” publicat în numărul 31 al revistei, comunicăm următoarele :

— Acțiunea de îmbunătățire a normelor de stoc și a normativelor de mijloace circulante, desfășurată în perioada mai-iunie a.c., a scos la iveală posibilitățile existente în întreprinderi pentru îmbunătățirea activității și diminuarea prin aceasta a necesarului de fonduri cu care trebuie să-și desfășoare activitatea în mod curent, pe totalul unităților industriale subordonate Ministerul Industriei Ușoare preliminaru-se o accelerare a vitezei de rotație de 6 zile.

— La întreprinderea „Partizanul” — Bacău, menționată în articolul dv., comisia constituită cu ocazia acestei acțiuni și-a axat activitatea pe excluderea din calculul obaberilor la stocurile de siguranță a cazurilor întâmplătoare și pe optimizarea transporturilor, în vederea evitării oricăror dereglări în acest sector, ceea ce va conduce la o eliberare medie de fonduri de 4478 mii lei.

De asemenea, analizînd modul de organizare al recepției, sortării și pregătirii loturilor de produse pentru livrare, comisia a stabilit că organizarea pe echipe distincte a recepției mărfurilor din sectorul de producție și formarea loturilor pentru livrare va conduce la o diminuare a intervalelor între livrări și corespunzător a normativului mediu cu 2 422 mii lei.

I. TROACĂ
director în M.I.U.

Noi soluții constructive

Articolul publicat în „R.E.” nr. 24 cu titlul „Priorități în întreprinderile de materiale de construcții” a fost analizat cu mare atenție în colectivele de lucru ale Centralei materialelor de construcții și în unitățile subordonate.

Specialiștii centralei și ai Institutului de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții lucrează la definitivarea noilor soluții constructive. Concomitent, în colaborare cu Institutul central de cercetare și proiectare, Ministerul Construcțiilor Industriale și alte organizații centrale se lucrează la nominalizarea sortimentelor eficiente, readaptarea normativelor de construcții și a proiectelor etc. De asemenea, menționăm că centrala a luat o serie de măsuri pentru eliminarea neajunsurilor semnalate în articol.

În același timp se fac demersuri la organul tutelar în următoarele direcții :

1. Modificarea nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă cu influențele confirmate ca urmare a corectării prețurilor de producție și de livrare reasezate, deoarece prețurile reasezate îmbunătățite sînt superioare indicilor de modificare inițiali.

2. Reasezarea balanței legăturilor între ramuri în domeniul aprovizionării-desfacerii pentru optimizarea utilizării capacităților de producție la nivelul parametrilor proiectați.

3. Epuizarea stocurilor de produse executate pînă la adoptarea măsurilor de îmbunătățire a construcțiilor, stocuri care blochează în momentul de față spațiile de depozitare și imobilizează fondurile circulante, cu consecințe negative în lanș asupra cheltuielilor de producție.

ing. Romul MARTA
director general,
Centrala Materialelor de Construcții

„Dezvoltarea în ritm înalt a economiei cere promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibil și energie. Așa cum am mai arătat, datorită consumurilor energetice nejustificat de mari, pentru realizarea unei unități de venit național se cheltuiește la noi o cantitate dublă de combustibil convențional, comparativ cu statele avansate economice. Acestei situații trebuie să i se pună capăt cât mai repede cu putință... Trebuie să facem totul pentru folosirea cât mai economicoasă a resurselor și asigurarea bazei necesare dezvoltării în ritm intens a economiei noastre“.

NICOLAE CEAUȘESCU

IMPERATIVE ALE RECONSIDERĂRII RAPORTULUI DINTRE CONSUMUL ENERGETIC ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ (II)

COMPONENTĂ PRINCIPALĂ a avuției naționale, resursele energetice își datoresc importanța nu atât ponderii lor valorice în cadrul producției materiale, cât mai ales funcțiilor lor determinante în procesul reproducției lărgite și creșterii economice. În plus, pe măsură ce înaintăm pe scara dezvoltării social-economice, crește și nevoia de resurse energetice iar, prin aceasta, și necesitatea ridicării continue a gradului lor de valorificare. Dintre diversele aspecte care pot fi avute în vedere, în analiza problematicii resurselor energetice, mai semnificative, prin cerințele creșterii noastre economice, apar cel puțin două: a) reducerea consumurilor specifice de energie pentru obținerea aceleiași unități de producție și b) modelarea structurală a resurselor și consumurilor energetice ale țării în concordanță cu nevoile și posibilitățile existente și previzibile.

Tendențe în evoluția consumurilor energetice

Consumul specific de energie primară pentru o producție industrială în valoare de 1 milion lei, s-a redus de la 18 tone c.c. în 1965, la 115 tone c.c. în 1975. Reducerea, egală cu 37,6%, reprezintă, indiscutabil, un simptom al creșterii gradului de valorificare a resurselor energetice primare din țara noastră. Pentru a putea face asemenea aprecieri este necesar să comparăm consumul nostru specific de energie primară cu cel cunoscut pe plan internațional, mai ales în țările dezvoltate industriale (tabelul nr. 1).

Desigur, în cazul P.N.B., există motive — alimentate de: caracterul necomplet al surselor statistice în cazul unor țări, erorile implicate de transformarea indicatorilor valorici sintetici în valută unică (dolari S.U.A.) etc — care îndeamnă la anumite rezerve în aprecierea datelor sale. Acestea însă nu lipsesc comparațiile respective de semnificații și utilitate în analiza corelației dintre creșterea economică și cererea de

Tabelul nr. 1
Consumul de combustibil convențional în kg c.c. pentru 1 dolar P.N.B. perioada 1960—1974*)

Țările	1960	1965	1970	1972	1974
România	4,04	4,09	4,55	4,05	3,58
Nivel mondial	2,13	2,04	2,07	2,15	2,00
Țări socialiste europene	3,54	3,39	3,21	3,11	3,00
Țările Pieții comune	1,72	1,58	1,19	1,62	1,61
S.U.A.	2,08	1,88	2,00	1,99	1,91
Japonia	1,47	1,52	1,68	1,52	1,48**)

*) Produsul național brut s-a calculat pe baza datelor publicate pentru anul 1972 în: „World Bank Atlas Population, per capita product and growth rates“, 1974, pag. 6—12. Nivelurile din 1960 și 1965 s-au stabilit prin interpolare pe baza ratelor de creștere a PNB, indicate în lucrarea citată, iar pentru 1970 și 1974 s-au folosit ratele de creștere a venitului național din 1972 față de anul respectiv. Consumul de combustibil convențional provine din surse statistice ONU: World Energy 1950—1974, United Nations, New-York 1976, p. 3, 78, 94, 106 și 110—111.
**) = 1973.

energie primară. De altfel, dacă analizăm această corelație pe exemplul României atât prin indicatorul P.N.B., cât și prin cel al venitului național, observăm evoluții aproape similare. De exemplu, consumul de energie primară la un dolar P.N.B. și la un leu venit național reprezintă creșteri cu 12,6% și respectiv 10,7% în perioada 1961—1970 și descreșteri cu 21,5% la ambii indicatori în perioada 1971—1974. Se atestă, astfel, valabilitatea indicatorului comparat internațional (P.N.B.) care, prin valoarea sa informațională orientativă, se apropie considerabil de tendințele reale ale fenomenului.

Analiza datelor cuprinse în tabelul nr. 1 se impune cantonată pe cel puțin două planuri: a) al evoluției în timp a fenomenului la nivelul țării noastre și b) al comparării aceluiași fenomen cu evoluțiile corespunzătoare din celelalte țări.

În primul caz, ceea ce interesează în mod deosebit prin prisma cerințelor creșterii economice sînt tendințele în timp ale consumului de energie primară în raport de creștere P.N.B. și nivelurile coeficienților de elasticitate ale acestui consum. Privat în timp, consumul specific se înscrie pe aceeași curbă ca și evoluția cheltuielilor materiale în cadrul produsului social; el cunoaște astfel două tendințe opuse: de creștere a lui, cu 12,6% în deceniul 1961—1970 și de descreștere a sa, cu 21,5% în perioada 1971—1974. Cît privește coeficienții de elasticitate a cererii de energie primară față de P.N.B., aceștia reprezintă; 1,23 în prima perioadă și 0,60 în a doua. Cu alte cuvinte, creșterea cu 1 procent a P.N.B. a cerut o creștere a consumului de energie cu 0,23 procente în 1961—1970 și doar cu 0,44 procente în 1971—1974. Conjugînd cele două observații, rezultă că, în deceniul anterior, consumul energetic a reprezentat un factor de creștere a ponderii cheltuielilor materiale și, prin aceasta, de sporire și a costului creșterii noastre economice; în deceniul actual, același consum, reducîndu-și coeficientul de elasticitate la o valoare subunitară, s-a transformat într-un factor de ridicare a eficienței și, prin aceasta, de reducere și a costului creșterii noastre economice.

În cel de al doilea caz, al comparațiilor internaționale, prezintă interes felul în care consumul nostru de energie primară se încadrează, ca tendință și nivel, în evoluțiile fenomenului pe plan mondial. Observăm că această încadrare cunoaște tendințe diferite de la o perioadă la alta. Astfel, în 1960—1965, ea este marcată de o tendință divergentă: de creștere a consumului în țara noastră, față de descreșterea acestuia pe plan mondial și în celelalte țări. În anii următori, 1966—1970, consumul amintit, care în țara noastră își continuă tendința anterioară, de creștere, cunoaște o tendință similară atât pe plan mondial, cât și numai la nivelul țărilor capitaliste dezvoltate. În sfîrșit, în perioada de după 1970, ca urmare a măsurilor adoptate, în România se constată o reducere a consumului energetic mai rapidă decît pe plan mondial, manifestîndu-se, astfel, o tendință de apropiere față de nivelul mondial.

De remarcat că același fenomen se poate constata și din compararea coeficienților de elasticitate a cererii de energie primară în raport de P.N.B. Coeficienții s-au calculat conform formulei:

$$K_e = \frac{\Delta Y}{Y_0} \cdot \frac{\Delta E_p}{E_{p0}}$$

în care: K_e — coeficientul de elasticitate a cererii de energie primară față de P.N.B.; Y_0 — volumul P.N.B. în perioada de

Tabelul nr. 2

Coefficienții de elasticitate a cererii de energie primară în raport de P.N.B. în România comparativ cu alte țări, în perioada 1961—1974*)

Țările	1961—1964	1966—1970	1971—1974
România	1,05	1,50	0,60
Nivel mondial	0,82	1,10	0,80
Țările socialiste europene	0,87	0,65	0,90
Țările Pieței comune vest-europene	0,70	1,40	0,62
S.U.A.	0,61	1,37	0,61
Japonia	1,08	1,24	0,79

*) Sursa : aceeași ca la tabelul anterior.

bază : ΔY = creșterea P.N.B. în perioada dată; E_{p0} = volumul consumului de energie primară în perioada de bază și ΔE_p = creșterea consumului de energie primară în perioada dată. Iată rezultatele acestui calcul (tabelul nr. 2).

Semnificația comparativă a acestor date rezultă din însăși conținutul economic al coeficienților calculați : ei arată că progresia cu un procent a P.N.B. cere x procente consum de energie primară. În țara acest coeficient apare cu nivelul cel mai scăzut la începutul deceniului prezent.

Tendențele degajate de evoluția acestor coeficienți, cu toată semnificația lor indiscutabilă în analiza comparativă a fenomenului, rămân (totuși) incomplete dacă nu se corelează cu nivelurile absolute ale acestuia. Este vorba, în fond, de decalajele existente între România și țările mai dezvoltate industrial în domeniul consumului de energie primară pentru aceeași unitate de producție. Ca urmare a tendințelor manifestate în evoluția coeficienților de elasticitate arătați, decalajele la care ne referim deși au cunoscut o tendință de accentuare în deceniul 1961—1970 au înregistrat însă o diminuare relativă și absolută începând din acest deceniu. Privite însă sub aspectul amploarei lor, decalajele, deși micșorate într-o măsură, continuă să se mențină considerabile mai ales față de țările capitaliste dezvoltate. Rețin atenția în special comparațiile cu țările Pieței comune vest-europene și Japonia, care, realizează, cele mai reduse consumuri de energie primară pentru aceeași unitate de producție. Neîndoielnic, rezultatele acestor analize comparative internaționale se înscriu, alături de alte cauze, în șirul de argumente care legitimează necesitatea imperioasă a acțiunii inițiate în ultimii ani de partidul nostru în domeniul reducerii consumului energetic.

Strategii, opțiuni, acțiuni

În lumina implicațiilor antrenate de criza energetică mondială, statele își pun următoarea problemă : **cum să-și mențină cadența creșterii economice, reducând totodată rata creșterii consumului energetic ?** Încercările de rezolvare a acestei probleme se materializează pretutindeni în politica națională de reconsiderare nu numai a consumului energetic ca atare, ci de cele mai multe ori chiar și a conceptelor de creștere economică. Datorită interferențelor sale cu întreaga economie națională, problemele energiei constituie o parte organică a întregului. De aceea, ele pot fi observate și soluționate numai într-un cadru global, vizînd orientarea întregii strategii a creșterii economice. Pe această linie apare evidentă reacția imediată a politicilor economice naționale care se materializează în planuri și programe pe termen mediu și lung pentru diminuarea dependenței creșterii de consumul energetic.

Cu atât mai mult România, care are de învins și decalajele moștenite, a avut nevoie de o reconsiderare de profunzime a politicii energetice, în contextul întregii sale creșteri economice. Este și motivul pentru care țara noastră a inițiat în domeniul energetic o politică de eficiență complexă, bazată pe reducerea în continuare a consumului specific de energie primară pentru o unitate monetară de producție. În 1980, acest consum va fi micșorat cu încă 21% față de anul 1975, ajungînd la aproximativ 2,5 kg combustibil convențional pentru un dolar P.N.B.

Care sînt cauzele nivelurilor încă mai ridicate, ale consumului specific de energie primară din țara noastră, comparativ cu indicatorul respectiv din țările capitaliste dezvoltate ?

Cauzele sînt multiple și apar în legătură cu următoarele și prejurări mai importante : a) structura producției materiale gradul de încărcare a ei pe ramuri, subramuri și produse „energofage“ ; eficacitatea combustibililor folosiți ; c) gradul de modernizare a tehnicilor de producție ; d) structura producției și consumului de energie primară ; e) randamentele termice energetice cu care sînt folosiți combustibilii. În acest cadru țara noastră au fost inițiate analize riguroase de către factorii de răspundere și instituțiile specializate în cercetare. Rezultatele lor, materializate deja în ample și importante măsuri de politică economică, demonstrează că înlăturarea cauzelor amintite reprezintă tot atîtea probleme de fapt de reorientare structurală și tehnologică a producției materiale.

Asemenea preocupări și analize au loc și în alte țări, inclusiv în cele cu consumuri specifice de energie mai reduse sau cu o „zestre“ naturală energetică suficientă. Discuțiile care însoțesc aceste preocupări scot în evidență, pretutindeni, **necesitatea unor noi raporturi între economia energetică și creșterea economică.** Cadrul general în care se pune problema este dominat de ideea **reconsiderării programelor naționale de creștere economică și orientării acestora pe o cale de slăbire la minimum a dependenței sale de consumul energetic.** Dacă recunoașterea acestei cerințe găsește un consens unanim în rândul economiștilor, în schimb, ea generează păreri diferite atunci cînd se pune problema modului concret în care să fie realizată.

Din acest punct de vedere, după părerea noastră se constată **două orientări principale.** Una aparține acelor economiști care susțin că soluționarea problemei este posibilă prin concentrarea producției energointensive în țările care dispun de suficiente resurse energetice. Se au în vedere asemenea produse ca : metale, mai ales cele ușoare și rare ; cauciuc sintetic ; fibre chimice ; mase plastice ; celuloză etc. Producția lor în țările cu resurse energetice insuficiente presupune importul unui nou volum de combustibil și cheltuieli mari de transport. Concentrarea lor în țările cu resurse suficiente de energie și procurarea lor apoi prin import de la alte țări, ar duce la economii considerabile de transport. **Alți economiști caută soluționarea problemei nu prin înlocuirea unei dependențe de exterior cu alta, ci prin revederea politicilor naționale de creștere economică, astfel încît consumul și randamentul resurselor energetice să se integreze în sistemul de criterii de optimizare a structurilor economice naționale și a tehnologiilor de fabricație.** În final, această reorientare să se materializeze în reducerea la minimum necesar a consumului amintit.

Importanța problemei obligă la o meditație mai atentă asupra eficienței social-economice și politice a soluțiilor cuprinse în cele două concepții. Prima se rezumă în fond la înlocuirea unei dependențe de exterior, legată de importul de combustibil, prin alta, legată de importul produselor energo-intensive. Prin această substituție, țările deficitare în resurse energetice nu sînt scutite de fapt de importul de energie necesară, întrucît aceasta se va regăsi inevitabil în produsele energointensive care urmează a fi importate. Or, prin aceste produse, țările în cauză vor importa valori mult mai mari decît în cazul importului direct de combustibil, de unde și necesitatea unor exporturi sporite pentru plata lor.

Pe de altă parte, produsele energointensive, fiind numeroase, cuprinzînd uneori chiar ramuri și subramuri întregi, absența lor din cadrul unui complex economic național nu poate să nu submineze unitatea și echilibrul acestuia. Din aceste motive — și ele nu sînt singurele — credem că concepția la care ne referim nu poate constitui o soluție viabilă. De altfel, practica însăși confirmă această constatare. Combustibilul, chiar la prețurile sporite considerabil după 1973, continuă să fie obiectul unui comerț activ între țări, iar produsele energointensive își continuă prezența, în proporții și structuri determinate de nevoi și posibilități, în țările cu resurse energetice insuficiente.

Desigur, un asemenea curs al realității nu înseamnă deloc o soluție facilă dată problemei energetice și noilor sale raporturi cu creșterea economică. Este și motivul pentru care în toate țările s-a trecut la restructurarea cererii de energie, prin acordarea unei importanțe sporite produselor mai slab consumatoare de energie și diminuarea sau chiar înlăturarea unor produse energointensive.

prof. dr. Nicolae BELLI

„R.E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

UN INSTRUMENT DE MARE EFICIENȚĂ ÎN REDUCEREA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE

În cuvântarea la adunarea populară de la Tg. Jiu din 11 august, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** sublinia: „Odată cu preocuparea pentru realizarea planului de producție, trebuie să acordăm o atenție mai mare reducerii cheltuielilor materiale, deoarece cheltuiim încă mult pentru realizarea unei unități de produs. Cu cât vom reduce mai mult cheltuielile de pro-

ducție, cu cât vom economisi mai multe materiale, cu atât vom reuși să sporim mai rapid venitul național și, pe această bază, să asigurăm posibilități atât pentru dezvoltarea generală a țării, cât și pentru ridicarea nivelului de viață al întregului nostru popor“.

Indicația secretarului general al partidului reclamă — după părerea mea — ca programele

de reducere a costurilor de producție să aibă la bază metode și tehnici moderne, științific fundamentate, izvorite din analiza funcțiilor produselor, înlăturându-se empirismul și rutina în re-proiectarea acestora.

În acest sens, metoda analizei valorii constituie instrumentul cel mai eficient pentru reducerea costurilor de producție în general și a cheltuielilor materiale în special.

de produsele cu valoare scăzută. Or, aplicarea „A.V.“ — net avantajoasă pentru economia națională — reduce însă nivelul de realizare a acestor indicatori, datorită micșorării cheltuielilor de producție. De aceea, pînă la introducerea generalizată a indicatorului **producție netă**, ar fi utilă stabilirea unui sistem de corelare a valorii producției cu nivelul acestor cheltuieli, aplicind coeficienți de corecție care să stimuleze creșterea producției fizice de produse cu valoare de întrebuințare ridicată, în condițiile reducerii consumurilor.

● Normativele de timp de muncă și sistemul de retribuire în activitatea de proiectare nu stimulează elaborarea de produse suplă, mult simplificate, din care cauză adeseori produsele re-proiectate sînt greoaie, complicate. Ținînd seama că programul special de generalizare a analizei valorii prevede obligația titularilor de plan de a stabili, pe categorii de produse, indicatori limită de caracteristici funcționale, costuri de producție, consumuri, greutate etc. pentru elaborarea și avizarea proiectelor de produse noi sau modernizate, ar fi bine ca realizarea acestor indicatori să fie introdusă ca o condiție de acordare a retribuției integrale în proiectare, eventual și a unui stimulent suplimentar.

● Se impune elaborarea unei metodologii unitare, științifice de calcul al eficienței economice, pentru a se evita exagerarea sau subaprecierea rezultatelor obținute prin aplicarea metodei.

În concluzie, consider că există condiții pentru generalizarea acestei metode științifice de reducere a costurilor, dacă factorii de răspundere vor lua măsurile ce se impun.

În acest sens, pe baza experiențelor acumulate pînă acum și ținînd seama de stadiul aplicării măsurilor de generalizare, s-ar putea aduce completările de rigoare programului special, astfel încît, așa cum este prevăzut, la jumătatea anului viitor să se încheie generalizarea analizei valorii la scara întregii economii naționale.

Traian PINTEA
Cluj-Napoca

Au fost pregătiți un anumit număr de specialiști în analiza valorii, prin cursurile de perfecționare atît la Academia „Ștefan Gheorghiu“, cît și prin centrele departamentale, așa încît în fiecare întreprindere mai mare există, cred, cel puțin 2—3 specialiști care au urmat asemenea cursuri și care au întocmit proiecte în domeniul „A. V.“. De asemenea, din inițiativa multor cabinete teritoriale de organizare științifică a producției și a muncii au fost organizate cursuri în mari întreprinderi, în institutele de proiectare și alte unități ale căror conducători au dat dovadă de interes și receptivitate la nou. Numai în județul Cluj au avut loc astfel de cursuri (de 15—16 ore) la întreprinderile „Tehnofrig“, „Armătura“, „Metalul Roșu“, „16 Februarie“, „Triumf“, întreprinderea de cazane mici și arzătoare, la Institutul de cercetări și proiectări de mașini și instalații pentru industria alimentară, Institutul de cercetări și proiectări miniere. De asemenea, cabinetele de organizare pot acorda și acordă asistență tehnică în re-proiectarea produselor prin „A.V.“.

Există, deci, un început; există și o anumită bază. Cu toate acestea, rezultatele obținute în ce privește generalizarea metodei, obținerea de produse cu performanțe ridicate ca urmare a aplicării „A.V.“ apar destul de timide în comparație cu posibilitățile existente. Produsele re-proiectate prin „A.V.“ nu ocupă încă ponderea principală, de multe ori realizîndu-se pe această cale doar părți de produse. De asemenea, metoda nu este aplicată în proporții semnificative în toate ramurile (deosebit de receptivă s-au dovedit a fi mai cu seamă construcția de mașini și industria lemnului).

Cu riscul de a repeta unele opinii exprimate anterior în paginile „Revis-tei economice“ de diferiți specialiști, doresc să-mi exprim părerea în legătură cu cauzele care constituie impedimente în aplicarea și generalizarea „A.V.“

● Pregătirea specialiștilor s-a făcut, pînă în prezent, sporadic — cite 1—2 dintr-o întreprindere. Consider o

condiție primordială ca în fiecare institut, respectiv compartiment de proiectare din centrale și întreprinderi să existe o echipă de specialiști „A.V.“ care pe de o parte să se preocupe de răspîndirea metodei în rîndul celorlalți specialiști, iar pe de altă parte să lucreze efectiv la re-proiectarea unor produse cu ajutorul ei.

● Inexistența unei metodologii unitare dă posibilitatea unor trucaje în aplicarea metodei; totodată, unii autori au matematizat prea mult „A.V.“, făcînd ca ea să fie greoaie, să răpească prea mult timp pentru găsirea soluției. În acest sens se impune o simplificare, o optimizare a metodologiei de aplicare.

● Actualul mod de stabilire și urmărire a indicatorilor volumul producției globale și marfă face ca întreprinderile industriale să fie interesate în realizarea de produse cu valoare ridicată și din punctul de vedere al costurilor materiale, debarasîndu-se pe cît posibil

Implementarea cunoștințelor dobîndite la cursurile de perfecționare

ÎN URMA unui studiu efectuat la 80 de mari întreprinderi, privind eficiența programelor de perfecționare a cadrelor pe o perioadă de doi ani, cercetătorii de la secția de tehnologia educației a Institutului tehnologic din Copenhaga au ajuns la unele concluzii interesante. Din 160 absolvenți de cursuri de perfecționare, cuprinși într-o anchetă, 52 au dat 60 de exemple de bariere care i-au împiedicat să implementeze cele învățate. Astfel de bariere, sînt, mai cu seamă:

— formule organizatorice și practici birocratice care creează greutăți în introducerea ideilor noi;

— refuzul unor colegi de a accepta schimbările pe care absolventul de curs încearcă să le introducă;

— lipsa unor condiții (inclusiv echipament) similare cu cele asigurate la cursul de perfecționare.

Studiul propune următoarele soluții:

● stabilirea precisă a ceea ce întreprinderea are de cîștigat prin trimiterea cuiva la un curs;

● selecționarea pentru cursuri a cadrelor cărora cursul le poate fi cel mai util;

● trimiterea la același curs a mai multor cadre, care, odată întoarse la locul de muncă, să se poată sprijini reciproc;

● furnizarea, la curs, a

mai multor informații despre modul de implementare a ideilor și metodelor însușite;

● organizarea unor seminarii la anumite intervale după încheierea cursului, pentru ca absolvenții, reîntruniți, să discute cum aplică cele învățate și ce dificultăți întîmpină;

● discuții ale instructorului cursului și ale instructorilor, cu colegii și cadrele de conducere din unitățile de unde provin cursanții, pentru a le explica tematica abordată și metodele noi cu care aceștia vor fi înarmați — înfrîngînd astfel rezistența determinată de recunoașterea problemelor.

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

REDUCEREA PERSONALULUI AUXILIAR, CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII prin îmbunătățirea tehnologiilor de manipulare și transport

INFĂPTUIREA imperativelor economice actuale ale industriei noastre — micșorarea costurilor de producție, creșterea productivității muncii, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv — presupune, la nivelul întreprinderii, și o nouă concepție privind organizarea lucrărilor de încărcare, descărcare, manipulare și transport intern al materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor finite.

În industria prelucrării lemnului, ponderea manoperei de transport, încărcare-descărcare, depozitare în totalul manoperei directe este cuprinsă între 8% la plăci fibrolemnoase și 13,5% la mobilier. Pe circuitul furnizor-benefi-

ciar, un produs suferă între 8 și 14 manipulări. Asemenea cifre vorbesc de la sine despre necesitatea raționalizării acestor operații.

Reducerea cheltuielilor de manipulare se poate obține prin formarea unor unități de încărcătură, creșterea mărimii acestora și prin mărirea productivității muncii, mecanizând operațiile de încărcare, descărcare și manipulare.

Paletizarea, pachetizarea constituie procedee de manipulare și depozitare care permit deplasarea și stivuirea ușoară, cu ajutorul unor utilaje adecvate, a mărfurilor grupate în unități de încărcătură. Sub aspect organizatoric, se disting două categorii de paletizări :

în manipularea, depozitarea și transportul unităților de încărcătură în cadrul întreprinderii, în procesul tehnologic, între secții, ateliere etc., inclusiv la depozitele intermediare și depozitele de produse finite ;

— paletizarea exterioară, constând în livrarea organizată a unităților de încărcătură pe palete între întreprinderi, baze etc., circuitul fiind prelungit până la locul de utilizare sau de desfăcere.

Pentru o eficiență maximă, paletizarea exterioară presupune existența în prealabil a paletizării interioare, organizându-se astfel circuite integral paletizate.

Preocuparea consiliului oamenilor muncii de la Combinatul de prelucrare a lemnului Comănești pentru modernizarea transporturilor interne, mecanizarea operațiilor de descărcare-manipulare-încărcare a dat unele rezultate convingătoare.

Să luăm, de pildă, secția de mobilă curbată. Aceasta primește ca materie primă cantități importante de cherestea de fag și semifabricate, într-o gamă largă de dimensiuni. În situația inițială, materia primă — livrată în vagoane de cale ferată — era descărcată pe rampă ; după recepție se încărca în remorci auto și se transporta în depozit, unde se formau stive. La introducerea în fabricație se desfășeau stivele, materialul era încărcat în remorci, transportat lângă utilaje, descărcat manual. Pentru uscarea artificială, cheresteaua încărcată din stive în remorci se descărca în fața uscătoarelor, stivindu-se din nou pe vagonet.

Pentru a reduce consumul important de manoperă și numărul mare de manipulări pe care le implica acest procedeu, s-a trecut la reorganizarea și me-

Gheorghe ENACHE

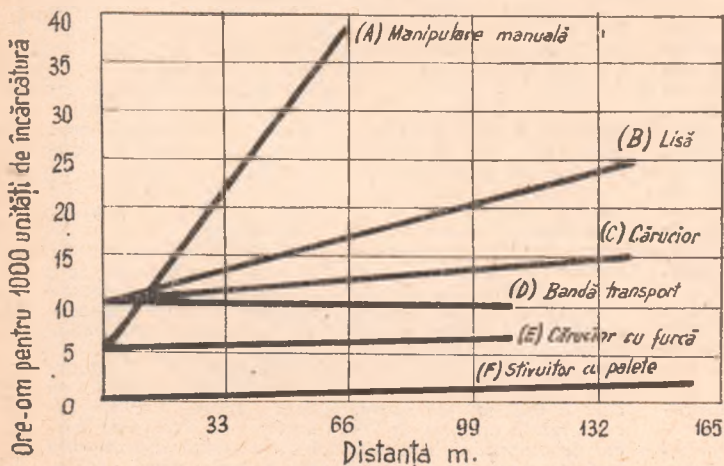
directorul
Combinatului de prelucrare a lemnului
Comănești

(Continuare în pag. 32)

Eficiența paletizării

TABELUL și graficul de mai jos ilustrează eficiența comparativă a diferitelor sisteme de manipulare.

Să considerăm, de pildă, o stivă cu 1000 unități de încărcătură, care trebuie transportate la o distanță de 65 m și așezate. Tabelul relevă consumul de timp, rezultat din măsurători, pentru 6 sisteme de stivuire și transport, de la cel tradițional, mecanizat (A) pînă la cel care folosește paletizarea și utilajul cel mai adecvat — stivuitorul cu furcă (F).

Timpul necesar (ore) pentru :

Sistemul de manipulare	Stivuire	Stivuire pe mijl. de transp.	Transport	Desc. de pe mijl. de transp.	Refacerea stiv. vel	Total ore necesare
Stivuire și transport complet manuale (A)	5	—	33,3	—	5	43,3
Stivuire manuală, transport cu lisă (B)	5	5	6,6	5	5	26,6
Stivuire manuală, transport cu cărucior pe 4 roți (C)	5	5	1,6	5	5	21,6
Stivuire manuală, bandă transportoare (D)	5	5	—	5	5	20,0
Stivuire manuală, transport pe palete cu utilaj cu furcă (E)	—	—	0,4	—	5	10,4
Stivuire și transport paletizat cu stivuitor (F)	—	—	0,4	—	—	0,4

După cum se constată, consumul de manoperă pentru F este de 100 ori mai mic decât cel corespunzător sistemului A.

Din grafic rezultă și mai evident această diferențiere, care se accentuează pe măsura creșterii distanței.

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

Mutațiile survenite în viața economică și social-politică a României în condițiile cuceririi independenței de stat (I)

CUCERIREA INDEPENDENȚEI — rezultat al luptei eroice a armatei române împotriva Imperiului otoman, al voinței ferme de libertate și neafirmare a poporului nostru, care și-a dovedit încă odată marea capacitate de luptă, a dat un nou și puternic imbold creșterii forțelor de producție ale țării, a produs o profundă înruiere asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare, a determinat, totodată, deplasări însemnate în structura societății, în raporturile de forțe dintre clase, în afirmarea noilor forțe sociale.

Sintetizând aceste implicații în expunerea sa consacrată cuceririi independenței de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Cucerirea independenței a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea economico-socială a României, în creșterea forțelor de producție și consolidarea noilor relații capitaliste. Are loc, în această perioadă, un puternic avânt al forțelor sociale noi, o intensificare a luptei revoluționare a maselor muncitoare de la orașe și satc”.

Peisajul și climatul politic

PÎNĂ ÎN 1877, rolul conducător principal îl avea moșierimea — în virtutea puterii sale economice, ca proprietară a marii domeni — clasa cea mai conservatoare, reacționară a societății românești. Burghezia avea un rol subordonat, ca urmare a pozițiilor sale mai modeste în economia națională. Așa se explică încheierea în 1875 a convenției comerciale cu Austro-Ungaria, avantajoasă pentru moșierime, dar foarte păgubitoare pentru burghezie, în general pentru economia națională. Acceptarea de către burghezie a menținerii marii proprietăți moșierești — deși aceasta era piedica principală în calea realizării unei industrii naționale puternice la care ea era direct interesată și singura cale de progres pentru poporul român, — atestă slăbiciunea acestei clase în anii dinainte de cucerirea independenței.

Primatulul proprietății moșierimii în viața economică îi corespundea dominația ei pe plan politic. Până în ajunul războiului de independență guvernele erau, — și ca urmare a rolului predominant pe care îl aveau la Colegiul I în alegeri, — în general, de formație conservatoare. Deabia în 1876, diversele fracțiuni liberale, reunite într-o coaliție au reușit după „alegeri pătimașe”, în timpul cărora s-a recurs după cum spunea Nicolae Iorga, și „la amenințări de revoluție“ 1) să vină la putere pentru o vreme îndelungată.

Faptul că guvernul burghez liberal a fost acela care a proclamat independența țării și a condus războiul la 1877, i-a adus o sporire a prestigiului politic pe care l-a folosit în vederea consolidării pozițiilor sale pe plan economic. Opera de „consolidare internă și de creație națională“ ce a urmat, a avut loc tot sub conducerea ei, deoarece, interesele regimului necesitau un factor ministerial de mare popularitate cu origine revoluționară. Așa se explică, după cum observă marele istoric Nicolae Iorga, menținerea lui Ioan C. Brătianu la guvern de către Carol I, chiar dacă domnitorul a interpretat această situație ca o soluție de

moment, „pînă la trecerea greutăților imense ce stăteau în cale dar pe care tocmai reușita în această operă trebuia s-o întindă asupra unui deceniu și mai bine“ 2).

Guvernarea liberală care a durat 12 ani (1876—1888), a însemnat o consolidare pe multe planuri a rolului burgheziei. Ea a folosit puterea politică în primul rînd pentru crearea unui cadru legislativ favorabil dezvoltării burgheze. Interesată în dezvoltarea industriei, comerțului și transporturilor, burghezia, reprezentată de partidul liberal de la guvern, a depus eforturi pentru anularea convenției comerciale cu Austro-Ungaria și pentru o politică de protejare a industriei naționale. Numeroși, gînditori și oameni politici ca: Mihail Kogălniceanu, A. D. Xenopol, P. S. Aurelian ș.a. au demonstrat necesitatea industrializării României ca o condiție vitală pentru progresul țării. Sub influența activității lor și a presiunilor burgheziei s-a creat un puternic curent de opinie în favoarea dezvoltării moderne a țării. Ulterior însă în fruntea luptei pentru o asemenea dezvoltare s-a situat mișcarea muncitorească și socialistă.

Primul deceniu care a urmat cuceririi independenței a fost, într-un fel, decisiv pentru asigurarea supremației politice a burgheziei. Recunoașterea independenței de către marile puteri în anii 1878—1880, cu prețul unor concesii grele pentru țară *), a fost urmată de proclamarea, în 1881, a României ca regat. Actul în sine poate fi considerat, în condițiile de atunci, un indiciu al afirmării statului român în relațiile internaționale.

O acțiune cu largă rezonanță, importantă prin urmările ei pe planul relațiilor politice, a fost modificarea Constituției din 1866. Fără a subestima progresul real față de legislațiile anterioare, în sensul înscrierii în cadrele sale a unor libertăți publice cu caracter progresist: libertatea presei, adunărilor, asocierii, a conștiinței etc., prin sistemul electoral inaugurat — două colegii pentru Senat și patru colegii pentru Cameră — se asigură marii moșierimi și, oarecum, și marii burghezii, cuvîntul hotărîtor în viața politică, parlamentară. Sistemul electoral îninea în afara vieții politice marea masă a poporului. Tărani — majoritatea covârșitoare a populației — trimeteau un număr redus de deputați și aceia alegeți la Colegiul IV, prin vot indirect. Dacă adăugăm și presiunile marilor moșieri asupra „alegătorilor“, se înțelege cît de mult adevăr conținea aprecierea mișcării socialiste, potrivit căreia acest colegiu IV, (mai tîrziu III) era „Colegiul minciună“, „Zestrea guvernamentală a partidului de la putere“.

Oamenii politic progresiști, C. A. Rosetti și alții, își dădeau seama că pentru o democratizare mai eficientă a sistemului electoral era nevoie de o modificare a Constituției în direcția diminuării puterii politice a moșierimii. Conștiința de pericolul acestor tendințe, conservatorii de toate nuanțele s-au opus cu înverșunare, chiar de la prima tentativă liberală din 1878, oricărui asemenea modificări.

În schimb, de la extremitatea radicală, C. A. Rosetti propunea desființarea colegiilor și înlocuirea lor printr-un colegiu unic. Indiscutabil, o asemenea măsură ar fi însemnat un progres, un pas spre democratizare. Aparent paradoxal, lupta în

1) Nicolae Iorga — Istoria românilor, vol. X, București, 1939, p. 159.
2) Nicolae Iorga — Ibidem, p. 221

*) Al. Beldiman scria: „România a intrat în rîndul statelor europene fără a datora, nimănui independența sa, căci, după ce ea a dobîndit-o de fapt, prin propriile sale puteri, a trebuit să plătească destul de scump recunoașterea ei formală“. „Un pas înainte în istoria României“ București, 1884 p. 21—23.

jurul problemei modificării Constituției nu s-a dat între liberali și conservatori, ci între liberalii guvernamentali ai lui I. C. Brătianu și disidența liberală de nuanță radicală condusă de C.A. Rosetti. Faptul se explică prin caracterul excesiv de restrâns al proiectului final de revizuire și prin asigurările date de I. C. Brătianu reprezentanților moșierimii, cu privire la natura limitată a schimbărilor propuse. „Și eu sînt conservator“ spunea Ion C. Brătianu în 1880. Și aceasta nu era o simplă butadă.

Datorită lipsei de unitate a forțelor opoziționiste și slabei lor reprezentări în parlament (cite 12 deputați și senatori față de 134 deputați și 50 senatori guvernamentali) proiectul de modificare a Constituției a fost adoptat fără greutate în primăvara anului 1884.

În esență, modificările reduceau numărul colegiilor de la patru la trei pentru Camera și de la trei la două pentru Senat.

În general, primul deceniu care a urmat cuceririi independenței se caracterizează prin întărirea noii clase, a burgheziei, din punct de vedere economic, social și politic. Burghezia a folosit cu abilitate puterea guvernamentală pentru introducerea unui program legislativ care să faciliteze consolidarea pozițiilor sale economice, sociale și politice în dauna mării moșierimi.

Măsura cea mai importantă în domeniul legislației a fost modificarea Constituției în 1884, act prin care se producea un adevărat transfer de putere de la moșierime la burghezie, care își asigura, astfel, primatul în viața politică a statului român. Acest proces social politic va continua pînă la primul război mondial, corespunzându-i în tabăra opusă un proces de disoluție a puterii mării moșierimi. Este adevărat, la sfîrșitul secolului al XIX-lea, acest proces este încă lent, și scoate la lumină unele semne prevestitoare dar odată început, nu a mai putut fi oprit. Conservatorii alunecau treptat pe panta declinului.

Deceniile care au urmat războiului de independență au pus în evidență și limitele de clasă ale burgheziei, tendința ei de a adopta principiile conservatoare, ceea ce, în ultimă instanță, frîna însuși procesul de dezvoltare capitalistă a țării. Liberalii, reprezentanții politici ai burgheziei, aveau o poziție contradictorie în problemele dezvoltării țării; ei voiau o dezvoltare, dar în limite modeste, „prudente“, cum spunea I. C. Brătianu.

Un moment important pe calea afirmării primatului burgheziei în viața economică și politică l-a constituit lupta dintre grupările reprezentate de D. A. Sturza (președintele partidului Național-Liberal după moartea lui I. C. Brătianu, șeful aripii moșierimii din partid), și gruparea financiară condusă de Eugeniu Carada, care voia să impună la conducerea partidului pe I. I. C. Brătianu. Ceea ce a reușit pînă la urmă, astfel P.N.L. devenind la sfîrșitul secolului trecut, reprezentantul capitalului bancar.

România, ca stat modern și constituțional, avea o vîrstă tină, iar partidele politice, în accepțiunea modernă a cuvîntului, nu erau încă cristalizate. Spre deosebire de liberali, care după modificarea constituției dispuneau de o bază socială relativ largă — burghezia mare, mijlocie și mică, o parte a moșierilor și arendașilor, liber profesioniști, — conservatorii aveau o bază socială mai îngustă fapt ce-i pune în poziție de inferioritate; de aceea, după războiul de independență au căutat să se organizeze și ei într-un partid, ale cărui program și statut au fost adoptate în 1880.

Noile coordonate ale vieții politice au silit pe conservatori să accepte o infuzie de elemente din rîndurile burgheziei. Astfel, dacă în rîndurile liberalilor erau înregistrați numeroși moșieri, la conservatori adera o parte însemnată a clasei burgheze și mai ales unele proeminente figuri ale intelectualității. Situația în sine își are explicația în faptul că „Antagonismul dintre boierime și burghezie, care în alte țări a dus pînă la revoluții singeroase, la noi din pricina condițiilor istorice deosebite, a fost înlocuit printr-o dulce armonie“³⁾, adică printr-un compromis: „România este... o pradă pe care și-o împart în bună înțelegere cele două grupări puternice de clasă: marii proprietari de pămînt — boierii vechi și noi — și burghezia financiară, industrială și negustorească. Primii zic celor din urmă „Lăsați-ne în pace la sate și noi în schimb vă lăsăm în pace la orașe...“. Apoi, rînd, de rînd, fiecare din aceste partide are pentru o perioadă fixă folosința exclusivă a guvernului“⁴⁾. Documentul acesta al Partidului Social-Democrat din România surprinde just trăsăturile fundamentale ale vieții politice românești după independență, pînă la primul război mondial.

Intr-adevăr, baza compromisului a fost menținerea marii proprietăți moșieresti asupra pămîntului. Cu excepția guvernării liberale de lungă durată din 1876—1888 și a guvernărilor conservatoare din anii 1888—1895 (cînd partidul conservator a încercat — și parțial a reușit — să-și refacă pozițiile zdruncinate în anii anteriori), a urmat o alternanță regulată de guvernări liberale și conservatoare. Prin consens tacit, s-a stabilit

astfel o rotație guvernamentală care, desigur, convenea ambelor partide⁵⁾.

Un nou curent în favoarea revendicărilor anului 1848

O TRĂSĂTURĂ a vieții politice românești la sfîrșitul secolului al XIX-lea, care își are originea în consecințele războiului de independență, este diversificarea vieții politice prin apariția a numeroase dizidențe, atît la liberali cît și la conservatori. Faptul are mai multe explicații. Interesele diverselor categorii sociale nu puteau fi întotdeauna satisfăcute de cele două partide guvernamentale de bază; pe de altă parte, coeziunea lor era, în fapt, șubredă; idealurile democratice ale anului 1848 erau incomplet realizate, deși tradițiile revoluției erau încă vii în conștiințele unora dintre participanții la viața politică. Toate acestea ofereau o anumită bază pentru existența și dezvoltarea unui curent radical, democratic, militant pentru traducerea în viață a revendicărilor de la 1848.

O notă aparte a vieții politice din România în această perioadă este dezvoltarea unei mișcări burghezo-democratice radicale care militează pentru transpunerea în viață a unor dîntre dezideratele din 1848. Promotorul ei necontestat a fost C. A. Rosetti. Spre deosebire de alți colegi ai lui de generație, care au evoluat spre conservatorism, cu toate greșelile și consecvențele sale, a rămas totuși, credincios idealurilor democratice și a acționat în direcția realizării acestora. Pentru C. A. Rosetti cucerirea „Plevnei interne“ nu era un simplu aforism, ci o problemă cît se poate de serioasă. Imediat după război, C. A. Rosetti a luat o serie de măsuri pentru curmarea abuzurilor administrației față de țărănime, iar în 1882 a reușit să obțină modificarea legii învoielilor agricole în sensul desființării execuției silite prin forța militară, asigurării țăranilor cite 2 zile pe săptămînă pentru lucru pe ogorul său.

După moartea lui C. A. Rosetti, acțiunea a fost continuată de Gheorghe Panu, chiar pînă la încercarea, temerară, de a constitui un partid democrat-radical (programul lui a și fost elaborat în 1890). Spre deosebire de mentorul său, Gh. Panu și gruparea sa mergeau mai departe; membrii ei cereau introducerea dreptului de vot universal, o reformă fiscală cu impozit progresiv, încurajarea dezvoltării industriei naționale, preocupări reale față de unitatea națională și față de interesele muncitorilor. În domeniul agrar ei se pronunțau pentru improprietărea țăranilor din pămînturile statului și din moșiile particulare cumpărate de stat „cu bună învoire“.

Partidul radical al lui Gh. Panu, folosind împotriva mereu crescîndă a maselor populare față de monarhie, a desfășurat, prin intermediul ziarului „Lupta“, o campanie insistentă împotriva monarhiei. Astfel, într-un articol intitulat „Omul periculos“, Gh. Panu conchidea că regele este „izvorul tuturor relelor“ și că acesta fiind „samsarul tuturor trădărilor intereselor naționale... trebuie lovit fără cruțare“⁶⁾. Pentru acest articol, Gh. Panu a fost condamnat la închisoare. Însăpămîntat de perspectiva detențiunii, el a fugit în străinătate, de unde s-a reîntors în 1888.

Pentru o caracterizare mai cuprinzătoare a mutațiilor survenite în viața politică românească, se cuvine să menționăm și încercările de organizare a unei „partide țărănești“ care, de fapt, grupa elementele înstărite de la sate. În climatul de după războiul pentru independență, cîțiva învățători, în frunte cu C. Dobrescu-Argeș, Dincă Schileru și Th. Mușetescu, au lansat în anul 1882 ideea întemeierii unui astfel de partid, iar la Congresul din Corbeni-Argeș ea a fost transpusă în practică. Proiectul de program al partidului țărănesc era un compromis între programul radicalilor din perioada cînd aceștia susțineau revendicările burghezo-democratice, cele enunțate de liberali în timpul opoziției... precum și cele conservatoare referitoare la dezvoltarea proprietății rurale mijlocii, adică statornicirea elementelor înstărite din lumea satelor. Peste ani, ideea a fost reluată de Vasile M. Kogălniceanu și de Ion Mihailache tot fără succes. Abia schimbarea, în unele privințe, a condițiilor sociale și politice la sfîrșitul primului război mondial au făcut posibilă realizarea așa numitului partid țărănesc.

prof. dr. N. PETREANU
conf. dr. V. HUSCARIU

³⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România, 1910—1915, Ed. politică, București 1968, p. 222.

⁴⁾ Ibidem, p. 222—223.

⁵⁾ Nicolae Iorga — Op. cit. pg. 262 și urm.

⁶⁾ „Lupta“ din 1 aprilie 1887.

CONSIDERAȚII ASUPRA LOCULUI ȘI ROLULUI FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMIC-SOCIALĂ ÎN PROCESUL CREȘTERII ECONOMICE (II)

Funcții de dezvoltare ale fondului de înlocuire

SE POATE SPUNE că fondul de amortizare participă efectiv dezvoltare în măsura în care se transformă din fond de înlocuire în fond de dezvoltare. Desigur, în practică, fondul de amortizare este în întregime cuprins în fondul național de dezvoltare economico-socială. Aceasta se justifică în bună măsură prin greutatea de cuantificare a acelei părți care potențează direct dezvoltarea și creșterea economică. De asemenea și fondul de înlocuire propriu-zis are un important rol în procesul dezvoltării în condițiile creșterii calificării forței de muncă, mai unei organizări a producției și a muncii etc. Noi însă considerăm ca având o însemnătate deosebită, atât teoretică cât și practică, măsurarea și delimitarea părții care potențează direct dezvoltarea și creșterea economică. În cele ce urmează ne vom opri pe scurt asupra unor principale situații în care are loc procesul de transformare a unei părți din fondul de amortizare din fond de înlocuire în fond de dezvoltare :

a) O primă situație se evidențiază în cazul uzurii morale de gradul I, adică atunci când în circuitul economic apar mijloace de muncă cu caracteristici tehnico-economice de același fel ca cele ale mijloacelor care funcționează, dar mai ieftine. În această împrejurare problema se poate discuta cel puțin din două puncte de vedere. Dacă se calculează înlocuirea la valoarea inițială a fondurilor fixe, atunci se înregistrează o pierdere, deoarece în procesul transmiterii valorii asupra produselor societatea recunoaște o cotă parte de amortizat mai mică decât cea efectivă și ca atare nu se mai poate recupera integral valoarea inițială a mijlocului fix. Dacă se are însă în vedere înlocuirea mijloacelor existente se face la nouă valoare și nu la cea inițială — privindu-se deci în perspectivă — atunci în procesul formării fondului de amortizare se realizează o economie care se transformă nemijlocit din fond de înlocuire în fond de dezvoltare.

Bunăoară, în cazul unei mașini care are o valoare de 90 000 de lei și care contribuie la producerea a 10 000 de bucați, timp de 10 rotații, în cadrul fiecărei rotații se vor crea 10 000 de bucați și se va recupera un fond de amortizare de 10 000 de lei. Dacă după primul an de funcționare, pe piață se găsește o mașină cu o valoare de 90 000 lei, atunci, pe fiecare bucată se vor transmite — recunoscut social — 9 și nu 10 lei. După 10 rotații se va înregistra următoarea situație: 10 000 de lei fond de amortizare, recuperați din prima rotație; 81 000 de lei, fond recuperat din celelalte 9 rotații; deci un total de 91 000 de lei (81 000 + 10 000). În cazul în care cumpărarea noului mijloc de muncă se va face la nouă valoare, adică la 81 000 de lei, apare o economie de 10 000 de lei, care se transformă efectiv din fond de înlocuire în fond de dezvoltare. Dacă mijlocul fix s-ar fi ieftinit după două rotații, după ce s-ar fi recuperat, 20 000 de lei, atunci, în următoarele 8 rotații s-ar fi recuperat încă $8\,000 \times 9 = 72\,000$ de lei. Adică, în total, $72\,000$ de lei + $20\,000 = 92\,000$ de lei. Mijlocul fix înlocuindu-se cu 90 000 de lei, ar rezulta o economie de 2 000 de lei.

Din această analiză se desprind mai multe concluzii.

— luând în considerare că înlocuirea mijloacelor fixe se face la nouă valoare de reproducție, are loc o transformare a unei părți din fondul de amortizare din fond de înlocuire în fond de dezvoltare (parte pe care o numim economie și o notăm cu „E”);

— cu cât valoarea de înlocuire este mai mică în comparație cu valoarea inițială, cu atât este mai mare „E”, mărime direct proporțională cu diferența dintre valoarea inițială și valoarea de producție;

— pe de altă parte „E” este invers proporțional cu timpul de existență. Adică cu cât procesul de uzură morală de gradul I apare mai târziu, cu cât numărul de rotații ale mijlocului vechi rămas de efectuat este, deci, mai mic, cu atât se recuperează o parte mai mare din valoarea inițială și deci „E” este mai mare. Rezultă că pentru mijloacele fixe în funcțiune este bine ca acest fel de uzură să se producă cât mai târziu.

Ținând seama de toate acestea, la o analiză de suprafață ar reieși ca sarcină pentru industriile care produc mijloace fixe să se întârzie procesul de reducere a valorii fondurilor fixe. Judecând însă obiectiv lucrurile, pentru ramurile respective se impune ca o sarcină permanentă ieftinirea mijloacelor de muncă. Trebuie luat în considerare că oricum se produce o economie, fiind deosebit de important, în același timp, procesul de scădere a costurilor produselor, asupra cărora se transmite o cotă parte de uzură mai mică. În acest cadru ținem să subliniem că regindirea procesului de amortizare prin prelungirea perioadei de amortizare, va permite, pe lângă micșorarea costurilor produselor asupra cărora se transmite o cotă parte mai mică de amortizare, și prelungirea timpului în care uzura morală de gradul I poate să-și exercite rolul și poate să genereze transformarea unei părți mai mari din fond de amortizare (de înlocuire) în fond de dezvoltare.

b) În ceea ce privește apariția de mijloace fixe cu caracteristici funcționale superioare, pot apărea mai multe ipostaze. De pildă, dacă noul mijloc de muncă este superior din punct de vedere tehnic, funcțional, față de cele existente și permite creșterea producției, dar dacă și prețul lui crește în aceeași măsură cu rezultatele în producție, atunci cota de amortizare pe fiecare produs nu se schimbă și înlocuirea celor în funcțiune se impune numai în anumite cazuri. Este vorba mai ales de situațiile în care are loc și modificarea calității produselor. În aceste împrejurări înlocuirea prematură a mijloacelor fixe în funcțiune nu permite recuperarea valorii lor, fapt ce contribuie la diminuarea fondului național de dezvoltare economică și socială. Pierderile sînt cu atât mai mari cu cît s-a recuperat mai puțin din valoarea mijloacelor fixe în funcțiune. Desigur că în condițiile relațiilor de producție socialiste, o asemenea problemă se rezolvă planificat, corelat cu posibilitățile de intrare în funcțiune a altor unități economice, cu reînnoirea mijloacelor cu grad de amortizare mai avansat. De asemenea calcularea amortizării se face astfel încît să se asigure recuperarea integrală a valorii fiecărui fond fix într-un termen care să țină seama de ritmul actual al progresului tehnic, respectiv de cerințele înlocuirii mai rapide a fondurilor învechite.

În cazul în care se diminuează și costul de producție al produselor create cu noile mijloace fixe, societatea nu mai recunoaște vechile costuri, mai mari. Este vorba aici și de situațiile în care prețurile la noile mijloace fixe cresc într-o măsură mai mică decât rezultatele în care aceste mijloace contribuie la creșterea producției în aceleași ipostaze arătate mai sus. Deși nu se poate recupera integral valoarea mijloacelor în funcțiune, nu trebuie scăpat din vedere că noile mijloace, deși mai scumpe în comparație cu cele existente, sînt mai ieftine luând în considerare caracteristicile lor tehnico-economice și consecințele asupra calității viitoarelor produse și costurilor de producție.

c) Fondul de amortizare se mai poate transforma din fond de înlocuire în fond de dezvoltare și pentru că pe parcursul formării lui el intră în circuitul economic fără să se aștepte uzura completă a fondurilor fixe în funcțiune. Acest proces capătă valențe noi în socialism, unde are loc dirijarea și folosirea acestui fond în condițiile armonizării intereselor la nivelul unităților economice cu cele generale.

d) În sfîrșit, o altă situație: cazul în care mijloacele fixe durează mai mult decît durata de serviciu normală. În condițiile unei întrețineri superioare, în condițiile în care pe parcurs nu a intervenit necesitatea înlocuirii mijloacelor fixe respective, înainte de termen, fondul de amortizare care se formează suplimentar potențează fondul național de dezvoltare economică și socială. Pentru cointeresarea întreprinderilor în această direcție se prevede ca 25% din valoarea formată în plus peste valoarea de inventar a fondurilor fixe să rămînă la dispoziția unităților economice în scopul de a efectua modernizări și îmbunătățiri ale tehnologiilor și pentru reparații capitale iar 15% să revină centralei economice pentru finanțarea unor investiții productive.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

ACORDAREA premiului Nobel pentru economie pe anul 1976 profesorului M. Friedman, de la Universitatea din Chicago, a fost întemeiată pe considerente ce țin de aportul său la dezvoltarea științei economice, în particular a teoriei monetare, care cuprinde un aparat de cercetare monetară considerat ca foarte important. Este însă probabil că se poate stabili o anumită legătură între decizia juriului Nobel și popularitatea conjuncturală de care concepția economică a lui Friedman s-a bucurat în rândurile unui public extrem de sensibilizat de recente fenomene de criză din economia occidentală, care au marcat un eșec al politicilor keynesiene în încercarea de a asigura, în condițiile capitalismului, o creștere economică fără crize. Această popularitate este astăzi în mare măsură erodată. Jean Denizet, de pildă, consideră că școala lui Friedman se face vinovată de numeroase măsuri inoportune în combaterea inflației¹⁾.

Filozofia economică și politică a lui Friedman pare inspirată de aceeași concepție asupra „libertății naturale” a individului ca și „Avuția națiunilor” a lui A. Smith. Deși se regăsește în toate lucrările sale, Friedman și-a formulat explicit această filozofie în celebrul său discurs inaugural, din 1967, la Asociația Americană a Economiștilor. Nota proeminentă a acestei concepții este promovarea reducerii la minimum a constrângerilor exercitate de către stat, sau, într-un mod mai general, excluderea intervenției autoritare a acestuia în toate contractele și acordurile rezultate din activitatea economică. Aceasta, prin reducerea importanței economice a sectorului de stat și prin limitarea întregului cimp al activității guvernamentale. Friedman mai consideră și astăzi, în condițiile dominației marilor monopoli, a companiilor multinaționale, că piața concurențială liberă constituie instrumentul perfect, capabil să transforme interesele private în „utilități colective”. Ca altă dată Smith, el nu scutește de sarcasmele sale nici unul din mijloacele de intervenție a statului: tarifele preferențiale, susținerea prețurilor agricole, înghețarea prețurilor și salariilor, plafonarea ratei dobân-

Monetarismul lui Milton Friedman O CONCEPȚIE „TARDIVĂ” ÎNTR-O APARATURĂ MODERNĂ

zii etc., denunțându-le ca fiind mijloace electorale, ce se întorc, de cele mai multe ori, împotriva celor pe care ar trebui să-i protejeze. Cu această ultimă remarcă opinia publică este, evident, de acord. La Friedman, piața concurențială liberă nu prezintă nici o imperfecțiune. Ea este capabilă să informeze consumatorii, să armonizeze interesele pe termen lung și cele pe termen scurt ale marilor firme, să le stimuleze să suporte „costurile externe” de poluare, să le determine să asigure angajaților protecția socială necesară, fie și sub forma „acordului voluntar între părți” etc.

Șeful școlii monetariste de la Chicago este favorabil unui impozit progresiv asupra venitului, dar unei progresivități sub forma „impozitului negativ” care ar suprima actualele sisteme de transfer a veniturilor – „pretexte” de intervenție, de cele mai multe ori „puțin inspirată”, a statului, în funcționarea pieței libere.

Criticile exprimate în literatura occidentală la adresa liberalismului lui Friedman vizează aspecte diferite ale concepției sale, dar, luate împreună, dovedesc că realitățile existenței și mișcării economiei capitalismului monopolist de stat sînt mai puternice decît cea mai generoasă credință în „libertatea naturală”. Recursul la măsurile complexe luate de statul capitalist, este determinată de temeuri reale, de natura internă, obiectivă a economiei capitaliste, nefiind „o modă” pe care o persoană, fie ea chiar Friedman, ar putea-o înlătura.

Eforturile lui Friedman de reabilitare capitalismului „clasic” își găsesc o refutare corespunzătoare în planul mai particular al teoriei monetare, în doctrina strategia cunoscută, în genere, sub numele de „monetarism”. Ca doctrină, „monetarismul” a apărut ca o reacție la ignoranța rolului factorului monetar în gândirea economică burgheză a anilor 1930–1940. A evoluat însă, treptat, de la teza rațională „moneda este importantă”, spre forma hipertrofiată a tezei actuale „doar moneda este importantă”, cu consecința sa: căzele crizelor capitalismului se găsesc în sfera monetară. Prin aceasta, monetarismul se deosebește net de keynesieni, la dinamica factorilor economici se află în primul plan, fiind realizată, în primul rând prin politica de stimulare bugetară. Semnificativă este, de pildă, importanța acordată, care keynesienii o acordă investițiilor, factor regulator al sistemului economic.

În articolele publicate într-un volum apărut în 1956 sub redacția sa²⁾, Friedman emite o nouă versiune a vechii teorii cantitative a banilor, o variantă a concepției „monetariste” asupra funcționării economiei capitaliste. Ulterior au apărut și altele lucrări, care au reluat și dezvoltat această versiune, astfel încît, în prezent, ea apare ca o antiteză teoretică și practică față de keynesismului. Strategia monetarismului contemporan, elaborată de Friedman și colectivul său de cercetători, este fondată pe o teză economică generală: creșterea economică este posibilă în capitalism fără stimulări din bugetul de stat, cu excepția unor corective rezultate din mecanismul concurențial, între care cele monetare joacă rolul principal. Din acest punct de vedere, șeful școlii monetariste nu se deosebește prea mult de cantitativismul „clasic”. Originalitatea sa constă totuși în ideea unei coordonări între funcționarea organelor monopolist-statală de reglementare economică și posibilitățile de liberă manevrare rezultate din „legea” sa monetară automată. Această lege s-ar exprima în tendința creșterii pe termen lung a masei monetare. Datorită acestei tendințe masa monetară în circulație s-ar afla într-un sistem de legături dominante față de cele mai importante fenomene ale economiei

FIȘE

Dr. B. SAMOCHIȘ
M. VINCZE

METODE DE ANALIZĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE A UNITĂȚILOR AGRICOLE

EDITURA CERES
BUCUREȘTI
1977

● Nu demult a apărut volumul Metode de analiză a activității economice a unităților a-

gricole de dr. B. Samochiș și M. Vincze, tipărit în Editura Ceres. Lucrarea relevă intenția autorilor de a contribui la ridicarea activității de conducere și organizare a unităților agricole la nivelul cerințelor actuale, la așezarea ei în tot mai mare măsură pe baze științifice. Cartea pune astfel la dispoziția personalului din unitățile agricole metode moderne și eficiente de analiză a fenomenelor economice din agricultură în scopul unei fundamentări corespunzătoare a deciziilor. În acest cadru se evidențiază etapele analizei economice, metoda comparației și metoda divizării în analiză, sfera, intensitatea și dimensiunea unor factori fundamentali care acționează asupra fenomenelor economice din agricultură. De asemenea, în volum se relevă pe larg utilizarea funcțiilor de producție în analiza activității economice a unităților agricole pre-

cum și a metodei balanței legăturilor dintre ramuri.

Un sistem „tridimensional” de planificare

● Josef Vavronšek publică în nr. 7/1977 al revistei POLITICKÁ EKONOMIE a Academiei cehoslovace de științe un articol cu titlul „Trojrozměrný systém plánování narodního hospodárství (Un sistem „tridimensional” de planificare a economiei naționale), în care propune o perfecționare a modelelor existente de planificare. Sistemul curent de planificare a economiei naționale, spune autorul, se caracterizează printr-o structură „bidimensională” – o „dimensiune” fiind cea pe ramuri ale economiei, sau verticală, cealaltă – planificarea teritorială. Această structură nu ar crea premisele necesare rezolvării problemelor care depășesc cadrele fie ale

unei ramuri, fie ale unui teritoriu administrativ. „Dimensiunea nouă, introdusă de J.V., ar urmări să acopere trebuințele obiective primare ale societății, anume: dezvoltarea personalității umane și a democrației socialiste, deservirea medicală și socială a populației, apărarea și transformarea mediului, amenajarea rațională, condiții civilizate de locuință, produse servicii de consum, creșterea eficienței conducerii sociale ș.a. Cele trei subsisteme ale modelului propus (prezentate și figurativ) sînt relativ autonome, dar strîns coordonate.

Dreptul la muncă „o sferă de activitate la care Occidentul va fi nevoit să răspundă”

● De ce – se întreabă Anthony Sampson, în editorialul apărut în NEWSWEEK (22 aug. a.c.)

ei capitaliste: investițiile, consumul, creșterea veniturilor, creșterea economică etc. Pornind de aici, se ajunge la concluzia că stabilitatea actuală a economiei capitaliste este legată de sfera monetară. Aici se afla cauzele crizelor și altor procese turbatoare.

În evoluția sa, monetarismul friedmanian trecut prin mai multe etape. Friedman început prin a reabilita teoria cantitativă a banilor, „tradiția orală a școlii de la Chicago”, în maniera lui Fisher și a orlaților teoreticieni ai „școlii de la Cambridge”³⁾. În perioada de început aportul său a constat mai ales într-o elegantă modelare a cererii monetare, concept care, puțin la origine, este un reflex al teoriei keynesiene a preferinței pentru lichiditate. Au urmat apoi intense și interesante cercetări empirice pentru determinarea parametrilor funcției de consum, în raport cu care funcția cererii monetare apare ca un caz particular, precum și pentru demonstrarea statistico-econometrică a legăturilor între acești parametri și variațiile celor mai importanți indicatori activității economice. La începutul deninului al șaptelea, Friedman începe, împreună cu D. Meiselman⁴⁾, bazându-se pe două variante de model, unul keynesian și unul monetarist, seria testelor în vederea elaborării de prognoze privind comportamentul monetar viitor. A fost apreciat aportul lui Friedman la explicitarea unei teorii, în care Keynes nu a văzut decât „o teorie psihologică fundamentală”: cînd venitul crește, crește și consumul dar mai puțin. Abordînd în contextul funcției sale de consum „propensiunea globală spre consum” din terminologia keynesiană, Friedman realizează o interesantă și originală aplicație a teoriei neoclasică a capitalului și a celor mai noi rezultate obținute în disciplinele referitoare la comportament și conducere, mai ales a celor privind opțiunea și decizia. Pe baza acesteia, Friedman susține că, pe termen lung, comportamentul de consum depinde de un nivel zis „permanent”, pe care indivizii îl consideră normal, și în raport cu care își organizează consumul, și nu de veniturile tranzitorii. Variabila „venit permanent” este și soluție ingenioasă la dificultățile statis-

tice ale modelului și permite deducerea unui anumit număr de consecințe, uneori de factură paradoxală, dar marcante și verificate econometric.

Bazîndu-se pe teoria neoclastică a capitalului, în care veniturile acestuia apar la fel de îndreptățite ca și veniturile din muncă, Friedman nu surprinde decât parțial procesul real de formare a veniturilor din economia capitalistă. Confruntat cu necesitatea verificării comportării variabilei „venit permanent” pe o perioadă suficient de lungă, Friedman a reconsiderat în termenii modelului său aproape întreaga istorie monetară a S.U.A. Tratatul istoric, elaborat împreună cu A. Schwartz⁵⁾, este o lucrare erudită, cuprinzînd atât expuneri teoretice, cit și analize politice sau descripții istorice și statistice.

Cu toate meritele care pot fi relevate, opera lui Friedman este discutabilă chiar în plan strict teoretic. Eliminînd din teoria monetară burgheză clasică ipoteza utilizării depline și automate a resurselor, adică aspectul cel mai criticat de către Keynes, dar opunîndu-se, spre deosebire de acesta, utilizării voluntariste a măsurilor monetare și bugetare de stabilizare, monetarismul lui Friedman nu oferă soluției sale practice — creșterea regulată a cantității de bani într-un asemenea ritm încît să permită finanțarea unei creșteri susținute a producției, în condiții de stabilitate a prețurilor — un fundament teoretic satisfăcător. Noțiunea de monedă nu este precizată decât vag, și mai degrabă plastic decît științific: un „adăpost” al puterii de cumpărare, pe lângă altele posibile. De asemenea, variațiile sistematice sau aleatoare ale vitezei de circulație a monedei nu-i permit să ofere mai mult decît o serie de corelații empirice, destul de simple, între cantitatea de monedă, imprecis definită, și variațiile altor parametri economici, ceea ce conferă deducțiilor rezultate un caracter incert. În plus, aceste corelații sînt stabilite pornind de la ipoteza că sistemul bancar oferă monedă potrivit nevoilor economiei, făcînd deci pentru aceasta un serviciu de pură deservire. Or, dacă masa monetară intervine în reglarea sistemului economic, emisiunea nu poate avea doar un rol de deservire, ceea ce face ca de-

ducțiile pe baza unor corelații aferente unei situații trecute să se releve ca inexacte pentru viitor. Condițiile de echilibru pe termen lung apar ca inadecvate pentru formularea de recomandări conjuncturale. Monetarismul lui Friedman nu conține explicația funcționării mecanismelor economice prin intermediul cărora s-ar realiza legătura, formulată teoretic, între masa monetară și procesele economice. Metoda de cercetare, după care sînt construite modelele sale este metoda „cutiei negre”, în care sînt importante doar legăturile dintre variabilele de intrare și cele de ieșire. Este discutabil dacă, făcînd abstracție de structura mecanismelor a căror funcționare încearcă să o influențeze, se poate totuși realiza funcționarea dorită. În acest sens, este semnificativ faptul că, dacă într-o perioadă anterioară autoritățile monetare aplicaseră, cel puțin în parte, anumite rețete „monetariste”, în prezent asistăm la o reintroducere a restricțiilor monetare și valutare antiinflaționiste de factură keynesiană. Unii economiști occidentali consideră că generalizarea cursurilor fluctuante, susținută de monetariști, a fost una din cauzele internaționale ale inflației.

În condițiile capitalismului monopolist contemporan, concepția lui Milton Friedman este cel puțin „tardivă”. În mod mai general, trebuie să observăm că atunci cînd maladia este structurală, politicile economice care ignoră cauzele reale nu pot fi, pînă la urmă decît expediente, oricît de aparent strălucită ar fi aparatul în care sînt prezentate.

asist. univ. Silviu CERNA
Facultatea de științe economice
Universitatea Timișoara

¹⁾ Jean Denizet. *La grande inflation. Salaire, intérêt et change*. Paris, 1977, 158 p.

²⁾ *Studies in the Quantity Theory of Money*, Ed. by M. Friedman, Chicago, 1956.

³⁾ M. Friedman, *Counter-Revolution in Monetary Theory*, London, 1970.

⁴⁾ M. Friedman, D. Meiselman, *The Relative Stability of Monetary Velocity and the Investment Multiplier in the United States 1898-1958*, Englewood Cliffs, 1963.

⁵⁾ M. Friedman, A. Schwartz. *A Monetary History of the United States, 1867-1960*, Princeton, 1963.

ul The most dangerous extravagance (Extravanșanța cea mai primejdioasă) — nu sîntem capabili să distribuim binefacerea mecanizării într-un mod care ne ofere timpul liber suplimentar pe care îl dorim, asigurînd totodată fiecăruia dreptul la muncă? Problema este comună tuturor țărilor occidentale — Angliei, Franței, R.F. Germania, U.A. Se pretinde adesea că există foarte multe locuri de muncă, în special în domeniul serviciilor, pe care englezii, francezii, nemții și americanii refuză să ocupe. Dar, afirmă A.S., chiar dacă șomerii — în special tinerii — ar fi convingși să revină la ocupații mai utile, șomajul ar continua să crească și în condițiile ieșirii din recesiune. În timp ce companii muribunde sînt sprijinite în ciuda unei slabe probabilități de supraviețuire, zeci de mii de cadre didactice care ar putea pregăti condițiile unor noi

dezvoltări continuă să șomeze. După A.S., numai politici pe termen lung pot asigura reantrenarea și redistribuirea echitabilă și avantajoasă a muncii, atît din punct de vedere constructiv în legătură cu timpul liber și viața socială. Costul nu ar fi prohibitiv, deoarece „nimic nu poate fi mai primejdios pe termen lung decît să plătești oamenii pentru a nu face nimic”.

Dreptul la muncă — spune Sampson — va deveni o cerință impresionantă „care va ralia pe tineri și, dacă propria lor țară nu îl poate garanta, ei vor privi spre țările din răsăritul Europei... care se pot lăuda că nu au șomeri. Este o sfidare la care Occidentul va fi nevoit să răspundă”.

În căutarea unei explicații noi pentru inflație

● Acesta pare a fi scopul urmărit de Jean Denizet în ultima

sa carte *La grande inflation, salaire, intérêt et change (Marea inflație, salariul, dobînda și cursul de schimb)*, apărută la Paris, Presses Universitaires de France, 1977, 158 p. Prima parte a cărții — inflația și sistemul economic intern este concentrată pe demonstrația că diferențele inflației de după război s-au datorat creșterii costului unui factor de producție. De aici a pornit o dublă acțiune de cumulare și de contagiune. Un exemplu ar fi faptul că creșterea dobînzii (politică folosită pentru combaterea inflației) a dus la majorarea prețurilor produselor industriale, care atrage creșterea prețurilor produselor alimentare, apoi majorări de salarii și, implicit, noi nevoi de credite, avînd drept consecință noi creșteri a

FIȘE

dobînzii. Denizet critică în mod deosebit teoriile monetariste, considerînd pe Milton Friedman și adepții săi responsabili pentru multe incurcături și măsuri inoportune în combaterea inflației. Partea a doua a cărții — consacrată rolului sistemului monetar internațional în inflație — pune accentul pe combaterea tezei susținută de monetariști, a „cursurilor fluctuante”, subliniînd că generalizarea din 1973 a fluctuării cursurilor monedelor este cauza monetară internațională a inflației. Pentru a opri sau a micșora inflația ar trebui întrerupte secvențele cumulative.

Mașini de precizie pentru activitate de precizie – produse ale industriei cehoslovace de mecanică de precizie – livrează KOVO

Întreprinderea pentru comerțul exterior KOVO se ocupă, în activitatea ei comercială, cu exportul și importul de produse ale industriei mecanice de precizie din sectoarele următoare :

- tehnica de calcul, de birou, de laborator și atomică ;
- mașini pentru industria poligrafică, tehnica de măsură și de pompat carburanți lichizi ;
- aparate de măsură electrice și electronice, utilaje de reglaj ;

- piese pentru industria electronică, surse de lumină ;
- instalații pentru telecomunicații.

Satisfacția beneficiarilor constituie cea mai mare apreciere pentru colectivul I.C.E. KOVO, ca și un imbold pentru a propaga cât mai bine și în sfertul de secol următor, mărcile MADE IN CZECHOSLOVAKIA și KOVO EXPORT IMPORT.

EXPORT KOVO
IMPORT PRAHA CZECHOSLOVAKIA

PZO KOVO, Soudružká 2081, 100 00 PRAHA 10, CSSR

PUBLICOM

CONVORBIRI
ECONOMICE

CU

Mahdi ELMANDJRA

rectorul Universității din Rabat,
președintele Federației Mondiale pentru
Studierea Viitorului

CERCETAREA VIITORULUI, UN IMPULS
PENTRU SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR
PREZENTULUI

Personalitate marcantă a vieții științifice și publice marocane, Mahdi Elmandjra este în același timp larg cunoscut și pe plan internațional. După studii urmate în țara natală și în străinătate, a predat la Facultatea de drept a Universității din Rabat. În 1958 a devenit consilier la Ministerul Afacerilor Externe al țării sale; în 1958—1959 a fost directorul general al Radioteleviziunii Marocane. Din 1961 a lucrat în cadrul UNESCO, unde a ocupat funcții de răspundere, între care timp de mai mulți ani pe cea de director general adjunct.

● Care este stadiul cercetărilor asupra viitorului în țara dv. ?

— Cercetările asupra viitorului sînt ceva foarte nou, chiar în țările dezvoltate. În Maroc ne găsim la începutul dezvoltării unui mic program de cercetare, cu ajutorul unei echipe de specialiști marocani din diferite domenii. Acest program își propune să cerceteze viitorul educației, și în special acela al învățămîntului și formării profesionale. În cadrul activităților Clubului de la Roma se va elabora un raport asupra viitorului învățămîntului. În acest scop lucrează trei echipe de cercetători. Prima se găsește aici la București, centru unde s-a inițiat de altfel proiectul, a doua echipă se află la Cambridge (Massachusetts), iar a treia, pentru zona „lumii a treia” — în America Latină, în Africa, în Asia. Este deci prea devreme să vorbesc în detaliu de acest program de cercetare, dar ceea ce este important de notat este că există un interes crescînd în țările în curs de dezvoltare pentru tot ce se leagă de perspectivă și de cercetarea viitorului. Constat de altminteri acest lucru aproape în fiecare săptămînă, ca președinte al Federației Mondiale pentru Studiarea Viitorului, prin corespondența pe care o primesc, prin cererile de aderare ale unor institute de cercetări la această Federație Mondială. În prezent Federația numără membri în peste 50 de țări, atît instituții cît și persoane cu titlu individual. Totalul membrilor ajunge la circa 300, dar în acest număr intră instituții care reprezintă citeodată sute de oameni.

● Cum se prezintă, în opinia dv., raportul dintre problemele viitorului și cele ale dezvoltării ?

— Raportul dintre perspectivă sau cercetarea asupra viitorului și dezvoltare este un raport direct, pentru că dezvoltarea nu are loc într-un mediu închis și de asemenea pentru că dezvoltarea este un proces pe termen lung. Orice proces de dezvoltare economică și socială se situează, la urma urmei, într-un context sau într-un mediu politic. Mediul politic național este el însuși influențat de mediul politic internațional (utilizez aici termenul „politic” în sensul lui cel mai larg). Cînd se vorbește de o nouă ordine economică internațională, se vorbește de fapt de o transformare, la nivel politic, a sistemului internațional. Căci înainte de a proceda la o schimbare economică, pe plan național sau internațional, trebuie să existe o voință politică. Trebuie urmărită deci evoluția contextului internațional. Este ceea ce s-a făcut în cadrul Organizației Națiunilor Unite, care a elaborat documente prospective, care privesc departe, pe 20—30 de ani, schimbările care trebuie să intervină pe plan economic internațional, în special prin așezarea relațiilor internaționale pe principiile echității și justiției și printr-o anumită redistribuire (a resurselor, a binefacerilor științei și tehnologiei). Aceasta din punct de vedere al contextului.

În ceea ce privește procesul de dezvoltare însuși, aș dori să vorbesc despre proiectul privind învățămîntul la care lucrez. Este cert astăzi că o transformare adevărată a sistemului de educație, o reformă adevărată, nu poate începe sîd de rezultate valabile înainte de 15—20 de ani. Deci în momentul în care se pregătește această reformă trebuie să avem deja imaginea a ce va fi peste 15 sau 20 de ani. Trebuie să gîndim în termeni de alternative, pentru că cercetările asupra viitorului nu se fac într-un cadru închis, ci întotdeauna într-un sistem deschis. Nu există un viitor predeterminat într-un mod absolut, ci se studiază relațiile din diferitele etape, încercîndu-se să se ajungă la un obiectiv fixat. Ceea ce este valabil pentru educație este valabil și pentru economie. Cînd se dorește realmente dezvoltarea, trebuie să existe o politică pe termen scurt (pe plan comercial, industrial etc.), dar această politică nu are nici un sens și nu

contribuie în mod real la dezvoltare, decît dacă se situează într-o perspectivă globală și într-o viziune pe termen lung. De aceea cercetarea viitorului nu este un lux intelectual, un exercițiu pur științific, pentru țările în curs de dezvoltare, ci dimpotrivă, cred că acestea sînt țările care au cea mai mare nevoie de ea, pentru a putea apoi elabora planuri și politici pe termene mai scurte, situate într-un cadru integrat, mult mai clarificat asupra obiectivelor finale care se dorește să fie atinse și fiind scama de transformările și mutațiile pe care societatea le va trăi într-un ritm din ce în ce mai accelerat.

● Care considerați că poate fi contribuția Organizației Națiunilor Unite la procesul așezării pe noi principii a relațiilor internaționale ?

— Ca fost funcționar internațional timp de mai mulți ani, pot să vă spun că O.N.U., ca orice organizație internațională, nu reflectă în realitate decît voința politică a membrilor săi. Ea funcționează așa cum se vede deoarece se pare că așa doresc statele membre. Și totuși aceeași organizație poate milita pentru idei centrale, cum este cea a unei noi ordini economice internaționale, care a fost de altfel urmată automat de ideea restructurării sistemului O.N.U. și a reexaminării metodelor sale de lucru. Cu alte cuvinte, totul este posibil în măsura în care guvernele și statele care compun comunitatea internațională o doresc.

● Cu ce impresii rămîneți după Conferința internațională „Viitorul Europei — stadiul cercetărilor”, desfășurată la București ?

— Discuțiile care au avut loc au fost foarte fructuoase, mai întii datorită valorii participanților la această conferință internațională organizată sub egida Federației Mondiale pentru Studiarea Viitorului și a Academiei de Științe Sociale și Politice din țara dv. Pe de altă parte, au fost reprezentate o gamă largă de discipline, astfel încît s-a reușit o abordare multidisciplinară și nu numai o discuție din punctul de vedere al fiecărei discipline luate separat. Cred că și conținutul comunicărilor a contribuit mult la nivelul ridicat al dezbaterilor. Am fost personal uimit să văd că în ce privește viitorul, punctele de vedere se apropie enorm. Cred că o discuție asupra problemelor dezbătute la conferință pe termen lung ar fi imposibilă, în ciuda destinderii, dacă ea ar privi aceleași probleme dar la nivelul prezentului. Avantajul cercetărilor asupra viitorului este că e mai simplu de a cădea de acord cînd se discută despre viitor, dar acest acord asupra viitorului se răsfrînge apoi asupra prezentului. Oamenii nu mai văd aspectele minore, imediate, ci se ridică pentru a gîndi foarte departe, iar această elevare le permite să gîndească diferit aceleași probleme ale prezentului. Acesta este un fenomen care începe să fie constatat. De aceea cred că discuțiile asupra viitorului purtate la București reprezintă o contribuție la îmbunătățirea relațiilor internaționale, la cooperare și chiar la consolidarea păcii.

Un alt aspect foarte îmbucurător a fost — deși tema Conferinței era numai viitorul Europei — de a vedea gradul ridicat de participare al „lumii a treia”, mai întii prin participanții veniți din Asia, din Africa. Dar „lumea a treia” a fost prezentă în inșiși intervențiile europenilor, din Est ca și din Vest. Aceștia au recunoscut toți că vom trăi într-o lume din ce în ce mai interdependentă și mai complexă, astfel încît este de neconceput să se discute despre viitorul Europei fără a ține seama, într-o măsură foarte substanțială, de necesitatea dezvoltării „lumii a treia” și de relațiile dintre „lumea a treia” și Europa. Pentru mine este foarte încurajator să văd că există deja un proces în acest sens care s-a declanșat în cadrul aceleiași concepții a unei noi ordini economice internaționale.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

O STRATEGIE ACTIVĂ PENTRU AL TREILEA DECENIU O. N. U. AL DEZVOLTĂRII

ÎN PREGĂTIREA Strategiei internaționale pentru cel de al treilea deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare (1981—1990) este firesc să se țină seama de experiența, rezultatele și deficiențele strategiilor anterioare, de noile condiții economice și social-politice mondiale, de evoluțiile conceptuale în politica economică a statelor, de cercetările și prognozele în materie, toate acestea în lumina exigențelor edificării unei noi ordini internaționale, de natură să asigure condiții corespunzătoare de viață tuturor locuitorilor planetei noastre.

Consens asupra componentelor majore

ORICE încercare de schițare a elementelor Strategiei pentru viitorul deceniu al dezvoltării este, în același timp, o sarcină și ușoară, și dificilă. Ușoară, pentru că există deja numeroase puncte de sprijin, argumente în elaborarea sau definirea diferitelor elemente ale noii strategii. Numai în ultimii doi ani au fost adoptate, în cadrul O.N.U., importante documente care conțin o serie de obiective privind dezvoltarea economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare în următorii ani, mergând chiar pînă în anul 2 000. Dintre aceste documente menționăm: Declarația și Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale (adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. în 1974), Declarația pentru o lume mai dreaptă și mai bună (adoptată de Conferința mondială a populației din 1974), Declarația privind eradicarea foametei (adoptată de Conferința mondială a alimentației din 1974), Declarația și Planul de acțiune privind dezvoltarea și cooperarea industrială (adoptate de a doua Conferință generală a O.N.U.D.I., în 1975), Declarația Conferinței mondiale asupra folosirii forței de muncă, distribuției veniturilor și progresului social (adoptată în 1976), Liniile directoare stabilite de Conferința O.N.U. asupra așezărilor umane (din 1976), rezoluțiile U.N.C.T.A.D. IV (din 1976) etc.

Pe de altă parte, o asemenea încercare de stabilire a obiectivelor de dezvoltare economică și socială pentru perioada 1981—1990, precum și a mijloacelor de realizare a acestor obiective, este o sarcină dificilă prin însăși amploarea și complexitatea unui astfel de program global de dezvoltare, prin marile număr de variabile implicate și de elemente neprevăzute care pot apărea, avînd în vedere că transpunerea în

practică a viitoarei strategii și îndeplinirea obiectivelor depind în fond de atitudinea a peste o sută de state.

Analizînd pozițiile exprimate de diferite state și grupuri de state, precum și cele expuse în cadrul diferitelor cercuri economice și politice internaționale, am putea afirma că există deja un larg consens asupra a trei componente majore, esențiale, ale viitoarei Strategii mondiale în folosul dezvoltării și anume: în primul rînd politicile naționale de dezvoltare, în al doilea rînd dezvoltarea cooperării și intrajutorării între țările în curs de dezvoltare, iar în al treilea rînd colaborarea și cooperarea dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în vederea sprijinirii dezvoltării economice și sociale a acestora din urmă. Comparînd această orientare cu cele care au stat la baza elaborării strategiilor anterioare, pentru primul (1961—1970) și respectiv al doilea Deceniu al dezvoltării (1971—1980), constatăm tendința de a se pune un accent mult mai mare pe strategiile naționale și pe cooperarea economică dintre țările în curs de dezvoltare care s-a afirmat în ultimul timp ca o nouă dimensiune a cooperării internaționale în folosul dezvoltării. Firește, o astfel de orientare nu reduce cu nimic rolul colaborării și cooperării dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, importanța sprijinului pe care primele pot și trebuie să-l ofere țărilor rămase în urmă. Această orientare este însă într-un fel rodul dezbatărilor și concluziilor reuniunilor economice din ultimii ani, care au evidențiat cu putere importanța primordiale a eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare pentru dezvoltarea lor economică și socială, precum și avantajele dezvoltării și diversificării cooperării economice și tehnice între țările în curs de dezvoltare.

Cu aceste precizări, încercăm să schițăm principalele elemente care, după părerea noastră, ar trebui să constituie cadrul de bază al Strategiei internaționale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării (obiective, acțiuni și măsuri de întreprins pe plan național și internațional).

Politicile naționale de dezvoltare

DE CE strategiile (politicile) naționale de dezvoltare trebuie să facă parte dintr-o strategie internațională? Evident nu este vorba de a elabora, la nivel internațional, planuri și programe naționale de dezvoltare pentru țările în curs de dezvoltare. Este dreptul și

îndatorirea fiecăreia dintre aceste țări de a-și alege calea proprie de dezvoltare, de a-și stabili obiectivele în cadrul ei, de a-și elabora planuri naționale concrete de dezvoltare economică și socială, în conformitate cu interesele și aspirațiile poporului său. Aceasta nu înseamnă însă că nu pot fi incluse într-o strategie internațională unele sugestii și recomandări privind politicile naționale de dezvoltare, rămînînd firește la latitudinea fiecărei țări în curs de dezvoltare de a ține, într-o măsură mai mare sau mai mică, seama de ele.

Includerea, în Strategia internațională pentru viitorul Deceniu al dezvoltării, a unor recomandări privind politicile naționale de dezvoltare este motivată atît de similitudinea de preocupări și interese ale țărilor în curs de dezvoltare cît și de dorința firească a acestor țări de a folosi în mod creator experiența acumulată în dezvoltarea economică și socială a statelor pe plan mondial.

a) Citeva argumente esențiale

ÎN RAPORTUL prezentat anul acesta sesiunii a VIII-a extraordinare a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, secretarului general al U.N.C.T.A.D., Gamañi Corea, argumenta necesitatea includerii în viitoarea Strategie internațională în folosul dezvoltării a unui prim capitol referitor la politicile naționale respective, subliniind o serie de idei esențiale. În primul rînd, este vorba de faptul că deși între țările în curs de dezvoltare există o mare diversitate în ceea ce privește tipul și strategiile lor de dezvoltare, aceste țări au totuși multe elemente comune. Ca rezultat al dezvoltării istorice, cele mai multe dintre ele au fost colonii, din care cauză structura lor economică a fost orientată spre a răspunde necesităților economice ale puterilor coloniale și nu cerințelor populațiilor lor.

În al doilea rînd, dependența economică de fostele metropole a condus la formarea și conservarea în multe țări în curs de dezvoltare a unor structuri instituționale învechite, care frînează efectuarea de mutații economice și sociale. Această dependență a avut ca efect întîrzierea transformării societății în general, precum și o economie aptă doar să satisfacă necesitățile elementare ale populației.

În al treilea rînd, datorită vulnerabilității procesului dezvoltării dependent de schimburile economice externe, vulnerabilitate care s-a făcut pe deplin simțită și în ultimii ani, multe țări în

curs de dezvoltare au întâmpinat și continuă să întâmpine serioase dificultăți ca urmare a fenomenelor de criză din economia mondială (recesiunea economică din țările capitaliste dezvoltate, fluctuațiile prețurilor pe piața internațională, schimbările intervenite în politicile economice și comerciale ale țărilor occidentale etc.).

În lumina acestor fapte și a deficiențelor conceptuale ale strategiilor aplicate până acum, în țările în curs de dezvoltare s-a făcut simțită tot mai mult necesitatea unor strategii care să permită dezvoltarea lor economică și socială multilaterală și armonioasă, întărirea independenței și securității lor economice, reducerea dependenței economice față de țările dezvoltate. În acest scop țările în curs de dezvoltare trebuie să găsească noi căi și forme de dezvoltare bazate în primul rînd pe efortul propriu, ajutorul extern urmînd doar să completeze resursele proprii.

b) Orientare spre reducerea dependenței

PENTRU ca să poată reduce dependența față de țările dezvoltate, țările în curs de dezvoltare trebuie să pună în aplicare asemenea strategii care să asigure mobilizarea eficace și deplină a resurselor lor materiale și umane, inclusiv dezvoltarea potențialului tehnico-științific național. În acest scop, în multe din țările în curs de dezvoltare sînt necesare reforme instituționale economice și sociale. De aceea în Strategie s-ar putea prevedea hotărîrea țărilor respective de a acționa pentru efectuarea de reforme agrare, pentru o mai echitabilă distribuție a veniturilor, pentru adoptarea de reglementări care să apere dezvoltarea lor economică, independentă etc. Aceste reforme trebuie să permită țărilor respective atît mobilizarea pleneră a resurselor de care dispun cît și folosirea lor rațională și eficientă astfel încît să se ajungă la o transformare radicală a economiei țării respective, la modernizarea structurii acestei economii, la asigurarea de avantaje pentru toate straturile populației.

Desigur, o strategie de dezvoltare bazată pe creșterea autonomiei economice și reducerea dependenței față de țările dezvoltate nu înseamnă o tendință spre autarhie. Este vorba însă de realizarea anumitor mutații, radicale în unele țări, în structura economică precum și în orientarea geografică a schimburilor comerciale externe. Mobilizarea și redistribuirea efectivă a resurselor, în favoarea activităților productive axate pe satisfacerea necesităților interne ale țărilor în curs de dezvoltare, vor determina — arată experții U.N.C.T.A.D. — schimbări de structură în producție și consum precum și în structura exporturilor și importurilor acestor țări. Totodată, orientarea lor spre o strategie a dezvoltării economice independente va avea ca rezultat o sporire a schimburilor de bunuri și servicii între țările în curs de dezvoltare, ceea ce va fi de natură să evidențieze marile posibilități pe care le au aceste țări de a se ajuta reciproc în procesul depășirii stării lor de subdezvoltare.

În prezent, pe plan internațional se apreciază că o strategie a dezvoltării independente este indispensabilă pentru a răspunde necesităților esențiale ale

țărilor în curs de dezvoltare. În Programul de acțiune adoptat de Conferința mondială asupra folosirii forței de muncă din 1976 s-a acceptat ideea că satisfacerea necesităților de bază ale omului (hrană, locuință, sănătate, educație) trebuie să reprezinte unul din elementele fundamentale ale politicilor naționale de dezvoltare. Această reclamă urgent creșterea considerabilă a producției industriale și agro-alimentare, dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor sociale, democratizarea învățămîntului etc.

În lumina acestor considerente, în capitolul referitor la „politicile naționale de dezvoltare” din cadrul Strategiei internaționale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării 1981—1990, ar fi necesar să se prevadă ca fiecare țară în curs de dezvoltare să elaboreze în funcție de condițiile sale social-economice concrete, strategii și planuri naționale care vor include obiectivele de dezvoltare economică și socială precum și căile și mijloacele de realizare a obiectivelor respective. Aceste obiective se vor referi la creșterea forțelor de producție ale țării, la diversificarea și modernizarea structurii economice, la dezvoltarea armonioasă și echilibrată, în ritm înalt, a tuturor sectoarelor economice și sociale, la satisfacerea mereu crescîndă a necesităților de trai ale oamenilor.

c) Ritmuri pentru micșorarea decalajelor

ÎN CEEA CE privește ritmurile necesare pentru atingerea mai grabnică a obiectivelor, considerăm posibil de a fi necesar ca, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, produsul național brut să crească în perioada 1981—1990 în medie cu 8% pe an (față de 6% cît s-a prevăzut pentru 1971—1980), iar produsul național pe locuitor în medie cu 6% pe an (față de 3,5%). Dacă aceste obiective vor fi îndeplinite, decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare are perspective de a se reduce de la 13:1, cît este în prezent, la sub 10:1 în 1990.

Realizarea ritmurilor menționate de creștere ale produsului național presupune din partea tuturor țărilor în curs de dezvoltare o intensificare a eforturilor în vederea creșterii producției lor industriale în medie cu 10% pe an (față de 8% prevăzut pentru al 2-lea deceniu al dezvoltării) iar a producției agricole cu 6% (față de 4% prevăzut pentru 1971—1980). Prin realizarea de către fiecare țară în curs de dezvoltare a unei creșteri a producției sale agricole în medie cu 6% pe an s-ar putea asigura securitatea alimentației pentru întreaga populație, respectiv un minimum de 2 500 calorii și 100 g proteine pe zi. Cît privește realismul acestui obiectiv, relevăm faptul că potrivit statisticilor internaționale, numai circa 45% din terenurile agricole din țările în curs de dezvoltare sînt puse în valoare, iar producția medie de cereale pe locuitor era, în 1974, de numai 201 kg față de peste 1 000 kg în S.U.A.

La rîndul său, creșterea capacităților industriale, modernizarea și diversificarea producției industriale ar face posibilă sporirea exportului de produse manufacturate și semifinite cu peste 10% în multe din țările în curs de dezvoltare. În acest fel, ponderea acestor produse în totalul exporturilor țărilor

în curs de dezvoltare ar putea spori în medie cu 2% în fiecare an al viitorului deceniu, ceea ce ar permite o participare mai activă a acestora la diviziunea internațională a muncii, la circuitul economic mondial.

Avînd în vedere importanța științei și tehnicii contemporane ca factor al dezvoltării, țările în curs de dezvoltare vor trebui să acorde o atenție specială dezvoltării potențialului lor tehnico-științific, introducerii rapide în producție a cuceririlor științei și tehnicii moderne, adaptării noilor tehnologii la condițiile concrete din aceste țări, perfecționării tehnologiilor naționale, ridicării nivelului tehnic și calitatii activității economice. Pentru creșterea numărului și ridicarea gradului de pregătire al cadrelor de specialiști, țările în curs de dezvoltare ar trebui să acționeze cu toată hotărîrea pentru lichidarea analfabetismului, pentru dezvoltarea tuturor formelor de învățămînt, organizarea sa pe baze științifice și legarea tot mai strînsă de cuceririle dezvoltării, pentru democratizarea și perfecționarea instrucției publice, pentru includerea într-o formă sau alta de învățămînt, a tuturor copiilor de vîrstă școlară.

Realizarea obiectivelor sugerate mai sus depinde în primul rînd de intensificarea propriilor eforturi ale țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce presupune ca aceste țări să opteze pentru finanțarea programelor lor de dezvoltare economică și socială, pentru o rată a acumulării sensibile mai înaltă decît cea de 20% prevăzută pentru cel de al 2-lea Deceniu al dezvoltării (1971—1980). Menținerea acestei rate nu ar putea însă asigura decît un ritm de creștere de circa 4—6% a produsului național. În aceste condiții, decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în loc să se reducă s-ar adînci și mai mult, cu repercusiuni dintre cele mai negative asupra progresului economic și social al popoarelor respective.

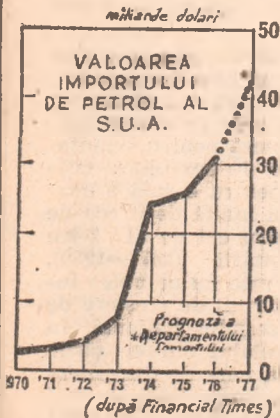
Intensificîndu-și eforturile pentru reducerea decalajului care le separă de statele avansate ale lumii, țările în curs de dezvoltare ar trebui să acționeze în același timp pentru eliminarea discrepanțelor excesive în repartiția veniturilor între diferitele straturi ale populației. După statisticile Băncii Mondiale, în marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare o cincime — cea mai bogată — din populație dispune de peste 55% din venitul național, în timp ce cincimea cea mai săracă primește mai puțin de 5%, iar după un recent studiu al F.A.O., o cincime din proprietarii — cei mai înstăriți — de terenuri posedă între 50 și 60% din terenurile arabile. Se apreciază astfel că 40% din populația țărilor în curs de dezvoltare nu contribuie decît într-o foarte mică măsură la creșterea economiei naționale și nici nu primește partea ce i s-ar cuveni din această creștere. Reducerea decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare ca și repartizarea mai echitabilă a beneficiilor creșterii pe plan intern, astfel încît să se asigure condiții corespunzătoare de viață pentru întreaga populație a planetei noastre, trebuie să reprezinte de aceea un obiectiv fundamental al celui de al treilea Deceniu al dezvoltării (1981—1990).

I. BARAC

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Perspectivile importului de petrol al S.U.A.

ANALIZÂND cauzele deficitului comercial american, o serie de comentatori occidentali sînt de părere că acesta nu are un caracter temporar. Primul și cel mai important argument este importul de petrol, de ordinul a 3,5 miliarde dolari pe lună, ceea ce înseamnă că S.U.A. consumă acum pentru importul de petrol mai mulți dolari într-o lună decît în întregul an 1971. Petrolul a reprezentat 41% din creșterea valorică a importului american în primele cinci luni a.c. Deși teoretic petrolul din Alaska ar trebui să reducă cu 12% valoarea

importului de petrol american în 1978, în practică contribuția lui va fi mai redusă, dată fiind probabilitatea creșterii în continuare a cererii, ca și a unei majorări a prețului, pe care o depreciere a dolarului nu ar face decît

să o grăbească. În plus, se apreciază la doi-trei ani intervalul necesar pentru ca măsurile pentru reducerea consumului de energie să aibă un efect palpabil. De aceea, afirmă ei, curba importului de petrol al S.U.A. are mari șanse să rămînă ascendentă (vezi graficul).

Incetinire în comerțul mondial

DUPĂ o scădere cu 5% în 1975 (prima de după 1958) și o creștere de 11% anul trecut, cînd valoarea sa a atins aproape 1 miliard de dolari, comerțul mondial ar putea să nu sporească cu mai mult de 6,5% în acest an, iar în 1978 să cunoască aproape o stagnare, sînt de părere mai mulți experți citați de International Herald Tribune. Rățiunile incetinirii semnalamate sînt creșterea economică mai lentă decît se aștepta înregistrată în unele din principalele țări capitaliste dezvoltate, și măsurile protecționiste adoptate în legătură cu ea, ca și dificultățile de finanțare a importurilor în cazul multor țări în curs de dezvoltare. Observatorii notează că dacă s-ar exclude petrolul, creșterea comerțului mondial în primele 7 luni ale acestui an n-ar fi depășit 4%, față de 7% cit a fost în realitate.

Valorificarea gazelor naturale

ÎN PREZENT în țările din zona Golfului se iese zilnic prin ardere în atmosferă sute de mii de metri cubi de gaze naturale extrase odată cu petrolul brut. Captate și va-

lorificate, acestea ar putea reprezenta combustibil și materie primă pentru industria petrochimică preconizată a se dezvolta în țările amintite, pentru timp de cel puțin 70 ani, pe lîngă un export anual echivalent cu consumul intern al unei țări ca S.U.A., de pildă. Conștiente de pierderea pe care o reprezintă arderea în atmosferă a acestor resurse, țările petroliere din zona Golfului au în vedere proiecte de investiții evaluate la 28 miliarde dolari pentru valorificarea lor (Arabia Saudită 14 miliarde, Iran 4 miliarde, Kuweit 2,5 miliarde etc.). Arabia Saudită, de exemplu, utilizează în acest scop circa 35 000 muncitori străini, proiectul presupunînd între altele construirea a peste 4 800 km de conducte.

Filipine: interes pentru capitalul străin

CAPITALUL străin dispune de largi posibilități de a participa la dezvoltarea economică a Filipinelor, a declarat recent la Manila, președintele țării, Ferdinand Marcos, menționînd ca activități în care această participare este cel mai de dorit prospectarea petrolului, băncile comerciale, turismul și prelucrarea produselor agricole. În baza Codului investițiilor străine, acestea beneficiază de o serie de stimulente financiare și fiscale, de infrastructură, de garanții împotriva exproprierii și privind repatrierea capitalului și beneficiilor. În ramurile mai dezvoltate, participarea capitalului străin nu poate depăși 30%

Orientări în dezvoltarea economică

Maroc: opțiuni în dezvoltarea agro-industrială

PENTRU perioada viitorului plan de dezvoltare economică 1978-1982, politica marocană privind agricultura și industria alimentară are două obiective esențiale: satisfacerea cerințelor pieței interne și creșterea exporturilor de produse agricole. Astfel, producția de lapte se prevede să crească de la 36 milioane litri pe an în prezent la 1,3-1,8 miliarde litri în 1985 și 2 miliarde litri în anul 2000. Pentru a se ajunge la realizarea unei cantități de 1 000 tone zahăr pe zi în anul 2000, se vor construi 8 fabrici de zahăr care vor prelucra trestie de zahăr și 4 care vor prelucra sfecla de zahăr. În anul 2000 Marocul va putea produce 350 000 tone de ulei, din care 180 000 tone ulei de măsline. Un sector în plină expansiune este și producția de conserve vegetale.

În perioada viitorului plan un accent deosebit se va pune pe ameliorarea șeptelului de ovine prin crearea unor unități de selecție a masculilor și femelelor. Șeptelul ovin selecționat se va majora pînă în 1982, la 80-100 mii berbeci și 1300 mii oi, efectiv care va permite sporirea sensibilă a producției de carne de oaie, care trebuie să contribuie într-o măsură însemnată la aprovizionarea populației cu proteine animale.

Grecia: avansul industriei prelucrătoare

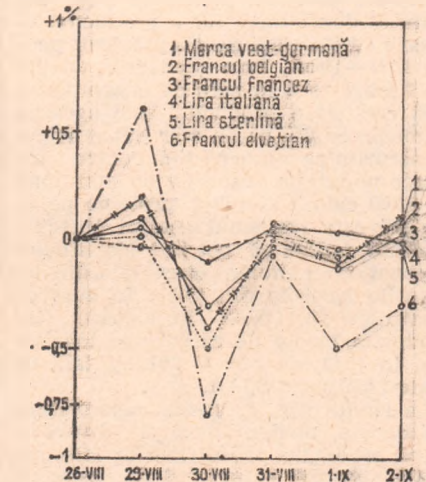
PLANUL economic al Greciei pe 1976-1980 prevede, între altele, realizarea unui ritm de creștere P.N.B. de 6-7%, iar a P.N.B. pe locuitor de 5-6%. Investițiile industriale vor spori pînă în 1980 într-un ritm anual de 6,5%. Se urmărește ca ponderea investițiilor pentru industria prelucrătoare în totalul investițiilor să ajungă la 23,3% în 1980, față de 16,9% în 1975. În industria minieră investițiile vor crește pînă în 1980 de trei ori, iar în energetică de patru ori, comparativ cu 1975. Se preconizează crearea a 210 000 noi locuri de muncă în afara agriculturii, din care 50% în industria prelucrătoare. Această ramură, pe baza unui ritm de dezvoltare a capacităților de producție de 10% anual, urmează să-și sporească ponderea în crearea P.N.B. de la 21% în 1975 la 25% în 1980. O treime din producția industrială obținută suplimentar în perioada 1976-1980 va fi exportată, urmind ca ponderea exportului în producția industrială a Greciei să crească de la 14,4% în 1975 la 20% în 1980. Programul prevede, de asemenea, acțiuni pentru reducerea inflației a cărei rată anuală este în prezent de 12%

EVOLUȚII MONETARE

PE UN fundal relativ calm, dolarul S.U.A. a înregistrat în perioada 29.VIII - 2.IX.1977 o evoluție contradictorie, recuperînd pe ansamblu ușor din terenul pierdut în intervalele anterioare. Factorii negativi apăruiți în acest interval - publicarea indicelui global al principalilor indicatori pe luna iulie a.c., care cu -0,2% înregistrează a treia scădere lunară consecutivă, precum și a cifrelor șomajului pe luna august a.c. (7,1%, față de 6,9% în iulie a.c.) - au fost contracarați de alți factori dintre care menționăm creșterea prețurilor cu ridicata pe luna august a.c. cu numai 0,1%, și continuarea tendințelor de creștere a dobânzilor interne, alte bănci americane alinîndu-și dobînda preferențială („prime rate”) la nivelul de 7%, iar taxa oficială a scontului fiind mîrțită de la 5,25% la 5,75%.

Francul elvețian a înregistrat și în acest interval variații de peste 1% (2.3720 franci pentru 1 dolar pe 29.VIII, iar o zi mai tîrziu 2.4070 franci) ca urmare și a unor acțiuni ale Băncii Naționale a Elveției de susținere a cursului dolarului față de franc. Ca atare, la sfîrșitul perioadei analizate francul elvețian cota 2.3940 franci pentru 1 dolar, comparativ cu 2.3875 franci cu o săptămînă în urmă (depreciere cu 0,3%).

Marca vest-germană - ca dealtfel și partenerile sale din „șarpele” valutar vest-european - s-a reprecizat ușor față de dolar,

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 29.VIII - 2.IX.1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 26.VIII.1977.

nivelul de 2.3170 mărci pentru 1 dolar înregistrat pe 2.IX fiind superior cu 0,1% celui de la 26.VIII. 1977. Francul francez, cu toate că a trebuit să suporte scăderea taxei de lombard de la 10,5% la 9,5% și a taxei oficiale a scontului de la 9,6% la 9,3% - măsură luate pentru a veni în sprijinul activității economice prin ușurarea condițiilor de credit - a terminat intervalul la un nivel de 4.3975 franci pentru 1 dolar, față de 4.9020 franci la sfîrșitul perioadei anterioare. Situația lirei sterline a reținut atenția prin nivelul de 1.7430 dolari pentru 1 liră atins în acest interval, cel mai ridicat din acest an, și prin rezervele valutare ale Marii Britanii de la sfîrșitul lunii august a.c., care s-au cifrat la aproape 15 miliarde dolari, față de sub 4 miliarde dolari la începutul anului.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au cotat în jur de 6,75% la cele în eurodolari, 4,125% la cele în euro-mărci vestgermane și 3,125% la cele în euro-franci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a oscilat în general între 143 și 146 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

O oglindă a crizei generalizate

DEZECHILIBRELE BALANTELOR DE PLĂȚI

REFLECTIND fenomenele de criză din economia mondială și accentuarea instabilității economice din țările capitaliste, în ultimii ani s-a semnalat o agravare a dezechilibrelor din plățile internaționale. O amploare deosebită au luat dezechilibrele balanțelor de plăți ale țărilor capitaliste dezvoltate. Practic, se poate vorbi despre un proces de diferențiere sub acest aspect în grupul țărilor capitaliste dezvoltate, și anume în țări cu deficite cronice ale plăților curente (Anglia, Franța, Italia, Canada, Suedia) și țări cu surplusuri consecutive (Japonia, R.F. Germania, Belgia, Olanda).

Cumularea acestor dezechilibre pe parcursul a mai mulți ani, cu toate consecințele nefaste care decurg de aici, a determinat situarea problemei în rîndul celor prioritare cu care sînt confruntate în prezent economiile occidentale. În consecință, spațiul financiar internațional este dominat în prezent atît de dezechilibrele substanțiale din cadrul plăților cît și de reversul acestei situații, și anume necesitățile tot mai mari de capital ale țărilor cu deficite ale plăților curente.

Publicarea recentă a statisticilor O.C.D.E. privind evoluția plăților internaționale în perioada 1974—1976 oferă posibilități suplimentare pentru o analiză a tendințelor care se manifestă în acest domeniu.

Ce arată datele statistice

ÎN CADRUL așa-numitului „grup al celor 10” (cele mai dezvoltate state capitaliste), cinci dintre ele — Anglia, Canada, Franța, Italia, Suedia — au înregistrat în perioada 1974—1976 deficite cumulate ale plăților curente de 54 miliarde dolari, adică în medie 18 miliarde dolari pe an. Amploarea deosebită a acestor deficite poate fi ilustrată prin ponderea lor în raport cu valoarea exporturilor: astfel, deficitul plăților curente al Angliei din anul 1974, de 8,6 miliarde dolari, a reprezentat circa 22% din valoarea exporturilor acestei țări; în cazul Italiei același raport a atins în 1974 circa 26%.

În ciuda soldurilor deficitare masive ale balanței plăților curente, cele cinci țări au făcut investiții directe în străinătate însumînd 4,5 miliarde dolari, ceea ce a accentuat deficitul balanței de bază (balanța plăților curente plus balanța mișcărilor de capital pe termen lung), urcîndu-l la 58,5 miliarde dolari în perioada analizată. Acest sold negativ a fost contrabalansat aproape în exclusivitate prin împrumuturi externe, de 57,75 miliarde dolari (din care 9,25 miliarde dolari din surse oficiale) și numai în foarte mică parte (0,75 miliarde dolari) prin scăderea rezervelor oficiale de aur și devize.

Pe de altă parte, patru țări membre ale „grupului celor 10” — Belgia, Japonia, R. F. Germania, Olanda — au înregistrat în anii 1974—1976 surplusuri cumulate ale plăților curente în sumă de 27,25 miliarde dolari. Totodată, ele au făcut investiții directe în străinătate de 5,5 miliarde dolari, ceea ce le-a redus excedentul balanței de bază la 21,75 miliarde dolari. Acest excedent a fost destinat, în special, împrumuturilor externe (13 miliarde dolari), dar a determinat și o creștere a rezervelor valutare cu 8,75 miliarde dolari.

S.U.A. au înregistrat în perioada examinată atît deficite ale plăților curente (3,6 miliarde dolari în 1974 și 604 milioane în 1976), cît și un excedent ma-

siv, de 11,7 miliarde dolari, în 1975. În același timp, investițiile directe în străinătate ale S.U.A. s-au menținut în această perioadă la niveluri relativ ridicate (7,8 miliarde dolari în 1974, 6,3 miliarde dolari în 1975 și 3,2 miliarde dolari în 1976), ceea ce a agravat deficitul balanței de bază în anii 1974 și 1976. Totuși, datorită poziției privilegiate a dolarului în finanțele internaționale, plățile externe ale S.U.A. au putut fi reglementate în mare măsură prin mișcările de active în dolari pe termen scurt, fără a necesita apelarea la formele obișnuite de împrumut extern.

Datele O.C.D.E. prezintă și o structură de ansamblu a plăților internaționale pentru perioada 1974—1976. Țările în curs de dezvoltare neproducătoare de țigete au înregistrat deficite ale plăților curente în sumă de 81 miliarde dolari și au primit investiții directe în valoare de 15,25 miliarde, rezultînd un deficit al balanței de bază de 65,75 miliarde dolari. Acesta a fost finanțat prin împrumuturi externe de 78,75 miliarde dolari, ceea ce a permis și o creștere a rezervelor valutare cu 13 miliarde dolari. În același timp, țările exportatoare de țigete au înregistrat excedente ale balanței de bază în sumă de 139 miliarde dolari, din care 87,75 miliarde dolari au fost destinate împrumuturilor externe, iar 50,25 miliarde dolari s-au reflectat în majorarea rezervelor valutare.

Aceste dezechilibre de mare amploare au continuat și în prima jumătate a anului curent, existînd chiar o tendință de agravare în unele țări capitaliste dezvoltate. În acest sens, se poate arăta că numai în semestrul I a.c. deficitul balanței comerciale a S.U.A. a fost de peste 12 miliarde dolari, adică dublu față de cel din întreg anul precedent, iar deficitul plăților curente a atins circa 8 miliarde dolari; pentru întreg anul 1977 se prevede în momentul de față că S.U.A. vor înregistra un deficit al balanței comerciale de circa 24 miliarde dolari și

un deficit al plăților curente de 12—14 miliarde. Pe ansamblul țărilor O.C.D.E., situația este, de asemenea, considerată ca neliniștitoare; anul 1977 va fi marcat după cît se pare de un deficit majorat al plăților curente, de circa 30 miliarde dolari, comparativ cu deficitul de 26,5 miliarde dolari din 1976.

Dificultatea concertării

O PRIMĂ TENDINȚĂ care se desprinde din datele prezentate constă în aceea că majoritatea țărilor au apelat în mare măsură la finanțarea dezechilibrelor din balanțele de plăți și mai puțin la corectarea acestor dezechilibre, ceea ce a dus nu numai la permanentizarea excedentelor și a deficitelor, dar și la acumularea unor importante credite și datorii externe. În perioada 1974—1976, țările O.C.D.E. cu balanțe pasive și țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol au contractat împrumuturi externe care au totalizat cifra record de 175 miliarde dolari, din care peste 100 de miliarde s-au „reciclat” prin intermediul băncilor private.

Dacă în cazul țărilor în curs de dezvoltare tendința se explică prin dificultățile pe care ele le întîmpină în eforturile pentru propășirea lor economică, prin scăderea relativă a exporturilor acestor țări ca urmare a crizei economice occidentale, în cazul țărilor capitaliste dezvoltate această tendință reflectă imposibilitatea în care se află guvernele occidentale de a introduce pe lista de priorități a politicii economice și problemele legate de ajustarea balanțelor de plăți. Trebuind să facă față problemelor complexe ridicate de cea mai puternică criză economică din perioada postbelică și în special obsedantei dileme inflație-șomaj, autoritățile occidentale au amînat practic ajustarea dezechilibrelor din balanțele de plăți pentru vremuri mai prielnice. De asemenea, trebuie avut în vedere că flotarea cursurilor de schimb ale valurilor occidentale, proces care, în viziunea multor specialiști din țările capitaliste, ar fi trebuit să preia o parte din sarcinile ajustării balanțelor de plăți, s-a dovedit în practică a avea de multe ori efecte contradictorii: astfel, prin mecanisme complexe, abia acum analizate în profunzime (efectul „J”, corelațiile inflație-cursuri de schimb), flotarea cursurilor de schimb a agravat

*) După o devalorizare, de regulă, deficitul balanței comerciale se accentuează în perioada de 6—18 luni următoare, datorită faptului că înainte de a stimula creșterea exporturilor și de a frîna creșterea importurilor, devalorizarea majorază imediat plățile pentru import și micșorează tot imediat cu procentul devalorizării valoarea exporturilor.

dezechilibrele balanțelor de plăți ale țărilor capitaliste dezvoltate.

În ultima instanță, permanentizarea și accentuarea dezechilibrelor din plățile externe ale țărilor occidentale constituie o consecință și o componentă a crizei generalizate prin care trece economia capitalistă, inclusiv a crizei politicii economice. Este un lucru larg recunoscut — și situația balanței de plăți a S.U.A. este elocventă în această direcție — că starea precară a plăților externe ale multor țări occidentale reflectă eșecurile repetate pe frontul economisirii energiei, al evitării consumului exagerat și a risipei. Pe de altă parte, dezechilibrele în plățile intra-occidentale, cronicizarea deficitelor în cazul unor țări și permanentizarea excesivelor în cazul altora, constituie într-o bună măsură o manifestare a concurenței acerbe dintre țările vest-europene, Japonia și S.U.A. pentru piețe de desfacere. Dificultățile tot mai mari întâmpinate în încercările de concertare a pozițiilor acestor țări în domeniul comerțului internațional, precum și eșecul tot mai evident al politicilor de concurență interoccidentală pentru ieșirea din criză s-au reflectat, în mod firesc, în accentuarea dezechilibrelor din balanțele de plăți.

Între eurocredite și euroobligațiuni

CAUZELE profunde ale dezechilibrelor balanțelor de plăți ale țărilor occidentale rămânând perene și nerezolvate, s-a căutat, desigur, depășirea greutăților din ultimii ani pe calea finanțării externe. În consecință, piețele internaționale de capital au devenit tot mai solicitate, iar o mare parte din solicitanți au provenit din țările capitaliste dezvoltate, țări care, pînă la criza anilor 1974—1975, dețineau de regulă o poziție de creditori internaționali. Volumul eurocreditelor (credite în eurovalute, acordate de un sindicat de bănci occidentale, de regulă pe 5—7 ani și cu o dobîndă variabilă, în funcție de dobînda la depozitele în eurodolari) a crescut de la 20,6 miliarde dolari în 1975 la 28,7 miliarde dolari în 1976. Caracterul masiv al împrumuturilor externe la care au apelat țările capitaliste dezvoltate reiese din faptul că, din totalul creditelor acordate în 1974, de circa 30 miliarde dolari, peste 18 miliarde dolari au revenit acestor țări.

Necesitățile mari de capital ale țărilor cu deficite ale balanțelor de plăți au determinat revitalizarea și a altor forme de finanțare externă, cum sînt emisiunile de euroobligațiuni (împrumuturi în eurovalute pe termene mai lungi, de circa 10 ani, cu dobînda fixă). Este cunoscut că agravarea procesului inflaționist occidental și fluctuațiile de mare amploare ale cursurilor de schimb au restrîns continuu, în primii ani ai acestui deceniu, emisiunile de euroobligațiuni, pînă la nivelul de numai 2 miliarde dolari în 1974; dar totalul emisiunilor de euroobligațiuni a crescut din nou, la circa 15 miliarde dolari, în 1976, aproape jumătate din această sumă revenind Canadei (cu peste 3 miliarde dolari) și țărilor cu deficit membre ale C.E.E.

Avînd în vedere dezechilibrele balanțelor de plăți, pentru anul 1977 se prevede continuarea tendinței de creștere a volumului eurocreditelor și euroobligațiunilor. Reducerea marjelor de

dobîndă la eurocredite în condițiile în care rata dobînzii la depozitele în eurodolari a fost relativ scăzută, a făcut ca în 1976 atragerea de fonduri prin intermediul eurocreditelor să fie — pe termen scurt — relativ mai avantajoasă decît cea prin intermediul euroobligațiunilor. Perspectiva majorării dobînzilor de referință — la depozitele în eurodolari — și reactivarea presiunilor speculative în economiile occidentale în prima jumătate a acestui an au determinat, se pare, o inversare a acestui raport, solicitanții de împrumuturi preferînd acum să plătească dobînzile fixe la euroobligațiuni decît să vadă legate condițiile de creditare de anumite tendințe viitoare, incerte, ca în cazul eurocreditelor. Indiferent de raportul care se va stabili între eurocredite și euroobligațiuni, problema care se pune este dacă și în perioada următoare țările capitaliste dezvoltate se vor manifesta ca solicitanți principali ai acestor facilități de credite externe.

Mecanismele îndatorării

ÎN ÎNCERCAREA de a răspunde la această chestiune, trebuie să avem în vedere că contractarea de împrumuturi externe substanțiale de către unele țări capitaliste dezvoltate a fost favorizată de o serie de factori.

În primul rînd, piețele internaționale de capital au beneficiat de disponibilități relativ ridicate de fonduri, alături de depozitelor importante ale țărilor exportatoare de țitei, cît și datorită faptului că relansarea înceată a economiilor occidentale a menținut la niveluri modeste cererea de credite. Astfel, după unele estimări pasive brute pe piața eurovalutelor au crescut rapid în ultimii trei ani, în medie cu circa 30 miliarde dolari pe an, ajungînd de la 190 miliarde în 1973 la circa 275 miliarde dolari în 1976; de asemenea, lichiditatea internațională a crescut cu 10 miliarde dolari în 1976, ajungînd la 240 de miliarde, după scăderea înregistrată în 1975 (prima reducere sensibilă după un deceniu de creștere continuă și rapidă).

În al doilea rînd, țările capitaliste dezvoltate au beneficiat, în continuare, de renumele lor ca țări cu bonitate financiară ridicată, precum și de posibilitățile largi și diversificate de a utiliza diferite facilități de credit internaționale. Un exemplu elocvent îl constituie în această privință Anglia, care, în ciuda dificultăților economice bine cunoscute și a împrumuturilor externe masive la care a apelat continuu de la majorarea prețului țiteiului în 1973, a putut contracta și în 1976 credite relativ avantajoase.

Oprindu-ne puțin la cazul acestei țări, trebuie spus că, pentru a finanța deficitul plăților curente și a contrabalansa scăderea rezervelor oficiale ca urmare a intervențiilor pe piețele valutare în sprijinul lirei sterline, guvernul britanic a fost nevoit să contracteze și în 1976 importante împrumuturi externe: un împrumut de 1,2 miliarde dolari în cadrul facilității petroliere a F.M.I.; un credit stand-by pe termen scurt (din iunie pînă în decembrie 1976) de 5,3 miliarde dolari, acordat de țările membre ale „grupului celor 10” și avînd în special, un scop psihologic, în efortul de a opri scăderea cursului lirei sterline; tragea de 0,8 miliarde dolari în cadrul primei tranșe de credit la F.M.I.; contractarea a diferite im-

prumuturi pe piețele externe de capital, în valoare totală de circa 2,5 miliarde dolari. Avînd în vedere deteriorarea în continuare a poziției lirei sterline și pentru onorarea datoriilor scadente, guvernul britanic a apelat, în septembrie 1976, la un împrumut masiv de 3,9 miliarde dolari de la F.M.I., iar în ianuarie 1977 a contractat, de la un sindicat de bănci occidentale, un nou eurocredit de 1,5 miliarde dolari. În același timp, pentru a evita influența nefavorabilă a mișcărilor de capital pe termen scurt asupra cursului monedei naționale, guvernul britanic a început demersurile pentru lichidarea soldurilor oficiale în lire sterline („sterling balances”). În principiu, această ultimă operațiune, care urmează să se facă prin intermediul Băncii Reglementelor Internaționale, fiind garantată printr-un credit stand-by de 3 miliarde dolari furnizat de țările „grupului celor 10”, ar consta în trecerea soldurilor în lire sterline, din forma lor lichidă, într-o formă mai stabilă pe termen lung (eventual obligațiuni ale guvernului britanic).

Operațiuni financiare de amploare similară, dacă sînt raportate la potențialul economic național respectiv, au efectuat și celelalte țări capitaliste dezvoltate cu deficite ale plăților curente. Desigur, acest ritm de îndatorare în exterior nu poate continua fără efecte negative pentru țările debitoare, chiar dacă acestea se numesc țări dezvoltate.

Unde duce opțiunea pentru aminarea scadențelor

LIMITELE îndatorării în exterior a țărilor capitaliste dezvoltate sînt clar conturate în recentul studiu special al Secretariatului O.C.D.E. privind ajustarea plăților internaționale. Raportul precizează că unele țări membre ale O.C.D.E. au ajuns la un punct la care îndatorarea lor externă reprezintă un semnal de alarmă, iar altele vor ajunge în curînd în această situație dacă vor continua să acumuleze datorii externe în ritmul din ultimii ani. Remarcînd că țările capitaliste au preferat să-și finanțeze deficitele balanțelor de plăți — apelînd la împrumuturi — și că au neglijat măsurile interne, într-adevăr mai dureroase, de ajustare a acestor deficite, raportul arată că această opțiune nu a făcut decît să amîne scadențele și să accentueze dezechilibrele.

Întrebarea care se pune este dacă și în viitor țările capitaliste dezvoltate vor putea obține, cu relativă ușurință, creditele externe pentru finanțarea deficitelor. Pentru că, arată studiul O.C.D.E., experiența trecută dovedește că bonitatea debitorilor și atitudinea creditorilor față de o țară îndatorată solicitantă de împrumuturi se schimbă „de regulă abrupt” și în consecință nu este deloc exclus ca țările dezvoltate, considerate ca avînd bonitate ridicată, să se găsească „peste noapte” în situația de a fi politicos refuzate atunci cînd solicită noi împrumuturi. Deja, conform informațiilor din materialele O.C.D.E., Italia nu a putut apela în 1976 la piețele de capital private iar Anglia a trebuit să se orienteze, în mare măsură, așa cum s-a arătat, la împrumuturi guvernamentale, toate acestea, în ciuda faptului că oferta de credite nu a fost deloc scăzută.

Mugur ISĂRESCU

„ȘARPELE” VALUTAR SE CONTRACTĂ DIN NOU

ACORDUL EUROPEAN de cooperare monetară — cunoscut sub numele de „șarpe” — a mai pierdut un membru. Suedia a anunțat părăsirea „șarpelui” cu începerea de la 29 august a.c., devalorizând totodată cu 10% moneda sa, care urmează să floteze în raport cu 15 monede corespunzătoare principalilor parteneri comerciali ai Suediei.

Conferința miniștrilor de finanțe și a guvernatorilor băncilor centrale din cele șapte țări membre ale „șarpelui” (R. F. Germania, Olanda, Belgia, Luxemburg, Danemarca, Norvegia și Suedia) ținută la Frankfurt pe Main în 28 august a.c., nu a putut găsi altă soluție. Astfel că cei șapte au rămas șase. Mai mult, a fost necesar să se accepte ca Norvegia și Danemarca — țări care au un volum important de schimburi comerciale cu Suedia și sint în același timp în concurență cu aceasta la unele produse și servicii pe terțe piețe — să devalorizeze monedele lor cu 5%, continuând însă să facă parte din „șarpe”.

Suedia este la a treia devalorizare a monedei sale în decurs de un an (cu 3% în octombrie 1976, cu 6% în aprilie 1977 și cu 10% acum).

După cum a subliniat în declarația sa primul ministru suedez, Thorbjörn Fälldin, devalorizarea are drept scop să restabilească puterea competitivă a industriei suedeze. Pentru aceasta au fost adoptate și alte măsuri ca: amânarea unor reforme sociale, reducerea taxelor patronale asupra salariilor, promovarea unor subvenții la export și altele, urmărindu-se astfel — după unele comentarii — întărirea pozițiilor marelui capital național. În același context, Olof Palme, șeful partidului social-democrat de opoziție din Suedia, declara că măsurile adoptate de guvern sint „ostile salariaților”.

Devalorizarea coroanei suedeze este motivată prin dificultățile economice crescînde ale țării, printre care pe un loc de frunte se situează deficitul mare al balanței de plăți curente și nivelul ridicat al inflației (în jur de 13% anul acesta), ea fiind grăbită de amploarea operațiunilor speculative asupra valutei suedeze și fuga din țară numai în ultimele trei săptămîni a unor capitaluri însumînd circa 3 miliarde de coroane.

Agravarea dificultăților „șarpelui”

SUEDIA este cea de-a patra țară (după Anglia, Italia și — de două

ori — Franța) care părăsește „șarpele” valutar vest-european, îngustînd și mai mult posibilitățile de manevrare ale acestui dispozitiv monetar, proiectat în perspectiva integrării monetare a țărilor Pieței comune vest-europene. Hotărîrea Suediei este apreciată de corespondentul de la Bonn al publicației engleze „Financial Times” ca dezamăgitoare, în cercurile oficiale vest-germane neascuzîndu-se faptul că a fost pierdută speranța de a dezvolta „șarpele” valutar într-o bază a politicii economice și monetare comunitare.

În concepția țărilor fondatoare ale „șarpelui”, crearea acestuia urmărea sprijinirea comerțului și investițiilor reciproce, prin înlăturarea riscurilor și a instabilității generaie de fluctuarea necontrolată a cursurilor.

Totuși, în absența unor măsuri concrete și eficiente de luptă împotriva speculației valutare, atît în interiorul „șarpelui” cît și în relațiile cu valutele țărilor nemembre, precum și ca urmare a unor ritmuri variate de inflație, aprecierile și deprecierea monedelor chiar în cadrul restrîns de fluctuare în „șarpe” și în grup față de celelalte monede au dus la devalorizarea unora și revalorizarea altora, prin modificarea cursului central fix stabilit între ele.

Instabilitatea „șarpelui” valutar s-a accentuat în cursul anului trecut, înregistrîndu-se două perioade de tensiuni puternice. Prima: din ianuarie pînă la 15 martie 1976, cînd marca vest-germană a atins limita superioară a fluctuației iar coroana daneză pe cea inferioară și cînd s-au dezvoltat presiuni speculative asupra francului francez (acesta părăsînd „șarpele”); în aceeași perioadă francul belgian a fost puternic susținut ca să se mențină în „șarpe”. A doua perioadă agitată a început în iulie 1976, în așteptarea revalorizării mărcii vest-germane, marca menținîndu-se la plafon în timp ce celelalte valute se găseau la limita de jos, de intervenție. Cu toate măsurile adoptate și intervențiile pe piață pentru a menține cursurile în cadrul limitelor, la 18 octombrie 1976 au trebuit modificate cursurile centrale fixe, marca vest-germană revalorizîndu-se cu 2% iar coroana suedeză, coroana norvegiană și cea daneză fiind devalorizate.

La cererea Suediei, în 4 aprilie 1977 s-a făcut o nouă realiniere a cursurilor oficiale prin devalorizarea coroanei suedeze cu 6% și a coroanelor norvegiene și daneze cu 3%. Banca centrală a Suediei (Riksbank) a fost nevoită să intervină în repetate rînduri pe piața monetară pentru a sprijini cursul coroanei, folosînd în acest scop rezervele valutare. Oficial nu s-a anunțat costul acestor intervenții, dar se remarcă scăderea rezervelor sale de aur și devize în ultimele trei luni cu circa 3 miliarde de coroane.

Consecințele crizei actuale

DEVALORIZAREA coroanei suedeze a declanșat reacții în lanț asupra monedelor țărilor nordice, legate între ele printr-un volum important de schimburi de mărfuri și servicii. Coroana norvegiană și cea daneză au fost devalorizate concomitent cu 5%, iar Islanda a anunțat imediat o devalorizare a monedei sale cu 2,5% (față de dolarul S.U.A. și lira sterlină). Inițiativa lor a fost urmată de Finlanda, care a devalorizat marca cu 3%.

Dintre monedele rămase în „șarpe”, francul belgian a resimțit o presiune puternică în primele două zile, după devalorizarea coroanei suedeze, fiind socotit acum drept moneda cea mai slabă, după retragerea coroanei suedeze și devalorizarea coroanelor norvegiană și daneză.

Ansamblul evoluțiilor recente menționate a determinat pe comentatorul de specialitate de la „The Times”, Peter Norman, să se întrebe (în numărul din 30 august a.c. al ziarului), dacă nu cumva asistăm la începutul sfîrșitului „șarpelui” european. După părerea sa, abandonarea „șarpelui” de către Suedia „marchează, mai mult decît probabil, începutul unui sfîrșit lent al uneia din ultimele zone de cursuri fixe, care a mai rămas în sistemul monetar mondial”. De asemenea, apreciază P. Norman, ea constituie o dovadă că „șarpele nu mai este capabil să funcționeze ca o zonă de monedă forte în Europa”. Iar în ipoteza că fluctuarea independentă a coroanei suedeze va duce la o depreciere continuă, coroana norvegiană și cea daneză se vor vedea forțate să se devalorizeze din nou și probabil să părăsească „șarpele”.

Asemenea opinii sint împărtășite și de editorialistul ziarului francez „Le Monde” (din 30.VIII a.c.), care scrie că „șarpele” nu mai garantează țărilor asociate în cadrul său decît o stabilitate iluzorie... Lipsit de una dintre participantele sale cele mai de seamă după R.F.G., „șarpele” scheletic nu va supraviețui decît cu greutate. Pierzînd încă ceva din substanța sa, el devine totodată și mai fragil”.

În esență, frămîntările din cadrul și din afara „șarpelui” oglindesc caracterul permanent al crizei monetare — una din formele de manifestare a ascuțirii crizei generale a orînduirii capitaliste. Ele subliniază în același timp implicațiile dăunătoare ale instabilității și incertitudinii din sistemul monetar internațional, reclamînd mai mult ca oricînd intensificarea cooperării internaționale în vederea rezolvării grabnice a problemelor acute actuale, pentru crearea premiselor unei mai mari stabilități a cursurilor valutare.

dr. Dorel OPRESCU

Cooperarea tehnologică între țările în curs de dezvoltare

PROBLEMA utilizării realizărilor științei și tehnicii pe plan mondial pentru accelerarea dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare, pentru cucerirea independenței economice preocupă tot mai intens oamenii de știință și cercurile conducătoare din țările respective. Se afirmă tot mai frecvent necesitatea extinderii cooperării între țările în curs de dezvoltare în acest domeniu, dictată atât de comunitatea de interese ale acestor țări, cât și de faptul că fiecare în parte nu dispune de potențialul tehnologic și financiar, corespunzător cerințelor.

După opinia omului de știință peruan Sagasti Francisco R.*) cooperarea în domeniul tehnologiei ar putea fi realizată prin: elaborarea unui program comun de acțiuni, axat pe problemele de cercetare și dezvoltare care necesită stabilirea unei strategii comune în tratativele cu furnizorii tehnologiei moderne, cu organismele financiare internaționale, cu companiile transnaționale; încheierea — de la caz la caz — între țările în curs de dezvoltare a unor acorduri bilaterale, regionale sau multilaterale de colaborare tehnico-științifică; crearea — pe baza unui acord multilateral — a unei organizații internaționale având rolul de a coordona această activitate, începând cu studierea problemelor prioritare și continuând cu aspectele finanțării proiectelor, ale procurării tehnologiei necesare etc.

În cadrul general menționat, strategia cooperării tehnico-științifice este concepută ca un sistem flexibil, care să țină seama de dificultățile realizării sale în timp și spațiu și care să evite — în același timp — pletora administrativă.

*) Vezi Autodeterminación tecnológica y cooperación entre países del tercer mundo, în „Comercio exterior“, nr. 7/1976.

Modă la export

URMIND de aproape meandrele modei și căutând totodată să devină accesibilă unei largi clientele, industria de confecții pentru femei din Franța a înregistrat în ultimul deceniu o puternică expansiune, pe seama micilor și tradiționalelor ateliere de croitorie. După cum relatează publicația Nouvelles de France, cifra de afaceri globală a acestei subramuri a industriei ușoare a sporit de la circa 3 miliarde franci în 1968 la 7,6 miliarde în 1976, în condițiile concentrării crescânde a activității (280 de întreprinderi, respectiv mai puțin de 11 la sută din numărul total, realizau în 1974 peste 61 la sută din cifra de afaceri).

Totodată, industria franceză de confecții pentru femei este — alături de cunoscutele case cu renume internațional — un ambasador al modei, o subramură de vîrf în domeniul comerțului exterior. Deși în oarecare descreștere, în prezent raportul dintre valoarea exportului și cea a importului es-

te de ordinul a 2,3 ori în favoarea Franței, printre principalii săi clienți numărîndu-se țările Pieței comune vest-europene, S.U.A., Elveția ș.a.

O pirghie eficientă: societățile mixte

ÎN CADRUL diversificării formelor organizatorice de cooperare economică cu alte țări, R. P. Polonă extinde conținutul numărului societăților mixte, cu participarea de capital polonez. La începutul acestui an — relatează revista

Ungaria: asigurarea necesarului de apă

APROVIZIONAREA cu apă a economiei, și în primul rînd a industriei, constituie una din problemele de seamă ale dezvoltării în perspectivă a R.P. Ungare. O analiză publicată de revista „Fygyelô“ (nr. 26/1977) evidențiază că în anul 1975 consumul de apă potabilă al țării a fost de 4,2 miliarde mc, din care 52 la sută reveneau industriei; în anul 1990 — dacă tehnologiile și gospodărirea apei ar rămîne neschimbate — necesarul ar reprezenta 12,5 miliarde mc, din care 80 la sută ar reveni industriei.

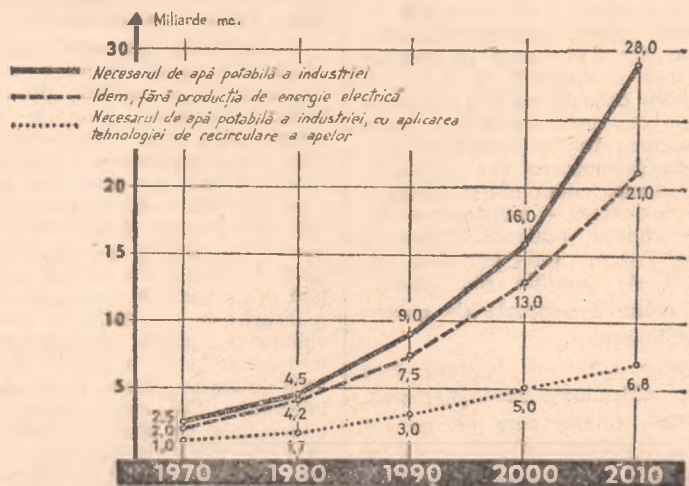
Resursele existente — de cca. 7,5 miliarde mc/an — nu permit însă asigurarea acestei cantități, din care cauză se impune adoptarea unor soluții tehnice adecvate: creșterea considerabilă a proporției apei recirculate (în prezent

„Hebdomadaire polonais“ — erau constituite o sută de asemenea societăți, din care peste 70 au un profil comercial și industrial. Societățile mixte sînt amplasate îndeosebi în țările europene, dar și pe celelalte continente, în țările din Asia și Africa fiind create cu precădere societăți industriale. Asemenea societăți, existente în Ethiopia, Ghana, Kenya, Nigeria, Iran și Brazilia, necesită un important aport de capital polonez, dar se constată că rentabilitatea lor sporește an de an. Totodată, societățile mixte desfășoară o susținută muncă de studiere a piețelor externe, furnizînd informații prețioase întreprinderilor poloneze exportatoare și importatoare.

de 1:2,3) și/sau crearea de ample rezervoare de apă. Or, investițiile necesare pentru construirea rezervoarelor ar însuma pînă în anul 1990 (la o capacitate totală estimată de cca. 6 miliarde mc) 180—200 miliarde forinți.

O soluție mai economicoasă și mai eficientă ar constitui-o aplicarea largă a tehnicii de recirculare a apelor industriale, prin care raportul consumului de apă recirculată — apă potabilă ar putea crește, la nivelul anului 1990, la circa 10:1 (respectiv fiecare mc de apă potabilă utilizată să fie recirculat de 10 ori). În felul acesta necesarul de apă potabilă al industriei (fără centrale electrice) s-ar reduce la cca. 3 miliarde mc/an.

S-a calculat că, chiar în cazul întreprinderilor industriale situate în apropierea unor cursuri de apă, aplicarea recirculării apei utilizate în procesele tehnologice ar reprezenta o economie de cca. 20—25 la sută față de utilizarea apei potabile, datorită în primul rînd reducerii masive a cheltuielilor legate de epurarea apei.

Cererea de petrol și limitele extracției

ANALIZÎND posibilitățile de satisfacere a cererii crescânde de petrol în lume, experții societății americane „Mobil Oil Corp.“ au ajuns la concluzia că la orizontul anului 1990 pe piața mondială capitalistă se va resimți o penurie a acestui produs. Calculele evidențiază că, în timp ce în prezent în țările membre ale O.P.E.C. există o marjă

de capacități neutilizate de extracție a țiteiului, echivalente cu circa 300 milioane de tone pe an, ea se va resorbi rapid în a doua jumătate a deceniului următor. Dezechilibrul balanței petrolului ar putea interveni, însă, chiar la jumătatea deceniului, în cazul în care țările producătoare de petrol vor aplica politica de limitare a nivelului extracției acestuia. În ceea ce privește volumul rezervelor sigure de petrol ale țărilor nesocialiste, se apreciază că în 1990 ele vor însuma circa 82 miliarde tone, respectiv echivalentul pentru circa 22 de ani, la nivelul consumului programat pentru 1990.

LOSAR

Cofinanțare

TEHNICILE ACTUALE utilizate de organisme financiare internaționale, îndeosebi în domeniul finanțării proiectelor de investiții din țările în curs de dezvoltare, acordă un loc tot mai important cofinanțării. Prin cofinanțare se înțelege un aranjament încheiat între o mare bancă și alte surse de finanțare din afara țării în care urmează să se realizeze proiectul finanțat. Prin acest aranjament, mijloacele financiare ale băncii sunt asociate mijloacelor din celelalte surse, provenind fie de la instituții oficiale, fie de la alte bănci particulare.

În principiu, scopul cofinanțării este creșterea fluxului de capitaluri spre țările în curs de dezvoltare și promovarea unei utilizări mai eficiente a acestor capitaluri disponibile pentru finanțare.

Există mai multe scheme de cofinanțare, deci de cooperare în domeniul finanțării investițiilor pentru dezvoltare. Dintre acestea, două sînt cele mai răspândite: cofinanțarea asociată și cofinanțarea paralelă.

Cofinanțarea asociată (engl. joint financing) începe prin întocmirea unei liste fie de mărfuri și servicii necesare investiției de finanțat, fie de obiective prezizate în proiectul întocmit și destinate finanțării. Această listă se finanțează în comun, convenindu-se proporția finanțării preluată de bancă, respectiv de ceilalți cofinanțatori.

Cofinanțarea paralelă (engl. parallel financing) prevede repartizarea între bancă și cofinanțatori a mărfurilor și serviciilor sau a obiectivelor fizice de finanțat, fiecare finanțînd separat partea din proiect care i-a revenit prin aranjamentul de cofinanțare. De obicei însă sînt prevăzute consultări regulate între cofinanțatori, misiuni comune în țara în care se execută proiectul etc.

Cofinanțarea este o metodă curentă în activitatea băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Banca Mondială) care are o poziție proeminentă ca sursă de finanțare internațională a dezvoltării. Aplicarea acestei metode a avut ca efect dizacarea fondurilor băncii asupra unui număr considerabil mai mare de proiecte decît ar fi fost altfel posibil, precum și o mai bună utilizare a totalului resurselor externe disponibile pentru finanțarea dezvoltării.

În unele cazuri, la solicitarea unui guvern, B.I.R.D. încheie acorduri generale de cooperare cu guvernele țărilor cofinanțatoare în vederea unor cofinanțări viitoare. Asemenea acorduri au fost semnate de Banca Mondială cu o serie de țări care au capitaluri disponibile, cum ar fi R.F.G., Olanda, Norvegia, Suedia și Venezuela. De asemenea, banca a jucat un rol important în sprijinirea operațiilor unor noi organisme ale Organizației țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.) consacrate dezvoltării, de exemplu Fondul pentru dezvoltare economică arăbă din Abu Dhabi, Fondul arab pentru dezvoltare economică și socială, Banca arabă pentru dezvoltare economică din Africa, Banca de dezvoltare islamică, Fondul de dezvoltare saudit etc. În unele cazuri, B.I.R.D. a făcut propuneri de cofinanțare și a furnizat asistență tehnică, îndeosebi pentru analiza proiectelor selectate de aceste Fonduri pentru finanțare.

În anii din urmă, o importantă sursă de cofinanțare au constituit-o creditele de export, îndeosebi pe calea cofinanțării paralele. În cazul unui aranjament de cofinanțare intervenit între o bancă și un organism de creditare a exportului, banca își rezervă o parte din proiect pe care o finanțează, iar cealaltă parte revine organismului de creditare a exportului. Acest organism repartizează comenziile pentru realizarea investițiilor aferente părții respective din proiect firmelor care s-au angajat să lipeze pe credit în condiții rezonabile, iar creditul este acordat de organism.

C. K.

Cooperare tehnică

Liviu Mureșanu, București — 1) Una din prelele extinderii coope-

rării tehnice între țările în curs de dezvoltare este mai buna cunoaștere a posibilităților fiecărei țări de a oferi altor țări în curs de dezvoltare asistență tehnică, documentații de fabricație, e-

chipament, facilități pentru pregătirea cadrelor, experți etc. Un important pas în această direcție îl reprezintă lista la care vă referiți („Directory of Services for Technical Co-operation among Developing Countries”), prima de acest fel la scară mondială, elaborată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Lista cuprinde peste 900 organizații din 67 țări capabile să acorde asistență în 16 sectoare de activitate, divizate în 88 de ramuri, de la industrie.

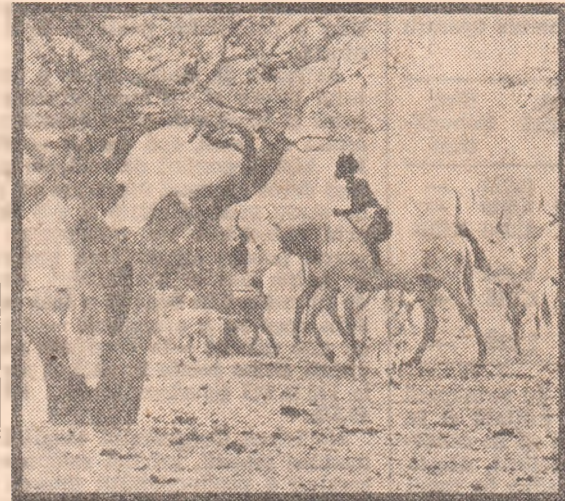
agricultură și pescuit pînă la învățămînt, ocrotirea sănătății, asistență socială și administrație publică. Informațiile respective sînt furnizate în engleză, franceză sau spaniolă, după limba de lucru a instituției prezentate. Anuarul respectiv urmează a fi adus periodic la zi.

2) Conferința Națiunilor Unite pentru cooperare tehnică între țările în curs de dezvoltare este prevăzută a avea loc la Buenos Aires între 27 martie și 7 aprilie 1978.

Deșerturi

Dan Puican, Copșa Mică — 1) Se estimează că pe glob se transformă

teritoriul lor asemenea zone aride, în care trăiesc circa 628 milioane de oameni. 2) Procentajul de recuperare a petrolului din zăcăminte, apreciat pe plan mondial la 25% în momentul de față, ar urma să se ridice la 40%

Migrația șeptelului în căutarea hranei, într-o zonă aridă din Africa de Vest

anual în deșerturi aproape 6 milioane ha. Deșerturile și semi-deșerturile reprezintă în prezent peste o treime din suprafața uscatului planetei noastre, peste jumătate din țările lumii avînd pe

spre sfîrșitul secolului, potrivit previziunilor Institutului francez al petrolului. 3) Sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării urmează să se desfășoare la New York în mai—iunie 1978.

Energie nucleară

Cezar Tomescu, Lugoj — La sfîrșitul anului trecut funcționau 192 reactoare nucleare în 19 țări membre ale Agenției Internaționale pentru Energia Atomică. În prezent numărul țărilor membre posedînd cel puțin un reactor nuclear a ajuns la 20, prin intrarea experimentală în funcțiune în Coreea de Sud a unui reactor de 600 MW.

2) Reducerea comenzilor de centrale nucleare la 53 000 MW în 1974 a 32 000 MW în 1975 și a 11 000 MW în 1976 este pusă în legătură și cu instabilitatea situației economice din țările capitaliste dezvoltate.

3) Cunoscutul fizician atomist suedez Sigvard Eklund, reales de curînd în unanimitate director general al A.I.E.A. pentru o nouă perioadă de patru ani, începînd din decembrie 1977, a fost ales pentru prima dată în această funcție, în 1961 și reales în 1965, 1969 și 1973.

Consortiu

Ioan Martalogu, Tirgoviște — La consorțiul internațional al producătorilor de instalații electrice de mare putere inițiat de compania vest-germană Siemens urmează să participe companiile Fuji Electric (Japonia), Allis-Chalmers (S.U.A.) și

Bharat Bijlee Ltd (India). Companiile participante intenționează să și accentueze specializarea și cooperarea în domeniul cercetării, producției și comercializării. Se apreciază că înființarea acestui consorțiu ar putea exercita o influență considerabilă asupra comerțului internațional cu asemenea instalații.

Canalul Suez

Emil Roștoru, Turnu Măgurele — Realizarea proiectului vizînd lărgirea și adîncirea Canalului Suez va permite, începînd din 1980, trecerea navelor cu un pescaj de pînă la 16,1 metri. Costul proiectului este estimat la 1 miliard dolari, la finanțarea sa urmînd să participe nouă țări, îndeosebi exportatoare de petrol. De asemenea, Banca Mondială a acordat Egiptului un împrumut de 100 milioane dolari pentru modernizarea Canalului Suez.

Clasificare

M. B., București — Nedumeririle dv. provin probabil dintr-o lectură insuficient de atentă a numerelor de revistă la care vă referiți. Datele privind repartitia țărilor după mărimea P.N.B. pe locuitor în 1974 prezentate în tabel la rubrica „Glosar” din nr. 34 (26 august 1977) provin din ultima ediție (apărută în 1976) a Atlasului Băncii Mondiale. Datele folosite în articolul „Optimizarea raportului populație-venit național” din nr. 28 (15 iulie) provin, așa cum se menționează dealtfel în subsolul tabelului nr. 2, din ediția apărută în 1975 a Atlasului respectiv (care era ultima disponibilă în momentul elaborării articolului). Datele din acest din urmă tabel nu sînt asadar mai noi decît cele publicate în nr. 34, așa cum vi s-a părut dv., ci mai vechi, privind anul 1973. De aici și deosebierea dintre cifrele celor două tabele, firească dacă ținem seama de intervalul de un an care le desparte.

Revenind la rubrica „Glosar” din nr. 34/1977, în text se precizează clar că este vorba de o clasificare făcută de F.M.I. țărilor membre, între care, după cum probabil știți, R.D.G. și Cehoslovacia nu se numără. Este evident că gruparea respectivă — efectuată de F.M.I. — nu este infailibilă, ceea ce dealtfel subliniază în încheiere însuși autorul „Glosarului” respectiv.

ÎMBUNĂTĂȚIREA TEHNOLOGIILOR

(Urmare din pag. 16)

canizarea operațiilor, adoptându-se sistemul de palete, care să simplifice la maximum manipulările. Astfel, după descărcarea vagoanelor, marfa se stivuiește pe palete de 1,5×4,0 m. Acestea se transportă cu un autostivuitor cu furci laterale, în depozit, unde sînt suprapuse cîte 3, formînd o stivă.

Pentru introducerea în fabricație, paletele se așează cu autostivuitorul pe o serie de transportoare cu role, astfel dimensionate încît să asigure necesarul pentru producție pe cel puțin 24 de ore. Prin pornirea unor tronsoane din transportor se introduce cîte o paletă pe lifturi aflate lîngă utilaje. Paletele goale se string lîngă lifturi și sînt transportate înapoi la rampa de descărcare, cu autostivuitorul. Dimensiunile paletelor permit ca, așezîndu-se cîte două pe un vagonet cu ajutorul autostivuitorului, să se formeze o unitate corespunzătoare gabariturii camerei de uscare.

Față de situația inițială, se elimină sau se reduce consumul de manoperă — în om-ore — la următoarele operații (în ordinea tehnologică) :

	Sist. inițial	Sist. îmbunătățit
— Încărcare în remorci	0,810	—
— Descărcare din remorci	0,540	—
— Stivuire	1,080	0,816
— Desfacerea stivei și încărcarea în remorci	0,850	—
— Descărcare din remorci	0,540	—
— Stivuire pe vagonete (la uscare artificială)	2,286	—

Comparînd volumul de manoperă consumată în situația inițială și în cea actuală, se constată că în condițiile transportului paletizat, acesta este de 2,9 ori mai redus în cazul uscării naturale și de 4,3 ori în cazul uscării artificiale a chereștelei.

În ceea ce privește paletizarea și pachetizarea exterioră, acestea se aplică la produsele stratificate ale întreprinderii (plăci din lemn, plăci din așchii de lemn și plăci fibrolemnoase).

Astfel, la plăci fibrolemnoase — în sistemul inițial — după tăierea la formatul comandat de client, produsele erau așezate pe palete și transportate în depozit unde, după sortare pe calități, erau așezate pe palete și depozitate. Livrarea se făcea în vagoane acoperite care erau încărcate manual, placă cu placă, descărcarea la beneficiar făcîndu-se de asemenea manual. Adoptarea unui sistem de pachete a simplificat mult aceste operații. După sortare, plăcile se așează în pachete de cca. 1 000 kg, fiind depozitate în acest fel. Încărcarea se realizează în vagoane descoperite, cu ajutorul unui pod rulant. Manopera suplimentară pentru formarea și legarea pachetelor este compensată prin reducerea manoperei la încărcarea în vagoane. Principalele avantaje constau în depozitarea și manipularea mai ușoară a produsului, dar mai ales în reducerea duratei de încărcare a vagoanelor, a căror imobilizare scade la jumătate. Beneficiarul, la rîndul său, are posibilitatea descărcării mecanizate, în timp scurt, a mijloacelor de transport. De asemenea, manipularea pe flux a pachetelor poate fi ușor mecanizată.

Acțiunea de modernizare a transportului intern și a manipularilor a cuprins și fabrica de plăci aglomerate din așchii de lemn, din cadrul combinatului. Aici, depozitul de materie primă a fost dotat cu două macarale cu graifer, de mare productivitate și s-a construit prin autodotare un transportor transversal pentru alimentarea tocătoarelor. În urma acestor mecanizări, **necesarul de muncitori în depozit a fost redus cu 50%**, ceea ce a contribuit — împreună cu alte măsuri — la creșterea productivității fizice totale în cadrul secției de la 145 la 211 tone/lucrător/an, adică, cu 45,5%.

Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii, privind realizarea unei creșteri a productivității muncii în industrie, în cîincinul 1976—1980, de peste 55% — asigurînd pe această cale mai mult de 80% din sporul de producție — constituie pentru colectivul nostru un puternic îmbold de a continua și intensifica eforturile vizînd mărirea continuă a eficienței muncii.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

IANCA NĂSTASE, Galați — Angajații care ocupă funcții prevăzute cu indemnizații de conducere și care sînt trecuți sau transferați, în interesul serviciului, în funcții la care retribuirea se face pe gradaj pot fi încadrați, pe baza verificării cunoștințelor și calificărilor profesionale, la una din gradajele funcției în care sînt încadrați, ținînd seama de prevederile de la pct. 1, alin. 2, capit. C, din H.C.M. nr. 69/1975. Stabilirea retribuiții la nivelul avut anterior sau la una din gradajele funcției în care au fost încadrați angajații respectivi nu este un drept, ci o posibilitate, lăsată la aprecierea organelor de conducere colectivă ale unităților, conform prevederilor art. 204, din Legea nr. 57/1974 — și aceasta cu condiția ca respectivul nivel de retribuire să nu depășească nivelul maxim de retribuire al funcției de la noua unitate.

Un grup de lucrători de la „ELECTRO-MOTOR”, Timișoara — Personalul care s-a îmbolnăvit în luna în care, din diferite motive, n-are drept la sporul de vechime, are dreptul la indemnizația materială acordată pentru incapacitate de muncă, sta-

bilită pe baza retribuiții tarifare lunare de încadrare, în care nu se include sporul de vechime. Dacă incapacitatea se menține și după întii ale lunii următoare, la calculul indemnizației se ia în considerare și sporul respectiv.

ALEXANDRU IORDACHE, Rimnicu Vilcea — Răspunsul Ministerului Muncii se încadrează în prevederile legislației în vigoare.

ANA POP, Cluj — Neavînd studiile necesare ocupării funcției de analist programator — absolvirea învățămîntului universitar de patru, respectiv cinci ani în specialitate — nu puteți ocupa funcția la care vă referiți.

MARIOARA BĂDILĂ, comuna Avrig, județul Sibiu — Față de motivele arătate în scrisoarea dv. unitatea poate aproba să continuați să lucrați cu 1/2 normă pînă la înscrierea la școală a copilului dv. Conform legii, perioada lucrată cu 1/2 normă pînă la împlinirea de către copil a vârstei de 6 ani se socotește ca o normă întreagă, iar după 6 ani, proporțional cu timpul lucrat (doi ani reprezintă un an vechime).

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 36 din 9 septembrie 1977

— Cuvîntul secretarului general al partidului — o cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în fața întregii noastre națiuni (Dorin Constanținescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— În campania agricolă de toamnă. Maximă raționalizare a fluxului : recoltare-transport-depozitare (Ion Soare) 2

— Obiectiv prioritar : Îndeplinirea planului fizic la toate sortimentele (S. Ioan) 4

— O componentă hotărîtoare a ridicării nivelului de trai în cîincinul — creșterea veniturilor populației (Dan Popescu) 6

— Dezbateri „R.E.”. Pentru materializarea Programului de ridicare mai accelerată a nivelului de trai. Creșterea în ritm mai înalt a productivității muncii (III) (Bogdan Pădure) 8

— Soluții eficiente, organizare mai bună în realizarea investițiilor agricole (Ion Stanciu) 10

— Imperative ale reconsiderării raportului dintre consumul energetic și creșterea economică (I) (prof. dr. Nicolae Belli) 13

CONDUCERE — ORGANIZARE

— „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii. Un instrument de mare eficiență în reducerea cheltuielilor de producție (Traian Pîtea) 15

— Experiințe în actualitate. Reducerea personalului auxiliar, creșterea productivității muncii (Gheorghe Enache) 16

TEORII — IDEI

— Centenarul independenței. Mutațiile economice în viața economică și social-politică a României în condițiile cuceririi independenței de stat (I) (prof. dr. N. Petreanu, conf. dr. V. Huscaru) 17

— Considerații asupra rolului și rolului fondului național de dezvoltare economico-socială în procesul creșterii economice (II) (lector univ. dr. Maria Curteanu) 19

— Școli • curente • economiști. Monetarișmul lui Milton Friedman. O concepție „tardivă” într-o aparată modernă (asist. universitar Silviu Cerna) 20

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale noii ordini economice internaționale. O strategie activă pentru al treilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării (I. Barac) 24

— Dezechilibrul balanțelor de plăți (Mugur Isărescu) 27

— „Șarpele” valutar se contractă din nou. (dr. Dorel Oprescu) 29

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

ADAS VĂ RECOMANDĂ

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția dv. de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață”.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea timpului a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață” se cuprind toți membrii familiei în vârstă de la 5 la 60 de ani, oricare dintre aceștia putând încasa suma asigurată.

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente”, în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași” se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 la 60 de ani.

- Se pot contracta pe termen de la 5 la 20 de ani.

- Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.

- La expirarea asigurărilor la care primele nu fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorază cu 10%.

- Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.

- Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate în termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

VACANȚA E PE
SFÎRȘITE

Cumpărați
din timp
uniforme școlare
pentru copiii
dumneavoastră!

AD
Recom